İSTANBUL BİLGİ ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ PROGRAMLAR ENSTİTÜSÜ
MUHASEBE ve DENETİM YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

BANKALARDA UYGULANAN MALİ ANALİZ TEKNİKLERİ VE BİR UYGULAMA

Ferhat ALTUNKILIÇ
115668004

Dr. Öğr. Üyesi Derya ÜÇOĞLU

İSTANBUL
2019

İSTANBUL BİLGİ ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ PROGRAMLAR ENSTİTÜSÜ
MUHASEBE ve DENETİM YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

BANKALARDA UYGULANAN MALİ ANALİZ TEKNİKLERİ VE BİR UYGULAMA

Ferhat ALTUNKILIÇ
115668004

Dr. Öğr. Üyesi Derya ÜÇOĞLU

İSTANBUL
2019

BANKALARDA UYGULANAN MALİ ANALİZ TEKNİKLERİ VE BİR UYGULAMA

FINANCIAL ANALYSIS TECHNIQUES APPLIED IN BANKS AND A CASE STUDY

Ferhat ALTUNKILIÇ
115668004

Tez Danışmanı:	Dr. Öğr. Üyesi Derya ÜÇOĞLU	İstanbul Bilgi Üniversitesi
Jüri Üyesi:	Prof. Dr. Cenktan ÖZYILDIRIM	İstanbul Bilgi Üniversitesi
Jüri Üyesi:	Doç. Dr. Burcu ADİLOĞLU	İstanbul Üniversitesi

Tezin Onaylandığı Tarih : 16.01.2019

Toplam Sayfa Sayısı: 160

Anahtar Kelimeler (Türkçe)	Anahtar Kelimeler (İngilizce)
1) Mali Analiz	1) Financial Analysis
2) İstihbarat	2) Intelligence
3) Kredi Süreçleri	3) Credit Processes
4) Rasyo Analizi	4) Ratio Anaysis
5) Aktarma ve Arındırma	5) Adjustments

ÖNSÖZ

Firmalar mevcut faaliyet döngüleri ve nakit akışları doğrultusunda ihtiyaç duydukları kredileri, banka ve diğer kredi kuruluşlarından talep etmekte; kredi kuruluşları da söz konusu kredileri gerekli otomasyon sistemlerinin de desteği ile, hata payını en aza indirgemek suretiyle, en uygun mali analiz tekniklerini kullanarak değerlendirmektedir. Taleplerin değerlendirilmesi, hem kredi kuruluşları için önemlidir hem de kredi kullanan firmalarda yaratacağı olumlu veya olumsuz etkileri görmek adına sektörel ve ekonomik bazda önem arz etmektedir. Bu nedenle kredi kuruluşları tarafından yapılan mali analiz işlemleri, oluşabilecek ekonomik zararları en aza indirgemek için yapılan bir risk azaltım politikasının parçasıdır. Yapılan işlemin bir risk tespit işlemi olması nedeniyle, bankalardaki nihai kararı verecek komitelerin aldığı kararların her zaman doğruyu yansıtmayacağı da aşikârdır. Ayrıca alınan kararlar için yapılan tüm mali tablo analizlerinin ve araştırmaların da bankadan bankaya ve firmadan firmaya göre değişkenlik gösterdiği sektörde bilinen bir gerçektir.

Bankalar açısından kredi takip ve batık/donuk kredi risklerinin artışına neden olabilecek olumsuz geri dönüşler, ulusal ve uluslararası bazda ticari bağı bulunan diğer firmaları da etkileyerek sektöre ve ulusal ekonomiye zarar verebilmektedir. Bu nedenle banka ve diğer kredi kuruluşların kredi politakaları çerçevesinde zamanında yapacağı doğru, anlaşılabilir ve karşılaştırılabilir mali tablo analizleri, sektörlerde ve ulusal ekonomide oluşabilecek risklerin azaltılmasında önemli paya sahiptir.

Bu çalışmada bankalardan kredi talebinde bulunan firmaların mali tablolarının en doğru, gerçekçi, şeffaf ve güvenilir bir yapıya getirebilmek; karşılaştırılabilir ve anlaşılabilir olması için bankaların uygulamış olduğu mali analiz tekniklerinin ve mali analiz sürecinin önemi üzerinde durulmuş, bilanço aktarma arındırma işlemleri anlatılmış ve plastik ambalaj sektöründen faaliyet gösteren iki firmanın

konsolide mali verileri baz alınarak yapılan bir uygulama ile mali analiz teknikleri ve işlemlerinin kredi sürecindeki önemi ortaya konmuştur.

Tez yazım aşamasında bana her türlü desteği gösteren tez danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Derya ÜÇOĞLU'na çok teşekkür ederim. Çalışmalarım sırasında benden manevi desteklerini esirgemeyen ve sonsuz sabır gösteren eşim Tülin ALTUNKILIÇ, kızım Sare ALTUNKILIÇ ve oğlum Berat ALTUNKILIÇ'a ve Eximbank'daki çalışma arkadaşlarıma çok teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ BÖLÜMÜ 1
BİRİNCİ BÖLÜM 2
1. MALİ ANALİZ 2
1.1. MALİ ANALİZ TANIMI 2
1.2. MALİ ANALİZİN TARİHÇESİ 3
1.3. MALİ ANALİZ TÜRLERİ 5
1.3.1. Amacına Göre Mali Analiz Türleri 6
1.3.2. Kapsamına Göre Mali Analiz Türleri 7
1.3.3. Yapan Kişiye Göre Mali Analiz Türleri 8
İKİNCİ BÖLÜM 9
2. MALİ ANALİZ TEKNİKLERİ 9
2.1. Karşılaştırmalı Tablolar Analizi 9
2.2. Yüzde Yöntemi İle Analiz 11
2.3. Trend (Eğilim Yüzdeleri Yöntemi) Analizi 12
2.4. Oran (Rasyo) Analizi 13
2.4.1. Likidite Oranları 14
2.4.1.1. Cari Oran 15
2.4.1.2. Asit Test Oranı (Likidite Oranı) 17
2.4.1.3. Nakit Oranı (Disponibilite Oranı) 18
2.4.2. Mali Yapı Oranları 19
2.4.2.1. Yabancı Kaynak Oranı (Kaldıraç Oranı) 20
2.4.2.2. Özkaynakların Aktif Toplamına Oranı 20
2.4.2.3. Yabancı Kaynakların Özkaynaklara Oranı 21
2.4.2.4. Kısa Vadeli Yabancı Kaynakların Toplam Kaynaklara Oranı 22
2.4.2.5. Uzun Vadeli Yabancı Kaynak Toplam Kaynaklara Oranı 22
2.4.2.6. Maddi Duran Varlık Maddi Öz sermaye Oranı 23
2.4.3. Faaliyet Oranları 23
2.4.3.1. Stok Devir Hızı 24
2.4.3.2. Net İşletme Sermayesi Devir Hızı 25
2.4.3.3. Özkaynak Devir Hızı 26
2.4.3.4. Aktif Devir Hızı 27

2.4.3.5. Dönen Varlık Devir Hızı 28
2.4.3.6. Maddi Duran Varlık Devir Hızı 28
2.4.3.7. Ticari Alacakların Devir Hızı ve Ortalama Tahsilat Süresi 29
2.4.3.8. Ticari Borç Devir Hızı ve Ortalama Borç Ödeme Süresi 29
2.4.4. Karlılık Oranları 30
2.4.4.1. Brüt Satış Karı / Net Satışlar 31
2.4.4.2. Faaliyet Karı /Net Satışlar 31
2.4.4.3. Olağan Kar / Net Satışlar 32
2.4.4.4. Dönem Net Karı / Net Satışlar 32
2.4.4.5. Net Kar/Özkaynak 33
2.4.4.6. Net Kar/ Aktif Toplam 33
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM 34
3. BANKALARDAKİ MALİ TAHLİL ve İSTİHBARAT SÜREÇLERİ 34
3.1. Kredi Başvurusu, Ön İnceleme ve İstihbarat Çalışması 36
3.2. Gerekli Belgelerin Temin Edilmesi 38
3.3. Kredi İhtiyacı ve Talep Koşullarının Belirlenmesi 41
3.4. Mali Tahlil ve İstihbarat Çalışması 42
3.4.1. İstihbarat Faaliyetleri 43
3.4.1.1. Mali Tahlil ve İstihbarat Kaynakları 45
3.4.1.1.1. Özel İstihbarat Kaynakları 45
3.4.1.1.2. Resmi veyarı Resmi İstihbarat Kaynakları 48
3.4.2. İşletmenin Ziyaret Edilmesi 54
3.4.3. Mali Analiz Çalışması 55
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM 61
4. BANKALARIN MALİ TABLOLARA UYGULADIĞI AKTARMA ARINDIRMA İŞLEMLERİ 61
4. 1. Aktif Hesaplarda Yapılan Düzeltme İşlemleri 62
4.1.1. Dönen Varlıklarda Yapılan Düzeltme İşlemleri 63
4.1.1.1. Hazır Değerlerde Yapılan Düzeltme İşlemleri 63
4.1.1.2. Menkul Kıymetlerde Yapılan Düzeltme İşlemleri 67
4.1.1.3. Ticari Alacaklarda Yapılan Düzeltme İşlemleri 67
4.1.1.4. Diğer Alacaklarda Yapılan Düzeltme İşlemleri 69

4.1.1.5. Stoklarda Yapılan Düzeltme İşlemleri 71
4.1.1.6. Yıllara Yaygın İnşaat Onarım Maliyetlerinde Yapılan Düzeltme İşlemleri 73
4.1.1.7. Gelecek Aylara Ait Giderler ve Gelir Tahakkukları Hesaplarında Yapılan Düzeltme İşlemleri 74
4.1.1.8. Diğer Dönen Varlıklarda Yapılan Düzeltme İşlemleri 75
4.1.2. Duran Varlıklarda Yapılan Düzeltme İşlemleri 75
4.1.2.1. Uzun Vadeli Ticari Alacaklarda Yapılan Düzeltme İşlemleri .. 76
4.1.2.2. Uzun Vadeli Diğer Alacaklarda Yapılan Düzeltme İşlemleri ... 77
4.1.2.3. Mali Duran Varlıklarda Yapılan Düzeltme İşlemleri 77
4.1.2.4. Maddi Duran Varlıklarda Yapılan Düzeltme İşlemleri 78
4.1.2.5. Maddi Olmayan Duran Varlıklarda Yapılan Düzeltme İşlemleri 80
4.1.2.6. Gelecek Yıllara Ait Giderler ve Gelir Tahakkuklarında Yapılan Düzeltme İşlemleri 81
4.1.2.7. Diğer Duran Varlıklarda Yapılan Düzeltme İşlemleri 82
4.2. Pasif Hesaplarda Yapılan Düzeltme İşlemleri 84
4.2.1. Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklarda Yapılan Düzeltme İşlemleri..... 84
4.2.1.1. Mali Borçlarda Yapılan Düzeltme İşlemleri 84
4.2.1.2. Ticari Borçlarda Yapılan Düzeltme İşlemleri 86
4.2.1.3. Diğer Borçlarda Yapılan Düzeltme İşlemleri 89
4.2.1.4. Alınan Avanslarda Yapılan Düzeltme İşlemleri..... 90
4.2.1.5. Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Hakedişlerinde Yapılan Düzeltme İşlemleri 91
4.2.1.6. Ödenecek Vergi ve Diğer Yükümlülüklerde Yapılan Düzeltme İşlemleri 91
4.2.1.7. Borç ve Gider Karşılıklarında Yapılan Düzeltme İşlemleri 92
4.2.1.8. Gelecek Aylara Ait Gelirler ve Gider Tahakkuklarında Yapılan Düzeltme İşlemleri 92
4.2.2. Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklarda Yapılan Düzeltme İşlemleri 93
4.2.2.1. Mali Borçlarda Yapılan Düzeltme İşlemleri 93
4.2.2.3. Alınan Avanslarda Yapılan Düzeltme İşlemleri..... 93
4.2.2.4. Borç ve Gider Karşılıklarımda Yapılan Düzeltme İşlemleri 94

4.2.2.5. Gelecek Aylara Ait Gelirler ve Gider Tahakkuklarında Yapılan Düzeltme İşlemleri 94
4.2.3. Özkaynaklarda Yapılan Düzeltme İşlemleri 94
4.3. Gelir Tablosunda Yapılan Düzeltme İşlemleri 95
BEŞİNCİ BÖLÜM 98
5. ÖRNEK MALİ TAHLİL UYGULAMASI 98
5.1. Firmalar Hakkında Genel Bilgiler 98
5.1.1. Brat Plastik Üretim İthalat İhracat San. Tic. Ltd. Şti. 98
5.1.2. Sre Plastik Ambalaj İthalat İhracat San. ve Tic. A.Ş. 99
5.1.3. İstihbarat Sorgulaması 101
5.1.4. Firmaların Düzeltme Yapılmamış Solo Mali Tabloları ve Kombine Edilmiş Mali Tabloları 102
5.1.4.1. Brat Plastik Düzeltme Yapılmadan Önceki Finansal Oranlar ve Finansal Göstergeler 103
5.1.4.2. Sre Plastik Düzeltme Yapılmadan Önceki Finansal Oranlar ve Finansal Göstergeler 105
5.1.4.3. Brat-Sre Plastik Grubu'nun Düzeltme Yapılmadan Önceki Finansal Oranlar ve Finansal Göstergeler 107
5.2. Firmaların Solo Mali Verilerinde Yapılan Düzeltme İşlemleri 109
5.2.1. Brat Plastik Firmasının Bilançosunda ve Gelir Tablosunda Yapılan Düzeltme İşlemleri 109
5.2.2. Sre Plastik Firmasının Bilançosunda ve Gelir Tablosunda Yapılan Düzeltme İşlemleri 114
5.2.3. Brat-Sre Plastik Grubu Kombine Mali Verilerinde Yapılan Düzeltme İşlemleri 117
5.2.4. Brat-Sre Plastik Grubu'nun Düzeltme Yapılmış Bilanço ve Gelir Taloları 118
5.3. Ham Veriler ile Düzeltme Yapılmış Veriler Arasındaki Farklar 123
5.4. Grup Hakkında Yapılan Değerlendirme 129
SONUÇ 132
KAYNAKÇA 135
EKLER 138

KISALTMALAR LİSTESİ

ABD: Amerika Birleşik Devletleri

A. Ş. : Anonim Şirket

BDDK: Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu

BOBİ FRS: Büyük ve Orta Boy İşletmeler için Finansal Raporlama Standardı

BİST: Borsa İstanbul

BSMV: Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi

KAP: Kamuyu Aydınlatma Platformu

KDV: Katma Değer Vergisi

KGK: Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu

KKB: Kredi Kayıt Bürosu

KOBİ: Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler

KVYK: Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar

LTD. : Limited

Md. : Madde

MDV: Maddi Duran Varlıklar

MEMZUÇ: Birleştirilmiş Risk Kayıtları

MERSİS: Merkezi Sicil Kayıt Sistemi

MODV: Maddi Olmayan Duran Varlıklar

MSUGT: Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği

NİS: Net İşletme Sermayesi

Ort. : Ortalama

s.: Sayfa

SAN. : Sanayi

SGK: Sosyal Güvenlik Kurumu

SMMM: Serbest Muhasebeci Mali Müşavir

SPK: Sermaye Piyasası Kurulu

ŞTİ. : Şirketi

TBB: Türkiye Bankalar Birliği

T. C. : Türkiye Cumhuriyeti

TCMB: Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası

TFRS: Türkiye Finansal Raporlama Standartları

TİC. : Ticaret

TL: Türk Lirası

TSKB: Türkiye Sınai Kalkınma Bankası

TTSG: Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi

TV: Televizyon

UFRS: Uluslararası Finansal Raporlama Standartları

UVYK: Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar

vb. : Ve benzeri

VUK: Vergi Usul Kanunu

YMM: Yeminli Mali Müşavir

YP: Yabancı Para

TABLO LİSTESİ

Tablo-1 : Brat Plastik Düzeltme Yapılmadan Önceki Finansal Yapı Oranlar…103

Tablo-2 : Brat Plastik Düzeltme Yapılmadan Önceki Finansal Göstergeler.....104

Tablo-3 : Sre Plastik Düzeltme Yapılmadan Önceki Finansal Oranlar……..105

Tablo-4 : Sre Plastik Düzeltme Yapılmadan Önceki Finansal Göstergeler……106

Tablo-5 : Brat-Sre Plastik Grubu'nun Düzeltme Yapılmadan Önceki Finansal Oranlar…….……..…107

Tablo-6 : Brat-Sre Plastik Grubu'nun Düzeltme Yapılmadan Önceki Finansal Göstergeler……...……108

Tablo-7 : Brat-Sre Plastik Grubu'nun Düzeltme Yapılmış Bilançosu……118

Tablo-8 : Brat-Sre Plastik Grubu'nun Düzeltme Yapılmış Gelir Tablosu……..120

Tablo-9 : Brat-Sre Plastik Grubu'nun Düzeltmeler Sonrasında Finansal Oranları……121

Tablo-10 : Brat-Sre Plastik Grubu'nun Düzeltmeler Sonrasında Finansal Göstergeleri…….……122

Tablo-11 : Grubun Düzeltme Yapılmamış Kombine Mali Verilerine Göre Özet Nakit Akış Tablosu……...……127

Tablo-12 : Grubun Düzeltme Yapılmış Kombine Mali Verilerine Göre Özet Nakit Akış Tablosu……128

ABSTRACT

The banks and other lending institutions use financial analysis techniques and research methods to determine the true financial position of the companies and estimate future trends when giving loans to the companies. However, the difficulties in the repayment of loans show that results obtained from the applications, researches and evaluations do not always reflect true and reliable results. For this reason, those who work as financial analysts make adjustments to financial statements before analyzing the firms as a part of the credit processes, so that the financial statements are fairly presented and more reliable.

In this study, financial analysis techniques used by banks and their application are examined and the financial analysis and intelligence processes in banks are explained. A sample financial analysis study was conducted based on the consolidated financial data of two firms operating in the plastic packaging sector. As a result, comments on the benefits and drawbacks of credit analysis processes and financial statement adjustments in banks were made.

Keywords: Financial Analysis, Intelligence, Credit Processes, Ratio Analysis, Balance/Income Sheet Adjusments,

ÖZET

Banka ve diğer kredi veren kuruluşlar işletmelere kredi verirken işletmelerin gerçek finansal durumlarının tespiti ve geleceğe dönük eğilimlerin tahmini için mali analiz tekniklerine ve araştırma yöntemlerine başvurmaktadır. Ancak kullandırılan kredilerin geri dönüşlerindeki sıkıntılar, yapılan uygulamaların, araştırmaların ve değerlendirmelerin neticesinde elde edilen sonuçların her zaman gerçeği yansıtmadığını ve güvenilir sonuçlar vermediğini göstermektedir. Bu nedenle kredi süreçlerinde firmalar incelenirken, mali tabloların gerçeğe uygun ve güvenilir olması için mali analist olarak görev alanlar, öncelikle aktarma ve arındırma işlemlerini yapmaktadır.

Bu çalışmada bankalarda uygulanan mali analiz tekniklerinin neler olduğu ve nasıl uygulandığı, bankalardaki mali tahlil ve istihbarat süreçlerinin nasıl işlediği anlatılmıştır. Plastik ambalaj sektöründe faaliyet gösteren iki firmanın konsolide mali verileri baz alınarak örnek bir mali tahlil çalışması yapılmıştır. Sonuç olarak bankalardaki kredi analiz süreçlerinin ve finansal tablolarla ilgili aktarma arındırma işlemlerinin olumlu ve olumsuz yönleri ile ilgili olarak yorumlarda bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Mali Analiz, İstihbarat, Kredi Süreçleri, Rasyo Analizi, Aktarma ve Arındırma,

GİRİŞ BÖLÜMÜ

Bir işletmenin sermaye kaynaklarının varlıklarına dağılımını görmek, işletme faaliyetlerinin performansını değerlendirmek, yapılan değerlendirmeler neticesinde işletmenin gelişmeye açık yönlerini saptamak ve faaliyet sonuçlarının eğilimlerini tespit ederek mali açıdan ne durumda olduğunu görmek için mali analiz teknikleri önem arz etmektedir. Banka ve diğer kredi veren kuruluşlar işletmelere kredi verirken işletmelerin gerçek finansal durumlarının tespiti ve geleceğe dönük eğilimlerin tahmini için mali analiz tekniklerine ve araştırma yöntemlerine başvurmaktadır. Ancak kullandırılan kredilerin geri dönüşlerindeki sıkıntılar, yapılan uygulamaların, araştırmaların ve değerlendirmelerin neticesinde elde edilen sonuçların her zaman gerçeği yansıtmadığını ve güvenilir sonuçlar vermediğini göstermektedir. Bu nedenle kredi süreçlerinde firmalar incelenirken, mali tabloların gerçeğe uygun ve güvenilir olması için mali analist olarak görev alanlar, öncelikle aktarma ve arındırma işlemlerini yapmaktadır.

Bu çalışmanın birinci bölümünde mali analizin tanımı ve mali analiz türleri üzerinde durulmuş, ikinci bölümde mali analiz teknikleri ve oranlarının kredi analizindeki yeri üzerinde durulmuş, üçüncü bölümde ise mali analiz yapılırken hangi kaynaklardan nasıl araştırma yapılacağından ve bankaların uygulama yöntemlerinden bahsedilmiştir. Üçüncü bölümde bankalarda mali analiz süreçlerinin başlangıcından kredi kararına kadar olan tüm süreçler anlatılmıştır. Dördüncü bölümde bilanço ve gelir tablosunda yapılan aktarma arındırma işlemlerinin neler olduğu ve nasıl yapıldığı anlatılmıştır. Son bölümde ise varsayımsal metod ile plastik ambalaj sektöründe faaliyet gösteren iki firmanın konsolide mali verileri baz alınarak mali tahlil çalışması yapılmıştır. Solo ve konsolide mali verilerde gerekli düzeltme işlemleri yapılarak, çalışmanın sonuçları hakkında bilgilere yer verilmiştir. Sonuç olarak bankalardaki kredi analiz süreçlerinin ve aktarma arındırma işlemlerinin olumlu ve olumsuz yönleri ile ilgili olarak yorumlarda bulunulmuştur.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. MALİ ANALİZ

1.1. MALİ ANALİZ TANIMI

"*Mali analiz, bir işletmenin mali yapısının sermaye kaynakları ve bunların aktif varlıklara dağılışı bakımından yeterli olup olmadığını ve faaliyet sonuçlarının verimliliği ile bunların gösterdikleri eğilimlerin incelenmesidir (Güruş, 1972, s.7).***"** "Finansal Analiz" olarak da adlandırılan Mali Analiz kavramı, bir işletmenin mali bünyesindeki varlıklarını, faaliyet sonuçlarından elde ettiği gelirleri(karları), sermaye kaynaklarıyla veya dışarıdan sağladığı borçlarla ne derece finanse ettiğini saptamak ve faaliyet sonuçlarının yeterliliğini bu sonuçların eğilimleri ile bunların geleceğe yönelik gösterdikleri eğilimlerin şekillendirilmesi şeklinde yorumlanabilir.

Yatırımcılar, bankalar, devlet kuruluşları (vergi daireleri vb.), işletme sahipleri, çalışanlar vb. bilgi kullanıcıları bir işletmenin güncel durumu ve geleceği ile ilgili karar almak için ilgili işletmelerin mali tablolarından yararlanırlar. Bu amaçla mali tablolar kullanılarak yapılan finansal analizler, bilgi notları çeşitli kullanıcılara göre farklılık gösterebilmektedir. Ancak yapılan tüm çalışmalar geçmiş finansal bilgilerden yararlanılarak hazırlandığından firmaların geçmiş dönem bilgilerine ek olarak güncel ve geleceğe yönelik bilgilerine de ışık tutması gerekmekte ve bu amaç doğrultusunda hazırlanmaktadır. (T. C Anadolu Üniversitesi, 2004, s.137)

1.2. MALİ ANALİZİN TARİHÇESİ

Bir işletmenin finansal tablolarının mali analizi ile ilgilenen taraflar, mali analizden çıkacak olumlu sonuçlara göre söz konusu işletme ile ticari veya finansal bir ilişkiye girerler; ya da mevcut ilişkilerinin güçlendirilmesine yönelik adımlar atabilirler. Mali analizden çıkacak olumsuz bir sonuca göre ise ilgili finansal tablo kullanıcıları söz konusu işletmelerle ticari veya finansal bir ilişkiye girmekten kaçınırlar; ya da mevcut ilişkilerinin sonlandırılmasına veya azaltılmasına yönelik adımlar atabilirler. Tabii ki atılan her olumlu ya da olumsuz adım firmanın hem finansal, hem de sektörel piyasadaki değerinin değişmesine neden olacaktır.

Firmaların finansal veya sektörel piyasada bu denli olumlu veya olumsuz etkilenmeleri diğer firmaların da olumlu veya olumsuz yönde etkilenmesine yola açabileceğinden ilgili analiz işlemlerinin bir o kadar sağlıklı ve doğru sonuçlar vermesi önem arz etmektedir. Bu nedenle mali analiz çalışması yapacak kişi veya kuruluşların analiz yapmaya yetkili, görevini doğru dürüst ve güvenilir şekilde yerine getiren kişi veya kuruluşlar tarafından yapılması gerekmektedir.

Mali analizde kullanılan finansal tabloların geçmişi çeşitli kaynaklara göre 300-400 yıl öncesine dayanmakta iken, öneminin esas olarak Sanayi Devrimi'nin ardından artması söz konusudur. Çünkü Demir Yolu Çağı olarak anılan 1830-1870 döneminde çok sayıda yeni şirketin kurulması ile birlikte finansman ihtiyaçlarının ortaya çıktığı bir döneme girilmiştir. Ancak o dönemde genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri bulunmadığından ve finansal tabloları doğru ve eksiksiz şekilde hazırlayabilecek bilgiye sahip muhasebeciler bulunmadığından, hazırlnana tablolar gerçeği yasıtmamakta, hileli olabilmekte veyatırımları yanıltabilmekteydi. (Ta Lee, 1976, s.23-24)

Sanayi Devrimi ile birlikte çok sayıda şirketin kurulması ile ortaya çıkan oluşumlar, 19. Yüzyılda muhasebese ile ilgili olarak çıkartılan yasaların ana

kaynağı olmuştur. Ancak 20. Yüzyılda Dünya Savaşları neticesinde yıkılan Avrupa'nın tekrar inşası ve yeni oluşan ABD'nin inşası için finansman ihtiyaçlarının giderek artması, halka açık şirketlerin kurulması ile bankerlerin ve dolayısıyla mali analizin önemi giderek artmıştır. Bu nedenle 20. Yüzyılda genel kabul görmüş muhasebe ilkelerinin ortaya çıkması ve yetenekli muhasebecilerin sayısının giderek artması ile mali analiz daha sağlıklı yapılır hale gelmiş ve güvenilirliği giderek artmıştır. (Ta Lee, 1976, s.28-29)

İlk olarak 19. Yüzyılda bankerler kendilerinden kredi talebinde bulunan işletmelerden veya kişilerden bilanço istemiş ve bu tablolardan kişilerin ve kuruluşların borç ödeyebilme güçlerini saptanmaya çalışılmışlardır. Ancak o dönemde yapılan tüm çalışmaların durum tespitinden ibaret olduğu anlaşılmaktadır. Aynı dönemde James G. Canon adında bir analist bilançoların karşılaştırmalı olarak dikey sütunlarda gösterilmesi şeklinde hazırladığı bir kredi talep formu ile mali analizde karşılaştırmalı tablo tekniğini kullanan ilk kişi olmuştur. 1906 yılında, Charles W. Reils, "Bir Bankanın Kredi Departmanı" adlı makalesinde kredi analizi ile ilgili görüşünü savunmuştur. 1908 yılında William M. Rosendale, kredi verirken alınacak kararlarda, işletmenin parasal veya paraya çevrilebilir kıymetlerine önem verilmesi gerektiği üzerinde durmuştur. 1908 yılında, William M. Cole, fon tablosunu teklif etmiş ve işletmelerde fon kaynakları ve fon kaynaklarının kullanımını açıklamaya çalışmıştır. 1911 yılında Lawrance Chamberlain, yatırım analizleri konusunda yayınladığı bir kitabında, bilançoların yüzdelerle incelenmesi tekniğini getirmiştir. 1913 yılında, T. B. Snyder, dönen değerleri meydana getiren kalemlerin de, kredi verirken göz önünde bulundurulmasına işaret etmiştir. 1919 yılında Alexander Wall, kredi verirken oranlar sisteminin bir bütün olarak ele alınması gerektiğini belirtmiştir. Böylece oranlar yöntemi, işletmelerin başarısını ölçen en önemli vasıta haline gelmiştir. (Çetiner, 2008, s.8)

Türkiye'de mali analiz yapılmaya başlanması TSKB'nin kurulmasına dayanmakta olup, yatırım ve proje kredilerinin ilk olarak bu banka tarafından

sağlanmaya başlandığı sektörde bilenen bir gerçektir. Çünkü söz konusu banka kendisinden yatırım kredisi kullanacak işletmelerden ön koşul olarak fizibilite raporu hazırlamasını ve buna ek olarak işletmelerin son beş yıllık finansal durumunu gösteren tablolarını teklif formuna eklemesini istemekteydi. Böylece bankada çalışan yatırım uzmanları ve analistler firmaların geçmişten geleceğe doğru bir trend analizini yaparak firmaların borç ödeyebilme güçlerini, fon ve nakit yaratma yeterliliklerinin ve taşıdıkları riskleri ölçmüşler ve çıkan sonuca göre proje veyatırımları finanse edip etmeme kararını vermişlerdir.

1.3. MALİ ANALİZ TÜRLERİ

Mali analiz türleri amacına, kapsamında veyapan kişiye göre üç ana başlık altında toplanır. (Akdoğan ve Tenker, 2007, s.549)

A. Amacına göre

i. Yönetim Analizi
ii. Kredi Analizi
iii. Yatırım Analizi

B. Kapsamına göre

i. Statik Analiz
ii. Dinamik Analiz

C. Yapan Kişiye göre

i. İç Analiz
ii. Dış Analiz

1.3.1. Amacına Göre Mali Analiz Türleri

i. ***Yönetim Analizi*:** Yönetim işlevinin yerine getirilmesinde alınacak kararlara dayanak olmak üzere işletme yönetimi için yapılan analizdir. Amaç işletmenin kendine özgü faaliyetlerinin planlanan hedeflere ne derece yakın yürütülüp yürütülmediğinin ölçülmesidir. Bu analiz ile faaliyet süreci içerisindeki aksaklıklar tespit edilip, gerekli zamanda gerekli düzeltmelerin yapılması sağlanır. Yöneticinin geçmiş bilgilere bakarak, gelecek ile ilgili daha doğru kararlar alabilmesini sağlanarak işletmenin başarısı yükseltilmeye çalışılır. Yönetim analizi, işletmenin verimliliği karlılık yapısı, finansal tabloların çıkartılan yasalara uygunluğu veya çıkartılacak yasalara uygun olup olmayacağı vb. gibi değerlendirmelerin yapılmasına yardımcı olur. Bu analiz yapılırken, statik ve dinamik analiz yöntemlerinden yararlanılarak değerlendirme yapılır. (Akdoğan ve Tenker, 2007, s.552)

ii. ***Kredi Analizi:*** Genel olarak işletmelerin borç istediği kredi verenler tarafından yapılan kredi analizi şirketlerin borç ödeyebilme gücünü tespit etmek amacıyla yapılır. Bu analiz, kredi verilmeden önce ve verildikten sonra da yapılabilen bir analiz olup, amaç verilen kredinin geri dönebilme ihtimalini veya verilebilecek olan bir kredinin geri ödenmesinin mümkün olup olmayacağının saptanmasıdır. Yapılan bu analiz ile birlikte kredi verilen veya verilecek olan işletmelerin risk durumuna göre teminat yapısı oluşturularak, kredinin geri ödenebilme riski minimum seviyeye indirilmeye çalışılır. Bu analizde şirketlerin bilançoları ve gelir tabloları üzerinden yapılacak çalışmalar ile varlıklarının (dönen-duran varlıklar) nasıl ve hangi kaynaklar (kısa veya uzun vadeli yabancı kaynaklar) ile finanse edildiğinden karlılık durumuna, stok devir hızından alacak devir hızına, ortakların tecrübelerinden saygınlığına, şirketin içindeki bulunduğu sektörden güncel ekonomik değişimlere kadar tüm bilgiler dikkate alınır. (Akdoğan ve Tenker, 2007, s.551)

iii. ***Yatırım Analizi:*** Bir işletmeye ortak olan veya ortak olmayı düşünenler ile işletmeye uzun vadeli bir kaynak sağlayacaklar tarafından yapılan analizdir. Şirkete ortak olan veya ortak olacak kişiler, işletmenin devamlılığını sorgular, kendilerini güvence altına almak için ilgili işletmenin karlılıkla ilgili hedeflerinin ve gelecekteki nakit akışlarının güvenilir bir tahminini bilmek isterler. Bu nedenle ilgili işlemenin hisse senedi fiyatındaki artışlar, kar dağıtım politikası ve bunların zaman içinde gösterdikleri eğilimler de önem taşır. Uzun vadeli kaynak sağlayıcılar ise işletmenin borç ödeme gücü ile ilgilenirler. İşletme sermayesinin oluşumu ve finansmanı konularına da önem verir, işletmelerin kazanç gücü, sermayesinin durumu ve işletme sermayesinin ölçülü bir şekilde finanse edilip edilmediği gibi konularıyla yakından ilgilenir. (Akdoğan ve Tenker, 2007, s.551), (Çabuk ve Lazol, 2017, s.152)

1.3.2. Kapsamına Göre Mali Analiz Türleri

i. ***Statik Analiz:*** Bir işletmenin sadece belirli bir döneme ait olan finansal tablolarının incelenerek tablolarda yer alan finansal kalemler arasındaki ilişkiler tespit edilir ve bunlarla ilgili değerlendirmeler yapılarak analiz işlemi gerçekleştirilir. Cari dönemde yapılacak geniş kapsamlı bir analize ışık tutan bu analiz yönteminde oranlar, dikey yüzdeler ve diğer analitik tekniklerden yararlanılır. Ancak söz konusu analiz yönteminde sadece belirli bir döneme ait bilgiler elde edilirken, verilerin diğer dönemlerle karşılaştırılmaması nedeniyle bu analiz yöntemi tek başına yeterli olmamaktadır. (Akdoğan ve Tenker, 2007, s.552)

ii. ***Dinamik Analiz:*** Statik analize göre daha fazla sayıda dönemin karşılaştırmalı olarak incelenmesi ve eğilimlerin saptanmasıdır. Bu analiz çeşidi ile işletmelerin aynı sektördeki diğer şirketler ile karşılaştırılmasına

olanak sağlanır, işletmelerin belirli hedeflere ne derece ulaştığının tespiti sağlanır. Mali tablolar analizinde, dikey veyatay yüzdeler yöntemi ve oran analizinden yararlanılır. (Akdoğan ve Tenker, 2007, s.551)

1.3.3. Yapan Kişiye Göre Mali Analiz Türleri

i. ***İç Analiz:*** İşletme çalışanları tarafından hazırlanan analizlerdir. Genellikle şirket yöneticileri, muhasebecisi, iç denetçiler gibi şirket içi personellerin, şirket dışına gönderilen bilanço ve gelir tablolarına ek olarak şirketin tüm bilgi ve belgelerini kullanarak işletme içinde yapmış oldukları analizlerdir. Bu yönüyle bu analiz yönteminin dış analizlere göre daha kapsamlı ve verimliliği daha sağlıklı gösteren analizler oldukları söylenebilir. Öte yandan bu analiz yönteminin de temelini de yönetim analizlerinin oluşturduğu söylenebilir. Çünkü özellikle şirket içerisindeki birim ve bölümlerin performanslarının ölçülmesine yönelik teknikler, pazar araştırmaları, kar ve maliyet analizleri, işçilik ve kapasite verimliliği gibi araştırmalar yapılır. (Akdoğan ve Tenker, 2007, s.553), (Çabuk ve Lazol, 2017, s.157)

ii. ***Dış Analiz:*** Şirket personeli olmayan, şirketle doğrudan veya dolaylı bir bağı olmayan üçüncü kişilerin işletmelerin yayınladıkları veya kendilerine ulaştırılan raporlar ve diğer finansal bilgiler üzerinden yapmış oldukları analizlerdir. Genellikle satıcılar, kredi kurumları veya yatırımcılarının yapmış oldukları analizlerdir. (Akdoğan ve Tenker, 2007, s.551)

İKİNCİ BÖLÜM

2. MALİ ANALİZ TEKNİKLERİ

Mali analiz yapılırken genel kabul görmüş dört temel analiz yöntemi üzerinden çalışma yapılmaktadır. Bu analiz tekniklerinden yararlanılarak şirketlerin borç ödeyebilme güçleri, devamlılıkları, zaman içerisinde göstermiş oldukları faaliyet performansları, varlıklarının finanse ediliş yöntemleri vb. bilgiler saptanır ve finansal tablolarının gelecekteki eğilimleri açığa çıkarılır. Bankalar da ağırlıklı olarak bu analiz tekniklerinden faydalanarak mali analiz işlemlerini gerçekleştirmektedir.

- **i.** Karşılaştırmalı Tablolar Analizi
- **ii.** Yüzde Yöntemi İle Analiz
- **iii.** Trend (Eğilim Yüzdeleri Yöntemi) Analizi
- **iv.** Oran (Rasyo) Analizi

2.1. Karşılaştırmalı Tablolar Analizi

Bir işletmenin birbirini izleyen iki veya daha fazla faaliyet dönemine ilişkin mali tablolarının karşılaştırmalı olarak düzenlenmesi ve bu tablolarda yer alan kalemlerin zaman içinde göstermiş oldukları gelişmelerin ve değişikliklerin tespit edilerek incelenmesidir. Bu analiz tekniği yapılış biçimi ve kapsamına göre dinamik bir analiz olup, analizin amacı her bir kalemin önceki tüm dönemlerle karşılaştırılıp geleceğe dönük tahminlere olanak sağlamaktadır. (Akdoğan ve Tenker, 2007, s.551)

Bu analiz tekniği kullanılırken, baz alınacak ve karşılaştırma yapılacak tüm dönemlerin dönem uzunluklarının aynı olması gerekmektedir. Örneğin 1 yıllık bir mali verinin geçmiş dönemde 2 yıllık tutulan bir bilanço, gelir tablosu veya

herhangi bir mali veri ile kıyaslanmasının doğru olmayacağı gibi; özel hesap dönemi kullanan bir işletmenin daha önceki yıl sonu mali verileriyle günceldeki özel dönemi sonu mali verilerinin zaman aralıkları aynı olmayacağından, bu verilerle ilgili olarak karşılaştırma yapılmaması gerekmektedir. Bununla beraber, karşılaştırmalı mali analiz yapılırken ilgili mali verilerde esas alınan muhasebe standartlarının aynı olması ve bu verilerin enflasyonist etkiden arındırılarak analizin yapılması önem arz etmektedir. Bu teknik kullanılırken sadece yüzdesel büyüklüğe değil, rakamsal büyüklüğe bakılarak karşılaştırma yapılmalıdır. Çünkü rakamsal bazda çok büyük görülen bir kalemin nisbi bazda küçük olması söz konusu olabilir ve durumda oluşacak değişimler firmaya kayda değer etki yaratmayabilir. Aynı zamanda değerlendirme yapılırken şirketin içinde bulunduğu sektör ve ilgili dönemdeki ekonomik gelişmeler de göz ardı edilmemelidir. Örneğin kablo sektöründe faaliyet gösteren bir işletmenin mali tabloları, bakır fiyatlarında ciddi düşüşlerin yaşandığı bir dönemle, bakır fiyatlarının sabit seyrettiği bir dönem değerlendirirken bakır fiyatlarındaki değişimler dikkate alınmalıdır. Sonuç olarak karşılaştırmalı mali analiz tekniği uygulandıktan sonra kalemler arasında ortaya çıkan değişimlerin nedenleri araştırılıp, diğer kalemlerle olan ilişkileri göz önüne alınarak, işletmelerin geleceğe dönük negatif ve pozitif ayrımları üzerinde saptamalar yapılmaktadır. (Çabuk ve Lazol, 2017, s.160)

Bu analiz yönteminde, herhangi bir kalemin analiz edilip yorumlanması ile ilgili olarak beş aşamadan söz edilir: (T. C. Anadolu Üniversitesi, 2004, s.157)

1. Değişimin yönünün ve büyüklüğünün belirlenmesi,
2. Değişimin nedenlerine bağlı olmaksızın değişimin ortaya çıkardığı sonucun belirlenmesi,
3. Değişimin nedenlerinin belirlenmesi,
4. Değişimler arasında neden-sonuç ilişkisinin kurulması,
5. Neden sonuç ilişkisine bağlı olarak geleceğe dönük tahminlerin yapılması,

2.2. Yüzde Yöntemi İle Analiz

Bir işletmenin mali tablolarında yer alan her bir kalemin yine işletme mali verilerinde yer alan bir kaleme (veya mali veri grubuna) veya toplam kalemlere göre yüzde ifadesini gösteren analiz tekniğidir. Bu analiz tekniği kapsamına göre statik analiz olup, dikey analiz yöntemi veya öze indirgenmiş olarak da ifade edilmektedir. Yapılan dikey analizler, işletmelerin mali tablolarındaki unsurların yeterli ve uygun büyüklükte olup olmadığını göstererek, işletmenin faaliyet sonuçları ve güncel finansal durumu hakkında analizi yapan kişi veya kuruluşlara fikir vermektedir.

Ağırlıkla bilanço ve gelir tablolosu için kullanılan bu yöntemde sadece tek döneme ait finansal verilerin bulunması yapılacak çalışma için yeterlidir. Analiz üç sütun üzerinde yapılabilmekte ve birinci sütuna bilanço verilerinin tutarları, ikinci sütuna her kalemin kendi grup toplamı içerisindeki oranı yazılmaktadır. Üçüncü sütuna ise, her kalemin bilanço aktif toplamına olan oranı yazılmaktadır. Bilançoların dikey analizinde bilanço toplamı 100 kabul edilerek diğer kalemlerin oranına bakılır, gelir tablosunda net satışlar toplamı 100 kabul edilerek diğer kalemlerin oranına bakılır. Böylece bilançodaki her kalemin mutlak değerlerini; hem kendi grupları içindeki hem de genel toplam içindeki ağırlıklarının görülmesi sağlanır. Bu yöntem diğer dönemlerle karşılaştırılmalı analiz yapılırken kullanılabildiği gibi, işletmelerin sektördeki diğer firma mali verileri ile kıyaslanmasında da kullanılabilir. (Akdoğan ve Tenker, 2007, s.590-591)

Bu analiz tekniğinin diğer analiz tekniklerine göre 2 temel üstünlüğü bulunmaktadır. (T. C Anadolu Üniversitesi, 2004, s.157)

1. Bu yöntemde bilanço toplamı 100 kabul edilerek diğer kalemlerin genel toplamdaki payı yüzdesel olarak görülebildiği için, kalemlerin önemlilik seviyesine ışık tutulmaktadır. Bu durum diğer analiz tekniklerinde bulunmamaktadır.

2. Bu yöntem ile sektörde yer alan diğer işletmeler ile ilgili bilançoların ve gelir tablolarının karşılaştırması yapılarak işletmenin sektör ortalamasına göre nerede olduğu saptanır.

Ancak bütünsel bir yaklaşımla bakıldığında, bu analiz tekniğinin tek başına yeterli olmadığı, diğer analiz teknikleri ile beraber kullanıldığında daha başarılı ve sağlıklı sonuçlar verdiği unutulmamalıdır.

2.3. Trend (Eğilim Yüzdeleri Yöntemi) Analizi

Trend analizi olarak da ifade edilen bu analiz, finansal tablolarda yer alan her bir kalemin zaman içerisinde göstermiş olduğu eğilimlerin saptanması ve incelenmesi şeklindedir. (Sevilengül, 1993, s.152)

Bu yöntem ile işletmelerin geçmiş dönemlerde göstermiş oldukları performanslar yıllar itibariyle görülerek değerlendirme yapılır ve geleceğe dönük tahminlerde bulunulur. Yatay yüzde analizi, indeks yüzde yöntemi olarak da ifade edilen bu yöntem, kapsamına göre dinamik bir analiz olarak kabul edilmiştir. (Çabuk ve Lazol, 2017, s.168)

Bu analiz tekniğinde temel bir yıl baz alınır, tüm yılardaki mali tablo kalemlerinin yüzdesel oranları hesaplanır, artış ve azalışlara bakılarak baz alınan yıla göre eğilim yüzdesi hesaplanır. Ancak burada bulunan sonuçların sağlıklı olarak değerlendirilebilmesi için baz alınan yılda olağanüstü bir durumun yaşanmamış olmasına dikkat edilmesi gerekmektedir. Bu itibarla baz alınacak yılı seçerken, hem mali tabloların enflasyondan arındırılmış mutlak rakamları ile birlikte değerlendirilmesi, hem de analizi yapılacak dönem aralığının uzun seçilmesi yapılacak olan çalışmayı daha sağlıklı hale getirecektir. Ayrıca bu yöntemde eğilimler yorumlanırken, aralarında anlamlı ilişkiler bulunan kalemlerin eğilim yüzdelerinin karşılaştırılması gerekmektedir. Örneğin satışlarla stoklar

arasındaki ilişkinin yüzdesel eğilimleri ile özkaynaklarda yaşanan değişim ile duran varlıklarda yaşanan değişim arasındaki eğilimlerin karşılaştırmalı olarak ele alınır, benzerlikler ve farklılıklar tespit edilir ve geleceğe yönelik tahminlerde bulunulur. Ancak bu teknik uygulanırken, ilgili dönemlerde muhasebe mevzuatlarında yapılan değişikliklerin, yasaların getirmiş olduğu olumlu veya olumsuz tüm düzenlemelerin (Torba Yasa, stok affı, stok değerlemeleri, kayda alınan emtialar, ortaklar cari hesabı, kanunen kabul edilmeyen diğer giderler vb.) finansal tablolar üzerindeki etkilerinin arındırılmış olması gerekmektedir.

2.4. Oran (Rasyo) Analizi

Rasyo analizi, finansal tablolardaki kalemler arasındaki ilişkilerin, hem nisbi bazda hem de rakamsal bazda birbirlerine olan oranlarının hesaplanması yöntemiyle aradaki anlamlı ilişkilerin ortaya çıkarılmasıdır. Oranlar sadece bir döneme ait mali veriler kullanılarak hesaplandığından, kapsamına göre statik bir analiz yöntemidir.

Bankalarda ve diğer finansal kuruluşlarda yaygın olarak kullanılan bu yöntemde matematiksel bir ilişki kurularak işletmelerin performansları (finansal durumları, likidite, borç ödeme gücü, karlılık, verimlilik vb.) hakkında yorumlarda bulunulur ve bu yöntemdeki oranlar bir kıstas olarak göz önüne alınıp yatırım kararları alınır. Ancak bu yöntemin uygulanabilir olması için finansal tablolarda gerekli düzeltme (aktarma-arındırma) işlemlerinin yapılmış olması gerekmektedir. Aksi takdirde ham bir mali veri ile yapılacak oran analizinin çok sağlıksız sonuçlar doğurabileceği bilinmelidir. (Sevilengül, 1993, s.155)

Gerekli düzeltmelerin yapıldığı ve oran analizine hazır hale gelen bir mali tabloda aralarında matematiksel anlamlı ilişkiler bulunan kalemlerden ortaya çıkan oranlar yorumlanırken; işletmelerin amaçları göz önüne alınıp nedensel bir yaklaşımda bulunulmadır. Yorumda bulunulurken, analistin sektör bilgisi,

yetenekleri, tecrübeleri ve işletmelerde geçmiş dönemlerde gözlemledikleri veriler önem arz etmektedir. Oran yöntemi matematiksel bir yorumlama olduğundan, genel kabul görmüş sınırları bulunmakla birlikte bu oranlar her zaman doğruyu yansıtmadığından, sektöre ve diğer oranlarla olan ilişkilerine bakılarak çift yönlü bir yorumlamanın yapılması gerekmektedir. (Akdoğan ve Tenker, 2007, s.640)

Diğer yöntemlerde olduğu gibi bu oran analizinde de enflasyondan arındırılmış mutlak rakamlar ile çalışılıp, ilgili dönemlerde muhasebe mevzuatları, yasa değişiklileri, sektördeki değişkenlikler, fiyat hareketleri ve mevsimsellik gibi etkiler göz önünde bulunularak yorumlama yapılmalıdır. Buna ek olarak her bir oranı işletmenin kendi amaç ve hedefleri ile birlikte değerlendirmek gerekmektedir. (Çabuk ve Lazol, 2017, s.201)

Bir işletmenin mali verileri ile çok sayıda oranlama yapmak mümkündür ancak bankalarda ve diğer finansal kuruluşlarda kullanılan ve genel kabul görmüş oranlar aşağıdaki gibidir. Söz konusu oranlar işletme ilgililerinin (kredi veren taraf, yatırımcılar veya hissedarlar) gereksinimlerine göre gruplara ayrılmış olup, aynı amaca hizmet eden birbirleriyle anlamlı ilişkileri olan oranlar arasında gruplama yapıldığı görülmektedir.

i. Likidite Oranları
ii. Mali Yapı Oranları
iii. Faaliyet Oranları
iv. Kârlılık Oranları.

2.4.1. Likidite Oranları

Bir işletmenin dönen varlıklarıyla kısa vadede borçlarının arasındaki ilişkilerin saptanmasında kullanılan oranlar; işletmenin varlıklarının ne derece kaliteli olduğunu ve normal faaliyet döngüsü içerisinde nakde çevrilebilmesine göre

taraflara ne derece güven verdiğinin belirlenmesinde kullanılan oranlardır. (Akgüç, 2017, s.540-541)

İşletmelere kredi veren, borç veren, mal veya hizmet satışı yapan alacaklılar işletmenin kısa vadede bu borçlarını ödememe riskleri ile karşılaşmak istemezler. Bu durumda ilgili taraflar, işletmelerin dönen varlıkları ile kısa vadeli yabancı kaynakları arasındaki ilişkileri saptayarak vadesinde tahsilatların mümkün olup olmayacağını araştırırlar. İşletmenin dönen varlıklar grubunda yer alan hesap kalemlerinin özelliklerine göre likidite oranları üçe ayrılmıştır. (Akdoğan ve Tenker, 2007, s.644)

2.4.1.1. Cari Oran

İşletme Sermayesi Oranı, Üçüncü likidite Oranı ve Banker Oranı olarak da isimlendirilen bu oran işletmenin dönen varlıklarının kısa vadeli yabancı kaynaklara bölünmesi ile hesaplanır. (Akdoğan ve Tenker, 2007, s.644) (Akgüç, 2017, s.541)

$$\textbf{Cari Oran} = \frac{\text{Dönen Varlıklar}}{\text{Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar}}$$

Ancak bu oran pratikte bankalar tarafından kullanılırken şüpheli ticari alacak karşılıkları, menkul kıymet değer düşüklüğü karşılıkları, alacak senetleri reeskontu, stok değer düşüklüğü karşılıkları, fiktif (kurmaca) kasa ve ortak alacak bakiyeleri, vergi mahsuplaştırılmaları vb. kalemlerin dönen varlıklardan çıkarılması ile aynı zamanda pasif tarafta kısa vadeli yabancı kaynaklar içerisindeki fiktif bakiyelerin çıkarılması ile hesaplanır. Aksi takdirde ortaya çıkan sonucun her zaman doğruyu yansıtmayacağı aşikârdır.

Cari oran, dönen varlıklar toplamı ile kısa vadeli yabancı kaynaklar arasındaki olumlu farkı gösteren **net işletme sermayesine** göre işletmelerin kısa vadeli borç ödeme gücünü daha sağlıklı ölçen bir analiz tekniği aracı olarak kabul edilmektedir. Çünkü bir işletmenin net işletme sermayesinin fazlalığı dönen varlık kalemindeki ticari alacak yüksekliğinden de oluşabilmektedir. Dönen varlıkların finansmanında kullanılan uzun vadeli kaynaklar net işletme sermayesi hesaplanırken göz ardı edilebilmektedir. Ayrıca net işletme sermayesi rakamsal bazda artan bir işletmenin öte yandan cari oranı düşüş gösterebilmektedir. Çünkü dönen varlıklardan yüzdesel olarak daha hızlı artan kısa vadeli yabancı kaynaklar net işletme sermayesinin düşüş göstermesine yol açar, aynı zamanda cari oranın da düşmesine neden olabilir. Dolayısıyla işletmelerin kısa vadeli borç ödeme güçleri ölçülürken net işletme sermayesinden yararlanılabilir ancak cari oranın kısa vadeli ödeme gücünü daha sağlıklı ölçen bir yöntem olduğu unutulmamalıdır.

Genel olarak finansal analiz açısından cari oranın 2 olması yeterli görülürken, ülkemizde aslında bu oranın pratikte bankalar tarafından işletmelerin faaliyet gösterdiği sektörler de göz önüne alınarak ortalama 1,5 olmasının uygun kabul edildiği gözlemlenmiştir. Aslında bu oranın, likiditesi düşük olan, enflasyonist baskıların sık yaşandığı, bankaların ağırlıklı olarak kısa vadeli kredi verdiği tüm gelişmekte olan ülkelerde kabul edildiği ileri sürülmektedir. Böyle ülkelerde genel olarak düşük çıkan cari oranın, aslında artan işletme sermayesi ihtiyacını, kısa vadeli yabancı kaynaklarında finanse edildiğinin göstergesidir. (Akgüç, 2017, s.542)

İşletmeye yatırım yapacak, kredi verecek şirket dışından üçüncü taraflar, cari oranın yüksek olmasını istemesine karşın; aslında cari oranın çok yüksek olması işletme yöneticileri veya sahipleri için istenen bir durum değildir. Çünkü cari oranın yüksek olması demek işletmenin normal faaliyetleri için gerekli olan dönen varlıklardan daha fazla dönen varlık ile faaliyetlerini sürdürüyor olduğu anlamına gelir. Bu durum işletmenin elinde bulunan atıl dönen varlıklar da, normalde daha

fazla kar elde edebilecek olan işletmenin karlılığını olumsuz olarak etkileyebilcektir. (T. C Anadolu Üniversitesi, 2004, s.227)

Cari oran değerlendirilirken işletmelerin peşin veya vadeli satış yapmaları da dikkate alınır. Çünkü peşin satış yapan firmanın ticari alacakları düşük olacağından cari oranı da düşük çıkabilir, vadeli satış yapan işletmede ise bu durumun tam tersi söz konusu olabilir. Aynı şekilde alacaklar içerisinde tahsil kabiliyeti düşük olan kısım var ise veya mevduatları içerisinde blokeli tutar var ise, bu gibi bakiyeler ilgili hesaplardan indirilerek hesaplanmalıdır. Ayrıca cari oran yorumlanırken stok devir ve alacak devir hızlarına da bakılması gerekmektedir. Cari oranı düşük olan bir işletmenin alacak devir hızı ve stok devir hızı yüksekse, bu durumda işletme varlıklarını nakde çevirme ile ilgili olarak sorun yaşamadığı için, kısa vadeli borçlarını ödeyebileceği kanaatine varılabilir. (Karademir, 2016, s.283)

Sektörel bazda bakıldığında, inşaat alanında faaliyet gösteren bir işletmenin cari oranı düşük çıkabilmekte, ancak hizmet alanında faaliyet gösteren bir işletmede ise dönen varlık kalemleri çok kullanılmadığından cari oran düşük çıkabilmektedir. Bunlara ek olarak mevsimsellik de işletme bilançolarını etkili etkilediği için cari oran yorumlanırken, işletmelerin yatırım aşamasında olup olmadığı, maddi duran varlık satışı bulunup bulunmadığı, satışlarının vadelerinde değişim olup olmadığı, ürün gamının çeşitliliği veya yeni faaliyet alanlarına girilip girilmediği gibi durumlar dikkatle incelenerek cari oran yorumlanmalıdır. (Karademir, 2016, s.283-285)

2.4.1.2. Asit Test Oranı (Likidite Oranı)

Cari orana göre daha duyarlı bir ölçüm oranı olan, cari oranı tamamlayıcı nitelikte olan***, "likidite oranı, quick ratio (çabuk oran)"*** diye de adlandırılan asit test oranı, kısa vadeli borçların nakde çevrilmesi daha kısa zaman alacak dönen

varlık kalemleri ile ne ölçüde karışılanabileceğini belirler. Asit test oranında alacakların kısa zamanda nakde çevrilebileceği varsayılırken, stokların kısa zamanda nakde dönüştürülebileceği öngörülmemiştir. Bu noktada sektörel bazlı bakış da önem arz etmektedir. Para akışının yoğun olduğu Wall-Mart, Migros. gibi perakende marketlerde stokların paraya çevrilmesi kısa zaman alırken, uzun vadede ödeme yapan müşterilere ve bayilere finansman sağlayan Ford, Fiat gibi otomobil şirketlerinde stokların paraya çevrilmesi zaman alabilmekte ve ticari alacak yoğunluğu oluşmaktadır. (Stickney ve Brown, 1999, s.149)

Asit Test Oranı= $\frac{\text{Hazır Değerler+Menkul Kıymetler+Alacaklar}}{\text{Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar−Alınan Avanslar}}$ x 100

Veya

Asit Test Oranı= $\frac{\text{Dönen varlıklar−(Stoklar+Diğer Dönen Varlıklar)}}{\text{Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar}}$ x 100

Genel olarak likidite oranın 1 olması, yani kısa vadeli borçların nakde çevrilmesi uzun zaman almayacak dönen varlık kalemleri ile %100 karşılanarak ödenebilmesi yeterli olarak kabul görmüştür. Ancak tek başına bu oranın değerlendirilmesinin yeterli olmayacağı, her zaman bir oranla işletmenin sağlıklı bir şekilde analiz edilemeyeceği degöz ardı edilmemelidir. Likidite oranı düşük olan ancak alacak devir hızı ve stok devir hızı yüksek olan işletmelere olumsuz gözle bakılamayacağı gibi, vadeli satış yapan ve ticari alacakları yüksek olan bir işletmenin likidite oranı yüksek çıktığında, işletme alacak tahsilinde de sıkıntı yaşıyorsa, işletmenin yalnızca yüksek likidite oranı dikkate alınarak olumlu değerlendirme yapılmamalıdır.

2.4.1.3. Nakit Oranı (Disponibilite Oranı)

İşletmenin olağanüstü bir durumda, kriz veya ekonomik durgunluk gibi dönemlerde satışlarının aniden durması ve alacaklarının da tahsil edilememesi durumunda borçlarını ne derece ödeyebileceğini ölçen orandır. İşletmenin nakit ve

nakit benzeri varlıkları ile menkul kıymetlerinin kısa vadeli yabancı kaynaklara oranını ifade etmektedir. (Akdoğan ve Tenker, 2007, s.649)

$$\textbf{Nakit Oran} = \frac{\text{Nakit ve Nakit Benzerleri+Menkul Kıymetler}}{\text{Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar}} \text{ x } 100$$

Kreditörler açısından cari ve likidite oranlarına göre daha duyarlı bir ölçüm olarak kabul edilen nakit oranının yine genel olarak gelişmiş ülkelerde 0,20 (%20) seviyelerinde olması beklenir. Ancak Türkiye gibi gelişmekte olan ve kısa vadeli borçları daha yüksek olan işletmelere sahip ülkelerde, bu oran 0,20'nin de altında olabilmektedir.

Nakit oranının 0,20'nin ne çok altında, ne de çok üstünde olması kabul edilebilir bir durum değildir. Oranın 0,20'nin altında olması işletmenin nakit darboğazında olduğunu, nakit bulmakta güçlük çektiğini gösterebildiği gibi; oranın 0,20'nin üzerinde olması işletmenin atıl nakit ile faaliyetlerini sürdürdüğü ve normalden fazla elde edebileceği kardan mahrum kaldığını gösterir.

2.4.2. Mali Yapı Oranları

Kaldıraç oranları olarak da adlandırılan mali yapı oranları, işletmelerin kaynak yapısının ve uzun vadeli borçlarını ödeme güçlerinin ölçülmesinde kullanılan oranlardır. Bu oranlar ile işletmelerin aktifinde bulunan varlıkların nasıl finanse edildiği (Kısa vadeli/uzun vadeli kaynaklar/özkaynaklar) ve pasifte bulunan özkaynakların diğer kaynaklarla olan dengesi araştırılır. Diğer bir deyişle, varlık finansmanında kullanılan yabancı ve özkaynak dengesinin tespit edilmesinde kullanılan oranlardır. (Çabuk ve Lazol, 2017, s.207)

2.4.2.1. Yabancı Kaynak Oranı (Kaldıraç Oranı)

İşletme varlıklarının yüzde kaçının yabancı kaynaklarla finanse edildiğini gösteren orandır. "Kaldıraç oranı, toplam borç oranı, borçlanma oranı" olarak da adlandırılır. (Akgüç, 2017, s.542)

Genel olarak bu oranın gelişmiş ülkelerde %50 seviyelerinde olması yeterli kabul edilmekte olup, %50'nin üstüne çıkması işletme için faaliyetlerin ve borç ödeyebilme gücünün tehlikede olduğuna işarettir. Ancak gelişmekte olan ülkelerde, enflasyonist baskılar ve düşük özkaynak destekleri de göz önüne alındığında, bu oranın %50'nin biraz üstünde olmasının kabul edilebildiği bilinmektedir. Ülkemizde de sektörlere göre değişmekle beraber bankalar bu oranın genel itibarla %60-%70 bandının üstüne çıkmamasını isterler.

$$\textbf{Yabancı Kaynak Oranı} = \frac{\text{Toplam Yabancı Kaynaklar}}{\text{Toplam Varlıklar}} \text{ x } 100$$

2.4.2.2. Özkaynakların Aktif Toplamına Oranı

İşletme sahiplerinin işletme varlıklarının yüzde kaçını finanse ettiğini gösteren orandır.

$$\textbf{Özkaynakların Aktif Toplamına Oranı} = \frac{\text{Toplam Özkaynaklar}}{\text{Toplam Varlıklar}} \textit{ x 100}$$

Oranın yüksek olması işletmenin kullanmış olduğu kısa ve uzun vadeli kredilere ilişkin faiz tutarlarının işletmeye getireceği olumsuz etkilerin göreceli olarak düşük olduğunu, borçlarını ödeyebilme gücünün yüksek olduğunu gösterir. Genel olarak bu oranın da yabancı kaynak oranı gibi gelişmiş ülkelerde %50 seviyelerinde olması yeterli kabul edilmekte olup, %50'nin altına inmesi işletmenin borçlarını ödeme konusunda zor duruma düşme olasılığının

yükseldiğine işaret eder. Ancak gelişmekte olan ülkelerde, enflasyonist baskıların varlığı ve düşük özkaynak destekleri de göz önüne alındığında, bu oranın %50'nin biraz altında (minimum %30-35) olması yeterli olarak değerlendirilebilmektedir. kabul edilebildiği bilinmektedir. Tabii ki ilgili oran değerlendirilirken, özkaynak yapısının da irdelenmesi gerekir. Ödenmiş sermaye, enflasyon düzeltmeleri, geçmiş yıllar karları/zararları, değerleme artışları, kayda alınan emtialar, özel fonlar gibi özkaynakta yer alan kalemlerin ağırlıklarının ne olduğu önem arz etmektedir. (Akgüç, 2017, s.556)

2.4.2.3. Yabancı Kaynakların Özkaynaklara Oranı

Bu oran işletmelerin borçlanma yoluyla dışardan sağlamış olduğu yabancı kaynakların işletmenin özkaynakları ile olan ilişkisini gösterir. Toplam özkaynakların toplam yabancı kaynaklara bölünmesi ile elde edilen **"Finansman Oranı"** olarak da ifade edilir.

$$\textbf{Yabancı Kaynak Özkaynak Oranı} = \frac{\text{Toplam Yabancı Kaynaklar}}{\text{Toplam Özkaynaklar}} \text{ x } 100$$

$$\textbf{Finansman Oranı} = \frac{\text{Toplam Özkaynaklar}}{\text{Toplam Yabancı Kaynaklar}} \text{ x } 100$$

Her iki oran da birbirini tamamlar niteliktedir. Eğer toplam yabancı kaynaklar toplam özkaynaklardan büyükse, işletmenin faiz ödemelerinin bir baskı oluşturduğu, alacaklarını tahsil edememesi durumunda öz sermayenin eriyeceği ve işletmenin borçlarını da ödeyememe riski ile karşı karşıya kalması gibi olumsuz durumlar meydana gelebilir. Ancak tam tersine toplam özkaynaklar toplam yabancı kaynaklardan büyükse, işletmenin daha az faiz yüküne katlandığı, üretilen mal ve hizmet kalemlerinde yaşanan ani fiyat artışlarından çok fazla etkilenmeyeceği düşünülebilir. (Akdoğan ve Tenker, 2007, s.549)

Genel olarak her iki oranın da %100 olması, yani yabancı kaynakların özkaynakların dengeli kullanılmış olması uygun kabul edilmektedir. Ancak ülkemiz gibi gelişmekte olan ve enflasyonun çok düşük olmadığı, botç yükünün yüksek olduğu ülkelerde, yabancı kaynakların özkaynalara oranı %150-200 civarı olması kabul edilebilir bir durumdur.

2.4.2.4. Kısa Vadeli Yabancı Kaynakların Toplam Kaynaklara Oranı

İşletme varlıklarının yüzde kaçının kısa vadeli yabancı kaynaklarla finanse edildiğini gösteren orandır. Yüksek bir oranın işletmenini üreteceği mal ve hizmetlere ait borçlarını kısa vadede çevirmesini gerektirir ki bu durum işletme için olumsuz sonuçlar doğurabilir. Aslında bu oran ile borçlar arasında kısa ve uzun vade ayrımı yapılarak işletmenin duran varlıklarını kısa vadeli borçlanma ile mi finanse edildiğinin, bundan dolayı net işletme sermayesinde kayıplar yaşayıp yaşamadığının tespiti yapılır. (T. C Anadolu Üniversitesi, 2004, s.232)

$$\textbf{KVYK Toplam Kaynaklara Oranı} = \frac{\text{Kısa Vadeli Yabancı Kaynak}}{\text{Toplam Kaynaklar(Pasif Toplam)}} \text{ x } 100$$

Genel olarak 1/3 yani ortalama %30 olarak kabul edilen bu oran ülkemiz gibi gelişmekte olan, enflasyonist etkileri yüksek ve borç yükü fazla olan ülkelerde %50 seviyelerinde olması kabul edilebilir bir durumdur.

2.4.2.5. Uzun Vadeli Yabancı Kaynak Toplam Kaynaklara Oranı

İşletme varlıkların ne kadarlık bölümünün uzun vadeli yabancı kaynaklarla karşılandığını gösterir. Pasif içinde uzun vadeli yabancı kaynaklarının ağırlığının sayısal ifadesidir. (T. C Anadolu Üniversitesi, 2004, s.232)

$$\textbf{UVYK Toplam Kaynaklara Oranı} = \frac{\text{Uzun Vadeli Yabancı Kaynak}}{\text{Toplam Kaynaklar(Pasif Toplam)}}\ x\ 100$$

Genel olarak ortalama %20 seviyelerinde kabul edilen bu oran ülkemiz gibi gelişmekte olan, enflasyonist etkileri yüksek ve borç yükü fazla olan ülkelerde daha düşük seviyelerde olması kabul edilebilir bir durumdur.

2.4.2.6. Maddi Duran Varlık Maddi Öz sermaye Oranı

İşletmenin özkaynaklarının maddi duran varlık finansmanında ne derece kullanıldığını gösteren orandır.

$$\textbf{MDV Maddi Öz sermaye Oranı} = \frac{\text{Maddi Duran Varlıklar(net)}}{\text{Maddi Öz Sermaye}}\ x\ 100$$

Bu oran işletmenin birikmiş amortismanlar düşülerek netleştirilen maddi duran varlıklarının, özkaynaklardan maddi olmayan duran varlıklarla ilişkili olarak aktifleştirilmiş giderlerin çıkarılmasından sonra kalan öz sermayesine bölünmesi suretiyle hesaplanır. (Akdoğan ve Tenker, 2007, s.657)

Genel olarak oranın yüksek olması olumsuz bir husus, oranın küçük çıkması ise kreditörler açısından olumlu bir husus olarak görülmektedir. Çünkü işletmenin maddi duran varlıklarına uzun vadeli borçlanmalar ile kaynak sağlaması öz sermayesinin ağırlıkla faaliyet döngüsünde kullanılması istenmektedir.

2.4.3. Faaliyet Oranları

İşletme faaliyetleri kapsamında kullanılan varlıklarının etkin ve verimli bir şekilde kullanılıp kullanılmadığının ölçülmesinde faaliyet oranlarından yararlanılır**.** Bu oranlar genel anlamda işletmelerin karlılık ve likiditelerini ölçmez, ancak varlıkların verimliliğini ölçmesi nedeniyle bunları etkileyen önemli

faktörler olduğu kabul edilmektedir. Bankalar tarafından sıklıkla kullanılan beli başlı faaliyet oranları aşağıdaki gibidir. (Akdoğan Tenker, 2007, s.659)

- Stok Devir Hızı
- Net İşletme Sermayesi Devir Hızı
- Özkaynak Devir Hızı
- Aktif Devir Hızı
- Dönen Varlık Devir Hızı
- Maddi Duran Varlık Devir Hızı
- Ticari Alacakların Devir Hızı ve Ortalama Tahsilat Süresi
- Ticari Borç Devir Hızı ve Ortalama Borç Ödeme Süresi

2.4.3.1. Stok Devir Hızı

İşletme stoklarının üretim faaliyeti sonrasında ne kadarlık bir süre zarfında satışa konu hale gelip hasılat oluşturduğunu, yani ne kadarlık bir sürede satılabildiğini ölçmeye yarayan bir orandır. (Karademir, 2016, s.294)

$$\textbf{Stok Devir Hızı} = \frac{\text{Satışların Maliyeti}}{\text{Ort. Ticari Mal Stoğu}} \text{ veya } = \frac{\text{Net Satışlar}}{\text{Ort. Ticari Mal Stoğu}}$$

***** Ortalama ticari mal stok tutarı, dönem başındaki stoklar ile dönem sonundaki stok tutarlarının basit aritmetik ortalamasının alınması ile hesaplanır.

Bu oran satışa konu ürünlerin satış kabiliyetini, likiditeye olan katkısını, satışların ne derece verimli olduğu gibi konularda fikir edinmemize yardımcı olur. Oranın yıllar itibariyle artış trendinde olması stokların etkin bir biçimde yönetildiğini ve işletmenin sektörde rekabet şansının yüksek olduğunu gösterir. Öte yandan stok devir hızı düşük çıkan veya azalış trendinde olan firmaların satışa konu stoktan fazla bir stok ile çalıştığı dolayısıyla daha fazla sermaye çıkışı veya borçlanma yoluna gittiği anlaşılabilir. Ancak bu oran diğer oranlarda da olduğu

gibi sektör bazında değişkenlik gösterebilir. Örneğin sektör gereği ürün gamında çok çeşitliliği olan, stoklu çalışmak zorunda olan veya fiyat artışlarından etkilenmemek için önceden stok yapan işletmelerde stok devir hızının düşük çıkması makul karşılanabilir. Buna ek olarak hizmet sektöründe faaliyet gösteren işletmelerin stokla kayda değer bir bağlantısı bulunmadığından stok devir hızları yüksek çıkabilmekte bu da analizi yapan kişiye yanıltıcı olabilmektedir. O nedenle hizmet sektöründe faaliyet gösteren işletmeler için stok devir hızı hesaplanması anlamlı değildir.

$$\textbf{Stokta Kalma Süresi} = \frac{365}{Stok\ Devir\ Hızı}$$

Stokların stokta kalma süresi işletmenin stoklarının satılması için gün bazında ne kadarlık bir sürenin geçtiğini gösteren yardımcı bir orandır. (T. C Anadolu Üniversitesi, 2004, s.235)

Stok devir hızının azalması depolama ve sigorta maliyetlerinin arttığına, fiyat düşüşleri nedeniyle eldeki stokları zararına satılması ihtimaline ve beklemesi nedeniyle modası geçebilecek ürünlerin satılamaması durumlarına işaret edebilir. (T. C Anadolu Üniversitesi, 2004, s.235)

İşletmeler stok devir hızlarındaki artışları ve azalışları dikkate alarak ona uygun bir stok politikası oluşturmalıdır. Çünkü fazla stok tutmanın maliyeti olabileceği gibi, stoksuz çalışılan durumlarda da iskontolardan mahrum kalınabileceği ve ek nakliye masraflarına katlanılacağı, müşterilerden gelebilecek taleplere zamanında karşılık verilemeyeceği dikkate alınmalıdır. (Akgüç, 2017, s.570)

2.4.3.2. Net İşletme Sermayesi Devir Hızı

İşletmelerin dönen varlıkları ile kısa vadeli yabancı kaynakları arasındaki farkı gösteren, işletmenin kısa vadeli borçlarını ne ölçüde dönen varlıkları ile

karşıladığını ortaya koyan bir tutar olan net işletme sermayesinin verimli çalışıp çalışmadığını ölçen orandır. (Akdoğan Tenker, 2007, s.665)

$$\textbf{Net İşletme Sermayesi Devir Hızı} = \frac{\text{Net Satış Tutarı}}{\text{Ort. NİS}}$$

Oranda bir birimlik net işletme sermayesine düşen satış tutarı bulunmaktadır. Oranın yüksek çıkması net işletme sermayesinin verimli kullanıldığını gösterebilirken, bunun tek başına anlam taşımadığı, buna ek olarak karlılık rakamlarının da yüksek çıkmasının işletme için olumlu bir gösterge olduğu söylenebilir. (Akdoğan Tenker, 2007, s.666)

Net işletme sermayesi devir hızının düşük çıkması, işletmenin yüksek net işletme sermayesine rağmen satışlarının düşük olduğunun, stok ve alacak devir hızının yavaş olduğunun, işletme gereksinimlerinden fazla dönen varlıklara sahip olduğunun göstergesi olabilir. (Akdoğan Tenker, 2007, s.665)

2.4.3.3. Özkaynak Devir Hızı

İşletmenin faaliyet döngüsü içerisinde elde ettiği net satışlarını özkaynakları ile karşılaştırarak, özkaynakların verimliliğini ortaya koyan bir orandır. (Karademir, 2016, s.283)

$$\textbf{Özkaynak Devir Hızı} = \frac{\text{Net Satış Tutarı}}{\text{Ort. Özkaynaklar}}$$

Bu oranın yüksek çıkması, işletmenin sahip olduğu özkaynaklar ile ne kadar fazla net satışa ulaştığını gösterir. Oranın yüksekliği, özkaynakların hem ekonomik hem de verimli bir şekilde kullanıldığını gösterir. Ancak oranın yüksek çıkması sadece işletmenin net satışlarının yüksek olduğunu göstermez, işletmenin düşük özkaynaklarla ve dolayısıyla yüksek borçlanma ile faaliyetlerini

sürdürdüğünü de gösterebilir. Bu bağlamda analizde kullanılan bu oranı değerlendirirken dikkatli olmak gerekmektedir. (Akdoğan Tenker, 2007, s.669)

2.4.3.4. Aktif Devir Hızı

İşletmenin toplam aktifleri ile ne kadarlık bir net satış hacmi yarattığını gösteren, varlıkların verimliğini ölçen bir orandır. (T. C Anadolu Üniversitesi, 2004, s.239)

$$\textbf{Aktif Devir Hızı} = \frac{\text{Net Satış Tutarı}}{\text{Ort. Aktif Toplamı}}$$

Bu oranın yüksek çıkması işletmenin sahip olduğu varlık toplamına kıyasla daha yüksek bir net satış hacmine ulaştığını gösterir. Bu durum analizi yapan tarafa işletmenin verimliliği konusunda fikir verebilir. Aslında bu oran başka bir deyişle işletme varlıkları içerisinde duran varlıkların önemlilik seviyesini yansıtır. Yüksek tutarda duran varlığa sahip olan işletmelerin aktif devir hızları düşük çıkarken duran varlığa daha az ihtiyacı olan hizmet sektörü gibi sektörlerde aktif devir hızının yüksek çıktığı görülmektedir. Bu durum karlılık üzerinde de etkili olup, yüksek bir aktif devir hızına sahip firmaların karlılık oranları da yüksek çıkarken, düşük aktif devir hızına sahip olan firmaların karlılık oranlarının da düşük çıktığı görülmektedir. (Akgüç, 2017, s.585)

Aktif devir hızı düşük olan işletmelerde atıl varlık birikiminin bulunduğu yorumu yapılabilir. Öte yandan işletmede maddi duran varlıklar ile ilgili bir değerleme yapılmışsa, aktif devir hızı yorumlanırken bu değerlemenin etkilerine dikkat edilmesi gerekmektedir. (Demiral, 2012, s.51)

2.4.3.5. Dönen Varlık Devir Hızı

İşletmenin satış hacmi ile dönen varlıklar içerisinde yer alan hazır değerler, ticari alacaklar ve stok kalemleri arasında karşılıklı ilişki söz konusudur. Örneğin satış hacmi artan bir işletmede stoklar ve ticari alacaklar gibi kalemler de artış gösterir, bu durumda artan dönen varlıkların kaç katı büyüklünde bir net satış tutarına ulaşıldığının tespiti yapılabilir. (T. C Anadolu Üniversitesi, 2004, s.240)

$$\textbf{Dönen Varlık Devir Hızı} = \frac{\text{Net Satış Tutarı}}{\text{Ort. Dönen Varlıklar}}$$

Oranın düşük olması işletmenin dönen varlıklarının faaliyet gereksinimlerinden fazla olduğunu ya da işletmenin mevcut dönen varlıklarından yeterince yararlanılamadığı daha fazla net satıştan mahrum kaldığını gösterir. Oranın yüksek çıkması ise dönen varlıkların verimli ve ekonomik kullanıldığını gösterir. (Akdoğan Tenker, 2007, s.666)

2.4.3.6. Maddi Duran Varlık Devir Hızı

İşletme aktifine kayıtlı olan maddi duran varlıklarını ne derece verimli kullanıldığını, işletmede atıl bir kapasitenin söz konusu olup olmadığını duran varlıkların kapasitelerinin üzerinde kullanılıp kullanılmadığını ölçen bir orandır. (Karademir, 2016, s.297)

$$\textbf{Maddi Duran Varlık Devir Hızı} = \frac{\text{Net Satış Tutarı}}{\text{Maddi Duran Varlıklar (Net)}}$$

Oran yorumlarken, işletmenin maddi duran varlıkları ile ilgili bir değerleme yapıp yapmadığına, enflasyon düzeltmesinin var olup olmadığına ve yatırım aşamasındaki bir işletmenin bilançosunda maddi duran varlıklar içerisinde yer alan tutarlara dikkat edilmesi gerekmektedir. (Akdoğan Tenker, 2007, s.667)

2.4.3.7. Ticari Alacakların Devir Hızı ve Ortalama Tahsilat Süresi

İşletmelerin belirli bir faaliyet dönemi içerisinde alacakların ne kadar hızlı tahsil edebildiğini ölçen, alacak kalitesi ve işletme likiditesi gibi konularda fikir veren tamamlayıcı bir orandır. Ticari alacakların ortalama tahsilat süresi ise 365 günün ticari alacaklar devir hızına bölünmesi ile hesaplanır. (Akdoğan ve Tenker, 2007, s.662)

$$\textbf{Ticari Alacakların Devir Hızı} = \frac{\text{Kredili Satışlar}}{\text{Ort. Ticari Alacaklar}}$$

$$\textbf{Ortalama Tahsilat Süresi} = \frac{\text{Ticari Alacaklar}}{\text{Günlük Ortalama Kredili Satışlar}} \text{ veya}$$

$$= \frac{365}{\text{Alacak Devir Hızı}}$$

Bir işletmenin ticari alacak devir hızının yükselmesi, işletmenin tahsilatlarını zamanında yaptığını nakit akışlarında sıkıntılar yaşamadığına işaret edebileceği gibi, ticari alacak devir hızı düşen aynı zamanda alacak tahsilat süreleri uzayan firmanın tahsilatlarında vadelerin uzadığına, alacak tahsilinde sıkıntılar yaşadığına nakit akışlarının ticari alacakların tahsil kabiliyetine bağlı olduğuna işaret edebilir. Ancak analiz yapılırken firmanın faaliyet gösterdiği sektör ve o sektöre ilişkin ortalama vadeler göz önüne alınarak değerlendirme yapılmalıdır. (Akdoğan ve Tenker, 2007, s.663)

2.4.3.8. Ticari Borç Devir Hızı ve Ortalama Borç Ödeme Süresi

Ticari borçlarla ilgili olarak bir yıl içerisinde kaç defa ödeme yapıldığını, yani borç ödeme hızını gösteren orandır. Ticari borçların ortalama ödeme süresi ise 365 günün ticari borç devir hızına bölünmesi ile hesaplanır. (Çabuk ve Lazol, 2017, s.213)

$$\textbf{Ticari Borçların Devir Hızı} = \frac{\text{Kredili Alışlar}}{\text{Ort. Ticari Borç}}$$

$$\textbf{Ortalama Borç Ödeme Süresi} = \frac{\text{Ticari Borçlar x 365}}{\text{Kredili Alımlar}} \text{ veya}$$

$$= \frac{\text{Ticari Borçlar x 365}}{\text{Satışların Maliyeti}}$$

Bir işletmenin ticari borç devir hızının yükselmesi, firmanın ticari borçlarını kısa vadelerde ödediğini, kendisine finansman olanağı yaratamadığını gösterir. Aksine ticari borç ödeme hızı düşen firmanın ödemelerini daha uzun vadelerde yaptığı ve kendisine finansman yarattığı düşünülebilir. Ancak bazen bu durum işletmenin borç ödeme süresini uzatacağından firmaya verilebilecek bir kredinin geri ödemelerinde sıkıntılar doğurabileceği de anlamına gelebilir. Ancak analiz yapılırken firmanın faaliyet gösterdiği sektör ve söz konusu sektörün ortalama vadeleri göz önüne alınarak değerlendirme yapılmalıdır.

2.4.4. Karlılık Oranları

Her işletmeye yatırım yapan hissedarlar ve kredi veren şahıs veya kuruluşlar ilgili şirketin kar elde etmesini beklerler. Kar elde etmek için işletmelerin öncelikle faaliyetleri kapsamında satış yapması ve bu satışlarla ilgili maliyetlerini ve diğer gider kalemlerini mümkün olabilecek en asgari seviyede tutarak kazanç elde etmesi gerekir. Karlılık oranları da firmanın faaliyet sonuçları ile diğer mali kalemler arasındaki ilişkileri ortaya koyarak işletme karlılığının yeterli olup olmadığı konusunda analiz yapan kişi veya kuruluşlara fikir vermektedir. Bankalar tarafından sıklıkla kullanılan belli başlı karlılık oranları aşağıdaki gibidir:

- Brüt Satış Karı / Net Satışlar
- Faaliyet Karı / Net Satışlar

- Olağan Kar / Net Satışlar
- Dönem Net Karı / Net Satışlar
- Net Kar/Özkaynaklar
- Net Kar/Aktif Toplam

2.4.4.1. Brüt Satış Karı / Net Satışlar

İşletmenin belirli bir faaliyet dönemi içerisinde elde ettiği net satışlarının yüzde kaçı kadar brüt satış karı elde ettiğini gösterir. (Akdoğan ve Tenker, 2007, s.669)

$$\textbf{Oran} = \left(\frac{\text{Brüt Satış Karı}}{\text{Net Satışlar}}\right) x\ 100 = \left(1 - \frac{\text{Satışların Maliyeti}}{\text{Net Satışlar}}\right) x\ 100$$

Oranın yükselmesi işletmenin brüt satış karlılığının yüksek olduğunu, birim maliyetlere nazaran satış fiyatlarının daha fazla artış gösterdiğini göstermektedir. Öte yandan, oranın düşük olması ise brüt satış karlılığının düşük olduğunu, satış fiyatlarının birim maliyetlere kıyasla daha az artığını yani maliyet artışlarının fiyatlara yansıtılamadığını gösterir.

İşletme için bu oran değerlendirilirken işletmenin önceki dönem verilerinin ve sektör ortalamalarının göz önüne alınması gerekmektedir.

2.4.4.2. Faaliyet Karı /Net Satışlar

İş hacmi rantabilitesi olarak adlandırılan bu oran işletmenin esas faaliyet karlılığını ölçen önemli bir göstergedir. (Akgüç, 2017, s.570)

$$\textbf{Oran} = \frac{\text{Faaliyet Karı}}{\text{Net Satışlar}} x\ 100$$

İşletme için bu oran değerlendirilirken işletmenin önceki dönem verilerinin ve sektör ortalamalarının göz önüne alınması gerekmektedir.

2.4.4.3. Olağan Kar / Net Satışlar

Satışlar üzerindeki olağan karı gösteren, işletmelerin finansman giderlerinin karlılık üzerinde ne derece etkili olduğunu görmeye olanak sağlayan bir göstergedir. (Çabuk ve Lazol, 2017, s.226)

$$\textbf{Oran} = \frac{\text{Olağan Kar}}{\text{Net Satışlar}}$$

İşletme için bu oran değerlendirilirken işletmenin önceki dönem verilerinin ve sektör ortalamalarının göz önüne alınması gerekmektedir.

2.4.4.4. Dönem Net Karı / Net Satışlar

İşletmenin dönem sonu vergi ödedikten sonra elde kalan karının net satışlar içerisindeki payını gösteren orandır. (Karademir, 2016, s.312)

Finansman giderleri, esas faaliyet dışı giderler ve ödenen/ödenecek vergiler düşüldükten sonra bulunan dönem net karının, net satışlara oranlanması ile hesaplanır. Net kar rakamı süreklilik arz etmeyen esas faaliyet dışı giderleri ve gelirleri, hem işletmenin geçmiş dönemleri ile hem de aynı sektördeki diğer işletmelerle karşılaştırma yapılırken yanıltıcı olabilceğinden analiz yapılırken yanlış bir yargıya varılmaması adına dikkatli olunması gerekmektedir. (Akgüç, s.596)

$$\textbf{Oran} = \frac{\text{Dönem Net Karı}}{\text{Net Satışlar}}$$

İşletme için bu oran değerlendirilirken işletmenin önceki dönem verilerinin ve sektör ortalamalarının dikkate alınması gerekmektedir.

2.4.4.5. Net Kar/Özkaynak

İşletme hissedarlarının şirkete yatırmış oldukları fonların ne kadar verimli kullanıldığını gösteren oran olup mali rantabilite olarak da adlandırılır. (T. C Anadolu Üniversitesi, 2004, s.244)

$$\textbf{Oran} = \frac{\text{Net Kar}}{\text{Ort. Özkaynak Toplamı}}$$

İşletme için bu oran değerlendirilirken işletmenin önceki dönem verilerinin, sektör ortalamalarının ile enflasyon düzeltmesi hesaplarının göz önünde bulundurulması gerekmektedir.

2.4.4.6. Net Kar/ Aktif Toplam

İşletme aktiflerinin ne ölçüde karlı kullanıldığını gösteren oran olup, sadece varlıklara dayalı bir oran olması ve aktiflerin nasıl finanse edildiği ile ilgili veri içermemesi nedeniyle, tek başına bir anlam ifade etmemektedir. (T. C Anadolu Üniversitesi, 2004, s.245)

$$\textbf{Oran} = \frac{\text{Net Kar}}{\text{Ort. Aktif Toplam}}$$

Firmanın finansman duruma göre faiz yükü ve dolayısıyla net kar rakamı değişeceği için, bu oranın karlılık analizinde ihtiyatlı kullanılması ve karşılaştırma yaparken, finansman yapılarının da dikkate alınması çok daha anlamlı olacaktır. (Akgüç, s.594)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. BANKALARDAKİ MALİ TAHLİL ve İSTİHBARAT SÜREÇLERİ[1]

Bankalar, kredi verdileri veya verecekleri müşterilerinin ilgili krediyi ve faizlerin sağlıklı bir şekilde geri ödeyip ödemeyeceklerini ölçmek isterler. Kredi riskini asgari seviyede tutmak için, bir kredi başvurusu geldiğinde gerekli istihbarat ve analiz çalışmalarını yaparak kredi talebini olumlu veya olumsuz olarak sonuçlandırlar. İşletmeye kredi kullandırımı yapıldıktan sonra müşterinin güncel ödememe riskinden kaynaklı olarak kredinin yeniden yapılandırılması veya geri çağırılması kararları yine bankalar tarafından ilgili mali tahlil raporları göz önüne alınarak karara bağlanabilir. Tüm bu kararlarda riskin ölçülmesi temel esas olup, söz konusu risk de mali tahlil ve istihbarat çalışmaları neticesinde uygun reyting modeli kullanılarak reyting notu ile belirlenmektedir.

Türkiye'de mali analiz çalışmaları hemen hemen her bankada yapılmakta olup, uygulama esasları, süreçlerin çeşitliliği ve analiz çalışmasında kullanılan reyting (derecelendirme) modelleri farklı olmakla beraber, genel anlamda süreçlerin işleyişinin benzer olduğu söylenebilir. Ancak tabii ki konvansiyonel bir banka, katılım bankası veya yatırım bankalarının kendilerine özgü kriterlerinden kaynaklı olarak farklı kredi türlerine göre farklı analiz metotlarının kullanıldığı söylenebilir.

Bankalar tarafından uygulanan mali analiz çalışmalarında aşağıdaki amaçlar hedef alınır ve bu hedefler doğrultusunda çalışmalara başlanılır. (Akdoğan ve Tenker, 2007, s.5-6)

[1] Bankalardaki Mali Tahlil ve İstihbarat Süreçleri bölümünde yer alan bilgilerin bir kısmı, tez yazarının Türkiye Finans Katılım Bankası Mali Tahlil ve İstihbarat Müdürlüğü'nde 4 yıl, Türkiye İhracat ve Kredi Bankası (Eximbank) Mali Tahlil ve İstihbarat Müdürlüğü'nde 3 yıl olmak üzere toplam 7 yıllık tecrübesi neticesinde elde etmiş olduğu kişisel bilgi ve birikimlerinden faydalanılarak yazılmıştır.

a) Kredi verilecek veya verilmiş işletmelerin borç ödeme gücünün tespit edilmesi,
b) Borç ödeme gücünün ilerleyen tarihlerde devam edip etmeyeceği,
c) İnceleme dönemleri itibariyle işletmenin mali yapısında meydana gelen olumlu veya olumsuz gelişmelerin saptanması,
d) İşletmenin faaliyet gsöterdikleri sektörler itibariyle potansiyel büyüme ve gelişimlerinin tespiti, zayıf yönlerinin saptanması,
e) Kredi kullandırılmış olan işletmelerde kaynakların verimli veya etkin bir biçimde kullanılıp kullanılmadığının tespiti,
f) İşletmenin güncel ihtiyacı olan kaynağın ne olduğunun doğru anlaşılması,
g) Yatırım amacıyla kredi kullanmak isteyen işletmenin ilgili yatırım kararının doğruluğunun saptanması,
h) Ülkedeki ekonomik olumsuzlukların kredi müşterilerini ve ilgili sektörleri ne derece etkilediğinin tespit edilmesi,
i) Kredi kullandırılmış olan işletmelerin mali yapısına ek olarak moraliter olumsuzlukların tespit edilmesi.

Ülkemizde bankalar tarafından kullandırılan kredilerin başvuru aşamasından başlayıp tahsis edilmesi ve ödemenin yapıldığı güne kadar olan kredi sureci genellikle aşağıdaki aşamalardan oluşmaktadır: (Şakar, 2001, s.63-64)

1. Kredi başvurusu, ön inceleme ve istihbarat çalışması,
2. Gerekli belgelerin temin edilmesi,
3. Kredi ihtiyacı ve talep koşullarının belirlenmesi,
4. Mali tahlil ve istihbarat çalışması,
5. Değerlendirme, kabul veya red kararı ile teklif, onay ve tebliğ.

İlk dört aşamanın detaylarına çalışmanın ilerleyen başlıklarında yer verilmiş olup, son aşama olan değerlendirme, kabul veya red kararı ile teklif, onay ve tebliğ aşaması mali tahlil ve istihbarat çalışmasından sonra bağımsız olarak değerlendirildiği için, bu çalışmada detaylandırılmamıştır. Bilindiği üzere

ülkemizde Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'nun (BDDK) Basel I ve II kriterlerine uyum politikaları çerçevesince kredi veren her bir finansal kuruluşun ilgili kredi riskini ölçebilmek için içsel ve sistemsel bir metodunun ve buna bağlı geçerli bir bağımsız reyting modelinin olması zorunluluğu mevcuttur. (http://www. bddk. org. tr, Basel I, s.23)

Bu doğrultuda "Mali Tahlil ve İstihbarat" birimleri bankalarda ayrı ve bağımsız bir birim olarak faaliyet göstermekte, karar sürecinde bağımsız kalarak etkin rol oynamamaktadır. Ancak uygulamada mali tahlil ve istihbarat çalışması tamamlandıktan sonra geçerli reyting modeli kullandırılarak kredi başvurusu yapmış olan firmalara reyting notu verilir ve her bankanın kendine özgü kredi karar süreçleri doğrultusunda firmalarla ilgili olarak sistemsel red kararı çıkabildiği de bilinen bir gerçektir. Öte yandan, kredinin kullandırım aşamasında her bankada günlük, haftalık veya aylık komitelerde mali tahlil ve istihbarat birimi görüş makamı olarak hizmet vermekte, gerekli durumlarda ilgili görüşünü kararı veren komiteye iletmektedir.

Genel olarak etkin kredi yönetimi açısından, bankalardaki mali tahlil ve istihbarat birimleri ile kredi kararının verildiği tahsis birimlerinin, ayrı birimler olarak yapılandırıldıkları görülmektedir. Söz konusu yapılanmanın kredi ile ilgili nihai kararı verecek personel (tahsis) ile şirketler arasında ilişki kurulmasının işin doğasında yer alan nesnellik (objektiflik) kavramına zarar vereceği görüşünden kaynaklandığı düşünülmektedir. (Akgüç, 2014, s.7)

3.1. Kredi Başvurusu, Ön İnceleme ve İstihbarat Çalışması

Genel olarak mali tahlil çalışmasına başlanabilmesi için ilgili firmanın söz konusu banka ile çalışmak istemesi ve bir kredi kullanımı talebi için ilgili bankaya başvurması gerekmektedir. Veyahut müşterinin kredi kullanımı yapmış olmasını müteakip geçerli reytinginin üç aylık, altı aylık veya senelik periyotlar ile revize

edilme tarihlerinin yaklaşmış olması nedeniyle kredi teminat yapısında değişiklik yapılmak ya da kredi limit artışının istenmesi gibi geçerli bir nedenle desöz konusu çalışmalar başlatılabilir. Bilindiği üzere hemen hemen her bankada pazarlama departmanları veya şubeler aracılığıyla müşteriler ile temas kurularak gelen talepler toplanır önce bağlı olunan pazarlama departmanları üst birimlerine ardından da ilgili mali analiz çalışması yapacak birime yönlendirilir. Sürecin başlangıç aşamasında her pazarlama personeli kredi müşterilerine gerekli evrak setlerinin ne olduğunu ve sürecin nasıl işleyeceğini açıklar. Her bankada farklılık gösterse de, kredi kullanmak üzere bankaya başvuran müşterilerle ilgili olarak başlatılacak mali analiz çalışması için gerekli olan evrak setleri genel anlamda benzerdir. Kredi kullanmak isteyen işletmeler, bu evrakları tamamlayarak ilgili şube veya pazarlama elemanına kısmen e-posta ile, kısmen de ıslak imzalı olarak teslim ederler.

Şubeye gelen evraklar doğrultusunda ilk filtreleme mekanizması şubede başlamaktadır. Şube personelleri müşteriler hakkında piyasa ve banka istihbaratları yaparak, herhangi bir moraliter olumsuzluğun var olup olmadığını tespit ederler. Ardından başvuru tarihi itibariyle müşterinin yazılmış çekinin bulunup bulunmadığı, bankalara kredi ödemelerinde gecikmesi olup olmadığı, Kurumsal Risk Merkezi verilerinde kredi notunun ne olduğu, müşterinin istediği kredinin kendisine uygun olup olmayacağı, kağıt üstünde faaliyet gösteren bir şirket gibi görünse de, şirketin ziyaret edilerek şirketin fiziki olarak faaliyet yerinin mevcut olup olmadığı gibi konularda küçük çaplı bir istihbarat faaliyet yapılır. Son olarak, şube personeli negatif özkaynak, yüksek mali borçlanma, ciro düşüşü, dönem sonu zararlar gibi işletmenin mali yapısı ile ilgili olumsuz hususlar var ise bunları tepit eder. Ayrıca işletmenin faaliyet gösterdiği sektörü ve sektörün durumu ile ilgili olarak piyasalardan elde edilen bilgiler göz önünde tutularak, müşterinin kredi talebinin büyüklüğüne göre mali tahlil birimine yönlendirilmesini sağlar. Ancak hem moraliter olumsuzluk hem de mali yapıdaki bozulmalar dikkate alındığında şubelerin müşteri taleplerine red kararını ilk aşamada da verdiği bankaların olduğu bilinmektedir. Dolayısıyla her dosyanın

detaylı bir mali tahlil ve istihbarat çalışmasına yönlendirilmediği, gerekli durumda talebin başladığı şubeden red kararının çıktığı söylenebilir.

3.2. Gerekli Belgelerin Temin Edilmesi

Şubeler tarafından kredi talebi alınan işletmelerle ilgili olarak gerekli istihbarat faaliyetleri tamamlandıktan sonra ilgili mali analiz birimine yönlendirilmek istenen dosyalar için her bankanın kendine özgü evrak setleri bulunmaktadır. 5441 sayılı Bankacılık Kanunu'nun 52. maddesi uyarınca bankalardan kredi kullanmak isteyen her müşterinin kredi veren finansal kuruluşa gerekli her türlü bilgiyi ve belgelyi vermesi zorunludur. (5441 Bankacılık Kanunu, 2005, 5441 md.52) Bu itibarla, bankalar da müşterilerinden çok sayıda bilgi ve belge istemektedir. Kimi bilgiler e-posta kanalıyla, kimi bilgiler ziyaret esnasında müşterilerden şifahen veya telefonla görüşme esnasında alınabildiği gibi, bazı bilgi ve belgeler ise zorunlu olarak ıslak imzalı şekilde alınabilmektedir. Bu çalışmada, bireysel kredi talebi olmayan tüzel kişilik hüviyetine haiz işletmeler için mali tahlil ve istihbarat çalışmaları anlatıldığından istenilen belgelerin de bu işletmelere özgü belgeler olduğu söyleyenebilir. İstenilen evraklar, ana evraklar ile ek mali tablolar ve diğer evraklar olarak ikiye ayrılmaktadır.

Bireysel olmayan KOBİ, ticari veya kurumsal krediler için müşterilerden istenen ana evraklar ve ek mali tablolar aşağıdakiler gibidir:

a) Temel Mali Tablolar

1. **Bilanço**
2. **Gelir Tablosu**

b) Ek Mali Tablolar

1. **Fon Akım Tablosu**

2. **Nakit Akım Tablosu**
3. **Satışların Maliyeti Tablosu**
4. **Kar Dağıtım Tablosu**
5. **Özkaynak Değişim Tablosu**

Genel kabul görmüş mali tablolar bilanço ve gelir tablosundan oluşmaktadır. Bunlara ek olarak, fon akım tablosu, nakit akım tablosu, kar dağıtım tablosu ve özkaynak değişim tablosu gibi ek mali tablolarda da taelp edilebilmektedir.

Ülkemizde her bir ticari işletme Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği uyarınca tekdüzen hesap planına tabi olduğundan, mali analiz için banklara teslim edilmiş olan bilanço ve gelir tabloları da tekdüzen hesap planına göre yapılmış olan kayıtlar üzerinden hazırlanmıştır. Öte yandan "Bağımsız Denetime Tabi Şirketlerin Belirlenmesine Dair Bakanlar Kurulu Kararı" uyarınca bağımsız denetim yapma zorunluluğu bulunan şirketlerin uluslararası finansal raporlama standartlarına göre hazırlanmış raporları da mali analiz çalışmalarına konu edilmektedir. Ancak bankacılık sektöründeki kuruluşlardan alınan bilgilere göre bankaların kullanmış oldukları reyting modellerinin ağırlıkla tek düzen hesap planına göre dizayn edildiği, bazı bankaların ise UFRS'ye uygun kredi reyting modellerin geliştirildiği bilgisine ulaşılmıştır. Reyting modelleri genel olarak tekdüzen hesap planına uyumlu olacak şekilde dizayn edilmiş olduğundan UFRS raporlarında yer alan kalemler, tekdüzen hesap planına uygun hesap kalemlerine çevrilerek mali alanaliz çalışması yapılabilmektedir. Bu nedenle özellikle halka açık, borsada işlem gören ve Kamuyu Aydınlatma Platformu'nda (KAP) finansal verileri bulunan firmaların mali analiz çalışmaları ilgili tabloların tekdüzen hesap planına çevrilmesi ile ülkemizde mali tahlil çalışmasının yapıldığı söylenebilir.

Mali tahlil çalışmasında kullanılan temel ve ek mali tablolarda yer alan bilgilerin analizin doğru yapılabilmesi ve çalışma sonrasında firmaya ait kararın sağlıklı sonuçlanabilmesi için, bu tabloların;

1. Anlaşılabilir,
2. İhtiyaca Uygun,
3. Güvenilir,
4. Karşılaştırılabilir,
5. Zamanında Düzenlenip Sunulmuş

olması gerekmektedir. (Çetiner, 2006, s.79)

Bireysel olmayan KOBİ, ticari veya kurumsal krediler için müşterilerden istenen diğer ek belgeler içerisinde aşağıdakiler yer almaktadır: **(**Türkiye Finans Katılım Bankası, Eğitim Notları, 2007, s.94-95)

a) Kuruluş gazeteleri, vergi levhaları, faaliyet belgeleri,
b) Güncel İmza sirküleri
c) Güncel hazirun cetvelleri,
d) Güncel kapasite raporları,
e) İncelenen yıllar itibariyle ithalat ve ihracat rakamları tablosu,
f) Üretim firmaları için yıllara göre üretim ve satış adet/tonaj rakamları tablosu,
g) Beyannamelerin Gelir İdaresi Başkanlığı'ndan teyidinin yapılabilmesi,
h) Müşteri ve ortakları hakkında tapu kayıtlarına bakılabilmesi için gerekli, izin ve muvaffakatnamelerin alınması (veya güncel onaylı tapu kayıtları),
i) Konsolide çalışama yapılacaksa, grup içi alış ve satış tutarları ve varsa grup içi borç alacak matrisi,
j) Firma veya grubun varsa bankalardaki güncel limit risk tablosu (istihbarat için gereklidir), uzun vadeli borçların itfa tablosu,
k) İnşaat firmaları için güncel devam eden-biten işler tablosu (proje bazlı), son hakediş kapakları, proje içeriği, fiziki tamamlanma yüzdeleri, kat karşılığı yapılan projeler için sözleşme detayları,
l) Karayolu taşımacılığı yapan şirketlerin C-2 Karayolu taşıma belgesi,

m) Denizyolu taşımacılığı yapan şirketlerin gemi ruhsatnameleri,
n) Sektörel bazlı yatırımlara ait fizibilite raporları ve sözleşme evrakları, yatırım teşvik belgeleri,
o) Şirket ve ortakları hakkında varsa tanıtıcı bilgiler ve broşürler.

3.3. Kredi İhtiyacı ve Talep Koşullarının Belirlenmesi

Mali tahlil aşamasına geçmeden önce, kredi talebinde bulunan firmanın kredi ihtiyaçlarını en doğru şekilde tespit etmek, ilgili işletme için doğru kredi türünü, vade yapısını ve teminat şekillerini belirlemek önem arz etmektedir. Bunun için de kredinin hangi amaçla talep edildiğinin, gayrimenkul veya demirbaş alımı, inşaat projelerinin finansmanı, işletme finansmanı vb. doğru şekilde tespit edilmesi ve kredi talebinin her bankanın kendi kredi politikalarına uygun olmasına dikkat edilmelidir.

Mevcut borç yükünün hafifletmek istemesi nedeniyle kredi talep eden bir işletmenin, kapatmak istediği borçlarını kısa vadeli mi uzun vadeli mi olduğuna dikkat edilmelidir. Çünkü uzun vadeli bir borcun kısa vadeli bir kredi ile kapatılması firmanın mali yapısında olumsuz sonuçlar doğurabilir. Ayrıca borcun faaliyet borcu mu yoksa faaliyet dışı bir borç mu olduğu da önem arz etmektedir. Çünkü her işletmenin kredi ödemelerini faaliyetlerinden elde ettiği fonlar ile ödemesi, bankalar tarafından istenen bir durumdur. (Karademir, 2016, s.146)

Yatırım amacıyla yapılan kredi taleplerinde, yatırımın fizibilitesinin dikkatlice incelenip, yatırımın gerekli olup olmadığı, faaliyet içi mi, faaliyet dışı bir yatırımın mı yapılmak istendiği tespit edilmelidir. Çünkü faaliyet dışı bir yatırım mevcut faaliyetlerini olumsuz etkileyebileceği gibi, kapasite artışına neden olacak bir yatırım zaten satışlarında düşme eğilimi olan bir firma için olumsuzluklar da doğurabilecektir. Bu aşamada varsa müşterilerden fizibilite raporlarının istenmesi ve projenin yerinde ziyaret edilmesi uygun olacaktır. Çünkü bankaların geçmiş

dönem tecrübelerinden işletmelerin çok sayıda proje tasarladığı ancak çoğunun bir takım nedenlerle fiiliyata geçirilemediği bilinmektedir.

Yeni firma veya isim hakkı satın alınması için kredi talebinde bulunan firmaların, satın alacağı firma veya marka ile ilgili bağımsız bir değerleme raporunun var olup olmadığı sorgulanmalıdır.

İhracat amacıyla kredi talebinde bulunan firmalarla ilgili olarak, ihracat rakamları, çalıştığı ülkelerin riskleri, ihracata konu alacakların sigortalanıp sigortalanmadığı gibi hususlar önem arz etmektedir.

Kamu kurum ve kuruluşlarına yıllara sâri olarak iş yapan taahhüt firmaları, ihtiyaçları ve inşaat projelerinin finansmanı için kredi talebinde bulunulduğunda ilgili projelerin fiziki tamamlanma yüzdeleri, hakediş usulü çalışma vadeleri, kamu kurum ve kuruluşlarının güncel borç ödeme güçleri ve ülkenin ekonomik koşulları gibi durumlar göz önüne alınarak talebin doğru değerlendirilmesi gerekmektedir.

3.4. Mali Tahlil ve İstihbarat Çalışması

Mali tahlil ve istihbarat çalışması aşamasına gelmeden önce talebin oluşmuş, gerekli evrak setlerinin tamamlanmış, işletmenin kredi kullanım amacı ve kredinin türü gibi bilgilerin saptanmış olması gerekmektedir. Kredi talebi ile ilgili olarak şube veya pazarlama departmanları kredi talebinde bulunan işletmenin dosyasını sistem üzerinden ve gerek görüldüğünde e-posta ile, talebin büyüklüğüne göre ilgili Mali Tahlil ve İstihbarat Birimine göndermiş olur. Tüm bu ön inceleme belge temini gibi çalışmaların tamamlanmasının ardından fiili olarak mali tahlil ve istihbarat çalışmalarının başladığı söylenebilir.

Birime gelen dosyalar tarihleri baz alınarak sıraya alınır ve sıralamadaki yerine göre ilgili uzman personele ataması yapılır. Bazı bankalarda sektörel bazlı bir personel ayrımı yapıldığı, bazı bankalarda ise talebin büyüklüğüne göre ve portföy bazlı olarak personel ayrımına gidildiği görülmüştür. Ancak genel olarak şube sayısı çok olan bankalarda portföy bazlı bir dağılımın yapıldığı, portföylerin de kendi içlerinde sektörel olarak veya dosya büyüklüğüne göre personellere dağıtıldığı söylenebilir. Bu noktada personellerin kıdemleri, uzmanlık dereceleri, sektörel bilgi ve birikimleri ile dosya yoğunlukları göz önüne alınır. Ayrıca personellerin izin, hastalık veya yer değiştirme gibi durumları, daha önce aynı firmayı inceleyen başka bir personel olmasına rağmen; dosyanın farklı bir tarihte farklı personele atanmasına neden olabilir.

Çalışmayı yapacak olan personel raporunu üç aşamada tamamlamaktadır.

1. İstihbarat faaliyetleri
2. İşletmenin ziyaret edilmesi
3. Mali analiz çalışması

3.4.1. İstihbarat Faaliyetleri

İstihbarat kelime olarak "bilgi toplama, haber alma" anlamına gelmektedir. (http://www. tdk. gov. tr) Bankalardaki istihbarat çalışmasının özünde kredili müşteriler için tüm bilgilerin araştırılması ve sağlıklı bir şekilde toplanması, müşteri ile ilgili güncel bilgilerden haberdar olunması yatmaktadır.

İstihbarat çalışması kapasamında toplanan tüm bilgiler, kredi geri ödemelerinde riskin asgari seviyede tutulması için yapılmaktadır. Genel olarak toplanan istihbarat çalışmaları kalitatif bir istihbarat iken, mali tablo veya finansal verilerin toplanmasından oluşan istihbarat ise kantitatif bir istihbarattır. (Karademir, 2016, s.328)

Bir istihbarat çalışması yapılırken dikkat edilmesi gereken ilkeler aşağıdaki gibidir: (Karademir, 2016, s.328-329)

i. **Gizlilik:** İstihbarat yapan personel araştırmalar neticesinde elde etmiş olduğu bilgi ve belgeleri banka dışından üçüncü bir kişi ile paylaşmamalıdır. Müşterilere ait gizli bilgilerin kanunen yetkili kurum veya kuruluş dışına çıkartılması, 5441 Sayılı Bankalar Kanunu 73. ve 75. maddeleri uyarınca müşteri gizliliğine aykırı hareket edilmiş olunacağından ilgili personeller cezalandırılır. (Bankalar Kanunu, 2005, 5441 m. 73-75) Bu nedenle, kredi alacak müşterilerin ilgili finans kuruluşuna olan güvenin sarsılmaması ve ilişkilerin bozulmaması adına istihbarat yapılırken gizlilik ilkesine riayet edilmesi gerekmektedir.

ii. **Tarafsızlık:** İnceleme yapan personelin objektif değerlendirmeler ile hareket etmesi, ön yargılardan uzaklaşarak kendi çıkarlarını düşünmeden tarafsız değerlendirmelerde bulunması gerekmektedir. Bu sayede firmanın gerçek durumu ortaya konulmuş olacaktır.

iii. **Doğruluk:** İstihbarat çalışması yapılırken, doğruluğu tam olarak ispatlanamayan, raporu kendi içerisinde tutarsız hale getiren bilgi ve belgelerden kaçınılması gerekmektedir. Bu nedenle bir konu hakkında bilgi sahibi olunması durumunda bu bilgilerin çeşitli kaynaklardan teyidinin yapılması kredi kararları verilirken önem arz etmektedir.

iv. **Süreklilik:** İstihbarat yapıldığı anda güncel bir bilgidir. Ancak yapıldıktan sonra kredi kararı verilinceye ve kredi geri ödemesine kadar sürekli değişkenlik gösterebilmektedir. Bu durum kredi kararlarını olumlu veya olumsuz yönde etkileyebilir. Bu nedenle yapılan istihbaratın her zaman güncel tutulması değişiklik varsa bu

değişikliğin rapor edilmesi gerekmektedir. Bankalar bu tip durumlarda yıllık karar tarihleri belirleyerek en az bir senede bir defa ilgili çalışmalarını revize ederler. Ancak risk izleme açısından dönem dönem üç, altı ve dokuz aylık periyotlarda bilgiler güncellenebilmektedir. Ayrıca şube personelinin piyasadan elde ettiği duyumlara istinaden gerektiğinde de revize çalışması yapılabilmektedir.

3.4.1.1. Mali Tahlil ve İstihbarat Kaynakları

İstihbarat yeni bilgi toplamak anlamına gelmesine karşın, kayda değer olmayan tüm bilgilerin de rapora yazılması anlamına gelmemektedir. Çünkü firma ile ilgili toplanan çok sayıda kayda değer olmayan bilgil, hem zaman kaybına neden olabilir, hem de analizin çok da sağlıklı olmamasına yol açabilir. Bu nedenle bilgi toplanırken ve araştırma yapılırken seçici olmakta yarar vardır.

İstihbarat kaynaklarının özel istihbarat kaynakları, resmi veyarı resmi istihbarat kaynakları olarak iki gruba ayrıldığı söylenebilir.

3.4.1.1.1. Özel İstihbarat Kaynakları

Özel istihbarat kaynakları aşağıdaki unsurlarından oluşur.

a. Mal ve Hizmet Alınan Firmalardan İstihbarat
b. Mal ve Hizmet Satılan Firmalardan İstihbarat
c. Sektördeki Rakip Firmalardan İstihbarat
d. Banka ve Özel Finans Kuruluşlarından İstihbarat
e. Kurum İçi İstihbarat
f. Yazılı ve Görsel Yayınlardan İstihbarat

a) **Mal ve Hizmet Alınan Firmalardan İstihbarat:** Kredili çalışmak isteyen firmanın piyasada mal ve hizmet aldığı firmalar ilgili firmanın varsa detay mizanlarından ticari borçlar hesabı içerisinde yüksek montanlı çalışılan firmaların tespiti yapılabilir veya ziyaret esnasında bu bilgi şifahen firma yetkilisinden veya şube personelinden öğrenilir. İlgili firmanın sektördeki hangi şirketler ile çalıştığı, peşin mi vadeli mi çalıştığı, vadeli ise kaç aylık vadelerde çalıştıkları, çekli mi cari hesap bazında mı ve çalıştıkları süre zarfında bir sorun yaşayıp yaşamadıkları öğrenilir. Burada dikkat edilmesi gereken husus piyasa istihbaratını verecek firmanın ve yetkili kişilerin firma hakkında vereceği bilgilerin yanıtıcı olabilme olasılığıdır. Bu itibarla piyasa istihbaratı yapılırken, bilgi alınan firma sayısının yüksek tutulması gerekmektedir. Ancak kredi talep eden firma ile ilgili olarak farklı firmalardan bilgi toplarken, firma hakkında piyasada olumsuz bir imaj oluşmasına neden olunmaması önemlidir. Çünkü piyasada ilgili firma hakkında soruşturma yapılması, firma ile ilgili olarak olumsuz bir durum olabileceği algısı yaratabilmekte ve firma için olumsuz sonuçlar doğurabilmektedir.

b) **Mal ve Hizmet Satılan Firmalardan İstihbarat:** Analize konu firmanın satışa sunduğu ürün ve hizmetlerle ilgili olarak verdiği taahhütleri yerine getirip getirmediği, ürünlerinin ve hizmetinin kalitesi, peşin mi, vadeli mi çalıştığı, vadeli eğer kaç aylık vadelerde çalıştıkları, çekli mi, cari hesap bazında mı çalıştıkları ve çalıştıkları süre zarfında bir sorun yaşayıp yaşamadıkları öğrenilir.

c) **Sektördeki Rakip Firmalardan İstihbarat:** Analizi yapan personel, mevcut kurumu ile çalışan firmalarda, bilgisine ve doğruluğuna inandığı rakip firma yetkililerine analize konu aynı sektördeki firma ile ilgili bilgiler sorabilir ve sektörün güncel ve geleceği hakkında fikir alabilir. Ancak gizli bir bilgi olması nedeniyle bu istihbarat yapılırken çok dikkatli olunması gerekmektedir.

d) **Banka ve Özel Finans Kuruluşlarından İstihbarat:** Firmanın çalıştığı bankaları gösteren limit risk tablosu alınmışsa veya firma tarafından detay mizanlar paylaşılmış ise, firmanın hangi banka veya finansal kuruluşlar ile çalışıltığının ve kredi kullandığının tespiti yapılır. Çalışılan bankalardaki istihbarat personellerine analize konu firmanın hangi limit, şartlar dâhilinde çalıştığı, güncel riskinin ne seviyelerde olduğu, firma ve bağlı olduğu grupla ilgili herhangi bir olumsuz durumun (gecikme kaydı, yapılandırma, temerrüt vb.) bulunup bulunmadığı, kredi vadeleri vb. bilgiler edinilir. Burada dikkat edilmesi gereken husus her bilginin paylaşılmadığıdır. Zira istihbarat çalışmaları gizlilik esasından dolayı hassas şekilde davranılması gereken bir süreçtir.

e) **Kurum İçi İstihbarat:** Bankanın analiz yapılan firmayla daha önce bir çalışmasının bulunup bulunmadığı, firma ortaklarının cari hesap veya kredili çalışıp çalışmadığı tespit edilir. Eğer çalışıyorsa, müşteri ile ilgili olumsuz bir durumun meydana gelip gelmediği öğrenilir. Bu araştırma kurum içi iç kontrol mekanizmasına benzemekte olup, yapılan bir hata ilgili bankada tutarsızlığa neden olacağından önemi büyüktür.

f) **Yazılı ve Görsel Yayınlardan İstihbarat:** Analiz yapılacak firmanın internet, gazete, dergi, katalog, TV gibi kaynaklardan yararlanılarak firma ve ortakları hakkında olumlu veya olumsuz bir haberin veya bilginin var olup olmadığı araştırılır. Raporun gidişatını etkileyebilecek yeni ihale alımı, yeni proje alımı, mevcut projelerde duraksama, yönetici değişiklikleri üretim merkezlerinde yaşanan yangın veya diğer olumsuz gelişmeler analiz çalışmasına konu edilerek raporlanır. Haberin doğruluğu bazen net olarak saptanamasa da, tespit edilen bilginin yine de rapora konu edilmesi önem arz etmektedir.

3.4.1.1.2. Resmi veyarı Resmi İstihbarat Kaynakları

a. Ticaret Sicil Kayıtları
b. Merkezi Sicil Kayıtları (MERSİS)
c. Esnaf ve Sanatkâr Sicil Kayıtları
d. Deniz Ticaret Odası Kayıtları
e. Trafik Tescil, Tapu Tescil, Gemi Tescil ve Vergi Dairesi Kayıtları
f. İcra ve İflas Daireleri Kayıtları
g. İhale Yasaklısı Firma Kayıtları
h. Türkiye Bankalar Birliği Risk Merkezi Kayıtları
i. Kredi Kayıt Bürosu (KKB), Findeks Kayıtları
j. Borsa İstanbul ve Kamuyu Aydınlatma Platformu Kayıtları
k. Diğer Kanun, Kararname ve Tebliğler

a) Ticaret Sicil Kayıtları: Türkiye'de yerleşik her bir tacirin işletme içerisinde meydana gelen değişiklikleri bildirmek zorunda oldukları resmi bir gazete ilanı olup, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda yapılan düzenleme ile elektronik ortamda tutulan bu bilgilere "https://www.ticaretsicil.gov.tr/" internet sitesinden ulaşılabilmektedir. Şirketlerin kuruluş tarihleri, unvanları, faaliyet konuları, merkez nakilleri, sermaye artırımları ve indirimleri, yönetim kurulu değişiklikleri, birleşme, bölünme, tasfiye, konkordato, ortaklık değişiklikleri (anonim şirketlerde zorunlu değildir) gibi gelişmeler ilgili ticaret sicil gazetelerinden tespit edilerek rapora konu edilmektedir. Tüm bu gelişmelerin rapor için önemi büyük olup, rapor çıkış tarihine kadar bu bilgilerin güncellenmesi gerekmektedir. Örneğin, firmalardan alınan mali tabloların inceleme dönemlerinden sonra meydana gelen nakdi bir sermaye artırımının analize konu mali verilerde gözükmeyecek olması nedeniyle, bilgi kısmında bu artışın meydana geldiğinin belirtilmesi karar alıcıları olumlu yönde

etkileyecektir. Diğer taraftan rapor yazım aşamasında firmada meydana gelen bir ortaklık değişikliği, çalışma yapılacak, imzası alınacak kişi veya kuruluşların değişmesine yol açacağından, hem istihbaratın devamlılığını hem de belge toplama anlamında iş yükünü olumsuz yönde etkileyecektir. Bu nedenle ilgili bilgilerin ticaret sicil gazetesinden titizlikle tespit edilmesi gerekmektedir. (Akgüç, 2014, s.31)

b) **Merkezi Sicil Kayıtları:** Gümrük ve Ticaret Bakanlığı'nın 2006 yılında hizmete sunduğu 2010 yılında ise Merkezi Sicil Kayıt Sistemi (MERSİS) adı altında farklı uygulamaları birleştirerek hizmete sunduğu elektronik bir platformdur. (https://mersis.gtb. gov. tr/Portal/Home/Index) Bu platform üzerinden şirket ile ticari işletmelerin kayıt, değişiklik ve terkin işlemleri elektronik ortamda görülebilmekte ayrıca yapılan sorgulamalar ile ticaret sicil numaraları, kuruluş tarihleri, vergi kimlik numaraları, ortakların ve yönetimin aktif veya terkin halleri hakkında bilgilere ulaşılabilmektedir. Yine aynı platform üzerinden şirket ortaklarının kimlik bilgileri kullanılarak Türkiye'de yerleşik başka bir şirkette ortaklığının bulunup bulunmadığı tespit edilebilmektedir. Firma ve ortaklıklarının başka firmalardaki ortaklıkları ve ilişkileri mali tahlil ve istihbarat çalışması için önem arz etmekte olup, ilgili firmalarda yaşanabilecek olumsuz bir gelişmenin kredi çalışmasına konu edilen şirketi de etkileyebileceği görüşü hâkimdir. Bu itibarla, geçmişte sorunları olmuş bir firmada ortaklığı bulunan şahısların yeni kurulan sicili temiz bir firma ile kredi çalışmasına konu olabileceği göz önünde tutulmalı ve ortaklarla ilgili mevcut veya geçmiş firmaların tespit edilmesine, kredi çalışmasının sağlıklı yürütülebilmesi için önem verilmelidir.

c) **Esnaf ve Sanatkâr Sicil Kayıtları:** Esnaf ve sanatkârlar için ticaret odası sicil kaydı aranmamakta olup, esnaf ve sanatkârlar için Esnaf ve Sanatkârlar Odaları'na üye olma şartı aranmaktadır. Oda kayıtlarından kuruluş tarihi, unvanı ve şirketin faaliyet konusu bilgilere ulaşılır.

d) **Deniz Ticaret Odası Kayıtları:** Denizcilik faaliyetleri ile iştigal eden her tacir Ticaret Odası üyeliğine ek olarak Deniz Ticaret Odası'na da kayıt yaptırmak zorundadır. Oda kayıtlardan gemi sahiplerinin liman tescil belgeleri, gemi acentalarının faaliyet izinleri gibi bilgilere ulaşılır.

e) **Trafik Tescil, Tapu Tescil, Gemi Tescil ve Vergi Dairesi Kayıtları:** Kredi talebinde bulunan şirketten araç rehni alıncaksa, ilgili araçların trafik tescil belgeleri üzerinden kayıtlarının tespit edilmesi gerekmektedir. Aynı şekilde aktifine kayıtlı gemisi bulunan şirketlerin ilgili gemi tescil belgeleri üzerinden geminin tonajları, mülkiyeti, bayrağı, ölçüleri vb. bilgilerin tespitinin yapılması gerekmektedir. Vergi borcu kayıtları ve tapu tescil gibi bilgiler ise bankaların güncel olarak sistemlerinde var olan resmi daireler ile yapılan anlaşmalar ve işletmelerden alınan gerekli izin belgeleri ile tespit edilmektedir. Örneğin kredi çalışması yapılacak bir firmanın ve ortağının muvaffakatnamesi alındıktan sonra Tapu ve Kadastro Paylaşım Sistemi (TAKPAS) üzerinden üzerine kayıtlı arazi, bina ve gayrimenkuller tespit edilebilmektedir. Bankalarda gerekli izinlerin bulunması durumunda, genel olarak bankalar bu sistem üzerinden tapu kayıtlarını görebilmekte ve mali tahlil raporlarına konu edebilmektedirler. Tapu kayıtları kredi çalışması için alınacak teminatlar açısından önem arz etmekte olup, ayrıca firma ortaklarının varlık düzeyinin tespiti açısından rapor yazan personele ışık tutmaktadır.

f) **İcra ve İflas Daireleri Kararları:** Bankalar düzenli olarak İcra ve İflas dairelerinin almış oldukları kararları sistemlerine yükleyerek kredi çalışması yapılacak kişi ve kuruluşlar hakkında herhangi bir olumsuz kararın var olup olmadığının tespitini yaparlar. Tespit edilen her icra ve iflas kararı raporun gidişatını olumsuz etkileyebilmekte, duruma göre rapor yazım sırasında süreci sonlandırabilmektedir. Bu nedenle ilgili kayıtların detayının öğrenilmesi, gerektiğinde firmaya sorulması ve

firmadan bu konuyla ilgili icranın ve iflasın kaldırıldığına dair ek belgeler istenmesi gerekmektedir.

g) **İhale Yasaklısı Firma Kayıtları:** Kamu kuruluşlarının açmış olduğu ihalelere giren şirket ve ortakları hakkında kamuyu aydınlatma platformu üzerinden tarama yapılarak, ilgili şirket ve ortaklarının ihale yasağı alıp almadığının tespiti elektronik ortamda yapılır. İhale yasağı varsa ne kadarlık süreyi kapsadığı rapora konu edilir, görüşmeler yapılarak ilgili yasağın nedeni araştırılır.

h) **Türkiye Bankalar Birliği Risk Merkezi Kayıtları:** 2011 yılına kadar Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası nezdinden kurulu Risk Merkezi (Santralizasyonu) üzerinden firmaların bankalar tarafından açılan ve kullandırılan kredi ve limit tutarları ile geri ödemelerinde yaşanan temerrüt (gecikme) kayıtları izlenebilmekte ve incelenen dönemleri ile karşılaştırılarak işletmelerin banka kredilerinin tespiti ve teyidi yapılabilmekteydi. 13. 02. 2011 tarihinde çıkan 6111 sayılı Torba Yasa ile Risk Merkezi kayıtlarının artık Türkiye Bankalar Birliği (TBB) bünyesinde toplanması kararı alınmış, 28 Haziran 2013 tarihinden itibaren de Risk Merkezi tam olarak faaliyete geçmiştir. Bu merkez üzerinden bankalar kredi başvurusunda bulunan firmalarla ilgili tüm krediler için alınan kefaletler, kefil olan diğer grup şirketleri (ilişkili firmalar), firmanın kaç banka ile çalıştığı, ilgili bankalardaki limit revize tarihleri ve kredili çalıştığı bankalara vermiş oldukları teminat bilgilerine ulaşılabilmektedirler. Risk Merkezi'nde her müşteri için bir finansal skor üretilmekte ve bu skor neticesinde firmanın genel kredi durumunun artış veya azalış trendinde olup olmadığı öğrenilmektedir. Ayrıca kredilerin türü incelenerek, firmanın ağırlıklı olarak ne tür kredi kullandığı tespit edilebilir.

Bankalarda konkordato, iflas erteleme veya çeşitli nedenlerle kredi yapılandırma veya tasfiye yoluna giden müşteriler Risk Merkezi kayıtlarına geçmekte, bu kararlar da diğer bankalarca görülerek gerekli tedbirler alınmaktadır.

Risk merkezi kayıtlarından firma ve ortakları hakkında protestolu senet ve karşılıksız çek sorgulaması yapılabilmektedir. Belirli bir vade sonunda borcunu ödeyeceği beyanına dayanan senetler, ilgili vade tarihinden ödenmediğinde Noterler aracılığıyla protesto edilmekte ve bu bilgiler sistemde diğer kullanıcılara bildirilmektedir. Böyle bir durumun tespit edilmesi halinde varsa ödemenin yapıldığını gösteren protesto kaldırısı yapılıp yapılmadığı araştırılır. Protesto edilen senetlerin ticari bir iş akışından mı kaynaklandığı, yoksa karşılıklı borç alıp vermekten mi kaynaklandığı öğrenilmelidir. Çünkü protesto edilmiş bir senedi bulunan firmanın vadesinde ödemesini yapmadığı, borcuna sadık kalmadığı izlenimi uyandırmaktadır.

i) **Kredi Kayıt Bürosu, Findeks Kayıtları:** Kredili şirket ve ortakları hakkında Findeks raporu, çek raporu üreterek kullanıcılara sunan Kredi Kayıt Bürosu 1995 yılında bankalar ortaklığında kurulmuş olup sektöre hizmet vermektedir.

Çek raporu üretilerek firma ve ortaklarının 2007 yılından itibaren kaç adet çek yazdığı, yazdığı çeklerin ne kadarlık kısmının tahsil olduğu tahsil olunmayan çekin var olup olmadığı, sonradan tahsil oldu ise ne zaman tahsil olduğu, ayrıca müşterilerinden almış olduğu ve son cirantacısı olduğu çeklerin âdeti, tutarı ve tahsil oranları ile ilgili bilgilere ulaşılabilmektedir. Çek raporları mali analiz yapılırken önem arz etmekte olup, firmanın senetli ticari borçlarının durumu veya senetli ticari alacakları hakkında rapor yazan personele tahsil kabiliyeti açısından ışık tutmaktadır.

Şirket ortaklarının bireysel kredi notları, kredi kartları, tüketici kredileri, kredili mevduat hesapları gibi hakkında bilgi veren FİNDEKS raporları mali analiz ve istihbarat çalışmasında büyük önem arz etmektedir. Çünkü genel olarak kendi kredi kartı ve bireysel kredi borçlarını ödemeyen şirket ortaklarının, şirket borçlarını da aksatabileceği kanısı hâkimdir. Bu nedenle şirket ortaklarının bankalar bazında kaç adet kredi kartının bulunduğu ve bu kartların ne kadarlık bir limite sahip olduğu, kredi kartları ve diğer kredilerini zamanında ödeyip ödemediği, gecikme var ise kaç dönemlik bir gecikme olduğu, bu gecikmelerin dönemsel mi yoksa seri halde bir gecikme mi olduğu, bunlara ek olarak ilgili kredi borcundan kaynaklı idari veya kanuni takibe düşüp düşmediği hakkında bilgilere ulaşılır. İlgili rapordan ayrıca kefil olduğu kredilere de ulaşılabilmektedir.

KKB ve FİNDEKS raporlarında her müşteriye ait bir finansal skor üretilmekte ve bu skor neticesinde firmanın kredi genel durumunun artış veya azalış trendinde olup olmadığı öğrenilmektedir.

j) **Borsa İstanbul ve Kamuyu Aydınlatma Platformu Kayıtları:** Borsa İstanbul A. Ş. (BİST)'de işlem gören veya kamuya hesap verme yükümlülüğü bulunan firmaların finansal verilerine ve şirket ve ortakları hakkında yapmış oldukları özel durum açıklamalarına Kamuyu Aydınlatma Platformu (KAP) üzerinden ulaşılabilmektedir. Bu açıklamalara bakılarak firma olumlu veya olumsuz gelişmeler rapora konu edilmektedir. Buradan alınan bilgiler şirketin kamuya beyan ettiği açıklamalar olduğu için teyide ihtiyaç duyulmamakta, ancak detayı ile ilgili firmadan bilgi talep edilebilmektedir.

Borsa İstanbul resmi web sitesi üzerinden şirketlerin günlük hisse fiyat bilgileri işlem hacimleri, yıllık bazda değişimleri hakkında detaylı bilgiler alınarak rapora dahil edilebilmektedir.

k) **Diğer Kanun, Kararname ve Tebliğler:** Şirketlerin ticari faaliyetlerine sınırlama getiren veya faaliyet alanlarını belirleyen kanun, kararname ve tebliğler de önemli istihbarat kaynakları arasında yer almaktadır. (Acer, 2010, s.26)

3.4.2. İşletmenin Ziyaret Edilmesi

Firma ziyaretleri hemen hemen her bankada yapılan ve özellikle yeni müşteriler için zorunluluk teşkil eden bir süreçtir. İlk etapta şube personeli ile başlayan firma ziyareti mali tahlil ve istihbarat aşamasında tekrardan gündeme gelerek ilgili personel tarafından kredi verilecek müşterinin faaliyet merkezi içerisinde yapılarak devam etmektedir.

Mali tahlil ve istihbarat personeli firmaya gitmeden özel, resmi veyarı resmi istihbarat kaynaklarından elde ettiği bilgileri toplayıp müsvedde bir rapor haline getirdikten sonra ilgili şube aracılığıyla firmadan randevu talep eder. Bazı bankalarda tek başına ziyaret gerçekleştirilse de, genel olarak mali tahlil ve istihbaratı yapacak analist ilgili şube personeli hatta bazen şube müdürleri veya üst yönetim ile birlikte ziyareti gerçekleştirir.

Firma ziyaretleri yazılacak rapor için çok önemli ipuçlarını bünyesinde barındırmaktadır. Ziyaret esnasında firma faaliyet yerinin konumundan, merkez ofisinde çalışanların giyim kuşamı (kurumsal anlamda), odada asılı olan tablo veya takvim, kalemlik, onur/takdir belgeleri vb. unsurlardan kayda değer bilgiler edinilebilir. Ziyaret esnasında şirket çalışanlarının birbirleri ile veya telefonla görüşmelerinden bir takım bilgiler de edinilebilir. Örneğin hangi firma ile çalıştıkları, alacak tahsilinde sıkıntı yaşadığı bir firma ile görüşmeleri veya borç ödemesi yapılacak bir firmaya vade uzatımı yapıldığına kulak misafiri olmak firmaya verilecek kredi açısından önemli sonuçlar doğurabilmektedir.

Ziyaret sırasında firmanın varsa stokları, maddi duran varlıkları, yatırımlarının mali tablolar ile uyumlu olup olmadığı araştırılır. Tabii ki bu işlemlerin bir günlük ziyaret esnasında sağlıklı bir şekilde ölçülmesi olanaksızdır. Ancak analiz çalışmasını yapan personelin bilgi, birikim ve tecrübeleri ile kabaca fiziksel şartlar belirlenebilmekte, stokların kapasite raporlarındaki bilgilere göre tahmini bir hesapla mali tablo ile uyumlu olup olmadığı tespit edilebilmektedir.

Firma ziyaretleri esnasında bizzat firma sahipleri ve muhasebe ile finans yetkilileri ile birebir görüşmeler yapılmaktadır. Analiz çalışmasını yapan personel bu aşamada şirketin ve ortakların ticari geçmişi ile ilgili bilgileri edinir, ardından muhasebesel ve finansal soruları ilgili personellere sorar. Bazı durumlarda istenen bilgilerin çokluğu veya cevabının e-mail ortamında yazı olarak alınmasının daha sağlıklı olması sebebiyle bilgiler ziyaretten sonra analizi yapan personele gönderilebilir. Finansal sorular bittikten firmanın güncel yatırım planları, geleceğe dönük yapılmak istenen projeleri, sektör ve piyasadan beklentileri hakkında bilgiler edinilerek, raporu yazan personel hem kendisi hem de çalıştığı kurum için sektörel bilgi ve birikim elde etmiş olur.

3.4.3. Mali Analiz Çalışması

Mali analiz çalışması yapılmaya başlanılmadan önce kullanılan tabloların nitelik ve sınırlarını açıkça belirtmek, bu amaca uygun olarak hareket etmek gerekmektedir. Bu nedenle çalışma öncesinde aşağıdaki hususlara önemle dikkat edilmelidir.

Önemli Hususlar:

1. Mali tahlil aşamasında kullanılan finansal tablolar geçici niteliktedir. Kullanılan tablolar muhasebenin dönemsellik ilkesi gereği belirli bir

döneme ışık tutar, firmanın faaliyet sonuçları hakkında bilgi verirler. (Akgüç, 2017, s.10) İşletmenin gerçek net değeri, ancak satış ve tasfiye neticesinde belirlenebilir. Bu itibarla, ilgili mali tabloların geçici nitelikte olduğu asla unutulmamalıdır.

2. Belirli bir döneme ait gelirin hesaplanması işletmeden işletmeye göre değişkenlik gösterebilir. Genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri neticesinde her işletme kendine özgü olarak dönem sonu gelirini ve dönem sonu karını farklı metotlarda hesaplayabilmektedir. (Akgüç, 2017, s.11) Örneğin amortisman hesaplama yöntemleri, stokların değerleme ölçüsü, satılan malın maliyeti için baz alınan maliyet yöntemi, şüpheli ticari alacak karşılığı ayrımında baz alınan ilkeler firmadan firmaya değişkenlik gösterebilir. Bu nedenle, yapılacak analizde kullanılan mali tabloların ilgili tabloları hazırlayanların varsayımları, değer yargıları ve dönemsel seçimlerine göre değişkenlik gösterebildiği unutulmamalıdır.

3. Mali tablolarda yer alan rakamlar salt doğru ve kesin bilgileri içermezler. (Akgüç, 2017, s.11) Özellikle VUK'a göre hazırlanan bilançolarda yer alan kalemlerin maliyet değerleri ile sunulması ve bu değerin uzun yıllar boyunca değişmeden aynı kalması neticesinde varlığın gerçek değerini göstermediği aşikârdır.

4. Mali tablolar farklı tarihlerde farklı para değerleri üzerinde yapılmış işlemleri yansıtırlar. (Akgüç, 2017, s.12) Bu nedenle hangi zaman aralığında hangi döviz cinsinden alındığı belli olmayan bir bilanço kalemi incelenirken dikkat etmek gerekmektedir. Ayrıca yapılacak çalışmadaki bilançonun hangi döviz cinsinden hazırlandığına dikkat edilerek gerekirse ilgili tabloların baz alınan bir kur üzerinden TL'ye çevrilmesi ve analiz işleminin ona göre devam ettirilmesi gerekmektedir. Genel olarak bankalarda bu işlem yapılırken bilanço için dönem sonu kurları, gelir tablosu için ise yıllık ortalama kurlar baz alınır. Yıl içerisinde kurlarda

dalgalanmanın fazla olması durumunda, söz konusu kurlar kullanılarak yapılan çevrim işlemleri bazen analizi yapan personeli yanıltabilmektedir.

5. Mali tabloların işletmeye ilişkin tüm bilgileri içermediği, mali tabloların kullanıcılara açıklayamadığı bilgilerin ise diğer istihbarat kaynakları ile desteklenerek çalışmaların tamamlanması gerektiği unutulmamalıdır. (Akgüç, 2017, s.12)

6. Mali tablolar bir firmanın mali durumuna etki yapan tüm etmenleri göstermezler. Mali tabloları oluşturan firma yetkililerinin doğruluk, dürüstlük veya gizlilik anlayışlarına göre mali tablolarda bazı finansal veriler gizlenebilir, karşı tarafı yanıltıcı bilgiler bulunabilir. Bazen de mali tabloyu hazırlayan yetkilinin bilgi ve birikim eksikliğinden dolayı kasıtlı olmadan genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri yanlış uygulanabilir. Böyle bir durumda mali tahlil çalışmasında yapılan istihbarat faaliyetleri ve finansal tablolara uygulanan aktarma arındırma işlemleri önem kazanmaktadır. (Akgüç, 2017, s.12)

7. Mali tablolar tekdüze olmayıp, esas alınan muhasebe ilkelerine göre form ve içerik bazında farklılıklar gösterebilmektedir. (Akgüç, 2017, s.12) Firmalardan gerekli belgelerin temin edilmesi bölümünde belirtildiği gibi ülkemizde her bir ticari işletme Vergi Usul Kanunu uyarınca tekdüzen hesap planına tabi olup, bu itibarla mali analiz için verilen gelen bilanço ve gelir tabloları da tekdüzen hesap planına göre hazırlanmış ve onaylanmıştır. Öte yandan Kamu Gözetim Kurumu (KGK) uyarınca bağımsız denetim yapma zorunluluğu bulunan şirketlerin uluslararası finansal raporlama standartlarına göre hazırlanmış raporları da mali analiz çalışmalarına konu edilmektedir. Her iki mali tablonun da hazırlanma ilkeleri farklılık göstermekte buna bağlı olarak da farklı form ve içerikteki tabloların ile analiz edilmesi gerekmektedir.

Yukarıda bahsedilen hususlar göz önünde tutulduktan sonra mali analiz çalışmasına başlanır. Ülkemizdeki bankaların iç düzenlemeleri ve teknolojik yatırımlarına göre değişmekle beraber sürecin bazen sistem üzerinden bazen de Word, Excel gibi MS Office programları üzerinden yürütüldüğü görülmektedir. Sisteme entegre edilmiş bir reyting ve scoring modeli ile, entegre edilmemiş manipülasyona açık reyting modelleri arasında ciddi farkların olduğu bilinmektedir.

Yapılacak mali analiz çalışması için sektör, ölçek ve kredi büyüklüğü de göz önünde tutularak uygun sektörel bir reyting modeli ile çalışmaya başlanılması önem arz etmektedir. Genel olarak bankalarda imalat, ticaret/pazarlama, hizmet, turizm, inşaat olmak üzere beş temel sektör grubu için reyting modellerinin oluşturulduğu söylenebilir. Eğer bir işletmeninin faaliyet konuları içerisinde birden çok sektör bulunuyorsa, ciro içerisinde payı en fazla olan faaliyet konusu ana sektör olarak dikkate alınır. Bazı bankalarda Excel üzerinden yapılan reyting modellerinde faaliyet gösterdiği sektörlerin ciro içerisindeki payı dikkat alınarak yüzdelik yöntemle iki veya daha farklı sektör ile analiz çalışmasına devam edildiği bilgisine ulaşılmıştır. Örneğin ana faaliyet konusu imalat olan bir işletmenin, turizm sektöründe faaliyet gösteren bir adet otelinden elde ettiği hasılatın ciro içerisinde yaklaşık %25'lik bir katkı yaptığı durumda, %75 imalat ve %25 turizm sektörü seçilerek yapılan analiz çalışmasında ilgili sektörlerden alınan rasyolar etkili olmaktadır.

Gerek e-mail ortamında gelen gerekse sistem üzerinden gelen dosyaların hangi taleple geldiği, daha önce kurum içinde bir çalışmanın yapılıp yapılmadığı mali tahlil aşamasında dikkat edilecek ilk ve önemli bir husustur. Çünkü genel olarak geçmiş bir çalışmanın var olması mali tahlili kolaylaştırmakta ve hem bilgilerin teyidini, hem de süre açısından analiz işlemini yapan personele yarar sağlamaktadır. Ancak bu durum bazen personelin yanlış bilgiyi doğru kabul etmesine ve işlem riskinin de artmasına neden olabilir.

Genel olarak bankalarda talebin çeşidi ve büyüklüğüne göre mali tahlil çalışmasının değişkenlik gösterdiği söylenebilir. Örneğin küçük ve orta büyüklükteki bir işletmenin yine bankaya göre küçük sayılacak tutarda bir talebi için hazırlanan mali tahlil raporu daha sınırlı bilgiler içermekte iken, kurumsal ve büyük firmaların büyük bir talebi için yapılan mali tahlil raporunun ise daha kapsamlı bilgiler içerdiği gözlemlenmiştir. Bu nedenle ilk aşamada müşterinin segmentine (ölçeği), talebin büyüklüğüne ve sektörüne göre uygun bir reyting modeli oluşturulması gerekmektedir. Örneğin yıllara yaygın inşaat taahhüt işleri yapan firmaların reyting modelleri çok ciddi farklılıklar arz ettiğinden, çıkacak sonucun sağlıklı olması için inşaat sektörüne uygun reyting modeli ile çalışmaya başlanılması gerekmektedir.

Grup şirketleri olan firmalar ise genel olarak konsolidasyon gerektirmektedir. Konsolidasyon Türkiye Finansal Raporlama Standartları (TFRS) 10'a göre bir "Ana ortaklığın ve onun bağlı ortaklıklarının varlıklarının, borçlarının, özkaynaklarının, gelirlerinin, giderlerinin ve nakit akışlarının tek bir işletmeninki gibi sunulduğu, bir gruba ait finansal tablolardır." şeklinde tanımlanmıştır. (TFRS 10, 2011, Ek A, s.7) Konsolide finansal tablolar, işletme ve işletme bağlı ortaklıkları tarafından kontrol edilen şirketlerin finansal tablolarını kapsar. Kontrol, bir işletmenin faaliyetlerinden fayda elde etmek amacıyla mali ve operasyonel politikaları üzerinde gücünün olması ile sağlanır.

Yatırımcı işletme, yatırım yaptığı işletmeyi kontrol edip etmediğini belirlerken, aşağıdakilerin tamamına sahip olup olmadığını değerlendirmelidir: . (TFRS 10, 2011, Ek B, s.9)

- Yatırım yaptığı işletme üzerinde güce sahip olup olmadığını,
- Yatırım yaptığı işletmeyle olan ilişkisinden dolayı değişken getirilere maruz kalıp kalmadığını veya bu getirilerde hak sahibi olup olmadığını
- Elde edeceği getirilerin miktarını etkilemek için, yatırım yaptığı işletme üzerindeki gücünü kullanma imkânına sahip olup olmadığını.

Yukarıdaki tanımlamaların aksine bankalarda kombine edilmiş finansal tabloların konsolide finansal tablo şeklinde ifade edildiği görülmüştür. Kombine finansal tablolar, tüm grup firmalarının bilanço ve gelir kalemlerinin ayrı ayrı toplanıp toplam bilanço ve gelir tablosu üzerinde grup içi işlemlerin netleştirilmesi ile ortaya çıkan finansal tablolardır. Konsolide finansal tablolarda baz alınan kontrol gücü ve kontrol gücü olmayan paylar kombine finansal tablolarda dikkate alınmamaktadır. Ancak bazı bankalarda oransal konsolidasyon yapıldığı bilgisine ulaşılmıştır. Bankalarda konsolide kararı alınırken, kredi talepleri ile firma ciro ve aktif büyüklükleri baz alınarak bir grup çatısı oluşturulduğu öğrenilmiştir. Ancak konsolideye dahil olacak firmaların mali tablolarının aynı dönem, aynı muhasebe ilkeleri ve aynı para cinsine göre hazırlanmış olması esas şart olarak aranmaktadır. (Akdoğan ve Tenker, 2007, s.453-454)

Mali analiz çalışmasında uygun analiz yöntemlerinin ve tekniklerinin uygulanabilmesi için finansal tablolar üzerinde alternatif yöntemler uygulanması ve finansal tabloların gerçeğe uygun hale getirilmesi gerekmektedir. Bu aşamada bankalar, almış oldukları iç politika kararlarını da göz önüne alarak solo ve konsolide tablolar üzerinde bir takım aktarma arındırma işlemleri uygulamaktadır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. BANKALARIN MALİ TABLOLARA UYGULADIĞI AKTARMA ARINDIRMA İŞLEMLERİ

Ülkemizde halka açık şirket sayısının az olması, şirketlerin genel anlamda aile şirketi hüviyetinde olması, küçük ve orta büyüklükte olan kurumsallıktan uzak şirket sayısının fazlalığı, kayıt dışı ve enflasyonist ekonominin yaygınlığı, yüksek vergilerden kaçınılmak istenmesi işletmelerin finansal tablolarında bilgilerin gizlenmesine ve hatta manipülasyona yol açmaktadır. Bu nedenle, daha önce de bahsedildiği üzere mali tablolar bir firmanın mali durumuna etki yapan tüm etmenleri göstermezler. Mali tabloları oluşturan firma yetkililerinin doğruluk, dürüstlük veya gizlilik anlayışlarına göre mali tablolarda bazı finansallar bilgiler gizlenebilir, karşı tarafı yanıltıcı bilgiler finansal tablolarda bulunabilir. Bazen de mali tabloyu hazırlayan yetkilinin bilgi ve birikim eksikliğinden dolayı kasıtlı olmadan genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri yanlış uygulanabilir. Böyle bir durumda mali tahlil çalışmasında yapılan istihbarat ve finansal tablolara uygulanan aktarma arındırma işlemi daha da önemli hale gelmektedir. Burada bir diğer önemli husus da mali analiz yapan personelin analitik kabiliyeti, yorumlama, elimine etme becerisi olup, yapılan analizin anlamlı hale gelmesinde bilgi ve birikim büyük rol oynadığı unutulmamalıdır.

Bankalarda yapılan bu düzeltme işlemleri bankaların kendi iç politikalarına ve reyting modellerine göre farklılık göstermekle beraber, bu çalışmada uygulamada genel olarak ortak yapılan düzeltme işlemleri üzerinde durulmuştur. Tekdüzen hesap planına uygun hazırlanmış mali tablolarda aktarma arındırma yapılan hesaplar ile ilgili tek tek açıklama yapılması gereği duyulmamış; sadece yapılan düzeltme işlemlerinden ve nasıl yapıldığından bahsedilmiştir. Çalışmada hesap kodları VUK'a göre hazırlanan tekdüzen hesap planından alınmıştır. Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'nde yer alan mali tablolar esas alınmıştır.

4. 1. Aktif Hesaplarda Yapılan Düzeltme İşlemleri

Bankalara kredi talebi için gönderilen mali tabloların genel olarak iyimser bir senaryo ile hazırlandığı bu nedenle kısa vadeli yabancı kaynakların olduğundan daha düşük, dönen varlıkların ise olduğundan daha fazla gösterildiği görülmüştür. Bunun sonucunda firmaların net işletme sermayelerinin doğruyu göstermediği, bu nedenle de raporun doğruyu göstermesi açısından aktarma arındırma işlemlerine ihtiyaç duyulduğu söylenebilir. (Akgüç, 2014 s.36)

Genel olarak mali tablolarda görülen bilerek veya hatalı olarak yapılan yanlışlıklar aşağıdaki gibidir:

1) Aktiflerin yüksek gösterilmesi,
2) Borçların düşük gösterilmesi,
3) Duran varlıkların dönen varlıklar olarak gösterilmesi,
4) Sermayenin yüksek gösterilmesi,
5) Borçların olduğundan uzun vadeli gösterilmesi,
6) Satışların yüksek gösterilmesi,
7) Kârlılığın yüksek gösterilmesi.

Yukarıda yapılanların detayları aşağıdaki gibidir:

1) Bazı borçların ve yükümlülüklerin bilançoda az gösterilmesi,
2) Gider yazılması gereken bazı masrafların aktifleştirilmesi ve karlılığın yüksek çıkması,
3) Değerleri düşmüş aktiflere karşılık ayrılmaması,
4) Doğmuş yükümlülüklere karşılık ayrılmaması,
5) Tahsili mümkün olmayan alacaklar için karşılık ayrılmaması,
6) Dövizli borç veya alacakları bilanço tarihindeki kurdan değerlendirmeme,
7) Doğmuş zararları bilançoya yansıtmama,
8) Gelir veya giderleri ait oldukları yılda gelir/gider yazmama,

9) Olmayan stokları bilançoda var gibi gösterme,
10) Nakit sermaye artışlarını fiktif aktif yaratarak yapma,
11) Duran varlık amortismanlarını doğru kaydetmeme,
12) Kredi faiz giderlerini ilgili hesaplara aktarmama,
13) Blokeli veya rehinli aktifleri saklama,
14) Faturasız mal satışı ile kayıt dışı çalışma,
15) Faturasız mal alışı ile kayıt dışı çalışma,
16) Personele açıktan ödeme yaparak personel giderlerini az gösterme.

4.1.1. Dönen Varlıklarda Yapılan Düzeltme İşlemleri

İşletmelerin bir yıl ve daha az sürede nakde çevirebileceği varlıkların bilançoda gösterildiği bölüm dönen varlıkları ihtiva etmektedir. (Sevilengül,1993, s.22)

Bu gruptaki hesaplarda yapılan düzeltme işlemleri hesap bazında aşağıdaki gibidir:

4.1.1.1. Hazır Değerlerde Yapılan Düzeltme İşlemleri

100. Kasa: Genel olarak belgesiz harcamaların veya ortaklara gönderilen tutarların ilgili hesapta muhasebeleştirildiği görülmektedir. Söz konusu hesapta yüksek bakiyelerin bulunması fiktif tutarlar olarak görülmekte ve bankalarca genel olarak özkaynaklardan tenzil edilmektedir. Genel olarak bankalarda ve piyasalarda fiktif belgeli harcamalar "süspan" olarak ifade edilmektedir. (Karademir, 2016, s.188) Ancak sektör gereği kasada yüksek bakiyelerin bulunabileceği firmalarda bu düzeltmeler yapılmamaktadır. Örneğin perakende sektöründeki marketçi firmaların şube sayılarına göre kasadaki yüksek bakiyeler makul olarak karşılanır. Aynı şekilde akaryakıt firmaları ile AVM zincir mağazacılığı alanında faaliyet gösteren çok sayıda şubesi olan firmaların yüksek

kasa bakiyeleri ile çalışması makul olarak karşılanmakta, herhangi bir düzeltme işlemi yapılmamaktadır.

İnşaat taahhüt firmalarında yüksek kasa bakiyeleri belgeleştirilemeyen giderler olarak kabul edilerek inşaat proje ve yıllara sâri işlerin maliyetlerine aktarılmaktadır.

Döviz cinsinden kasadaki paralar, TCMB döviz alış kuru baz alınarak hesaplanır, kayıttaki tutarlar ile çevrim arasındaki farklar özkaynaklardan tenzil edilir.

Kasada yer alan kredi kartı alacakları veya slipler "108-Diğer Hazır Değerler" hesabına aktarılır.

Genel olarak bu hesapta yer alan yüksek bakiyelerin bankalarda özkaynaklardan tenzil edildiği söylenmekle beraber, bazı bankalarda ise ortağa ait bakiyelerin uzun vadede ortak alacaklarında da değerlendirildiği, bazı bankalarda mal ve hizmet kalemleri alımında kullanıldığı öğrenildiği zaman stoklar hesabında değerlendirildiği söylenilir.

Kasa hesabı borç veren bir hesap olup negatif kasa bakiyeleri yani kasa hesabının alacak bakiyesi verdiği durumda ilgili mali tabloların dikkate alınmaması, firmadan yeni bir bilanço istenmesi gerekmektedir. (Karademir, 2016, s.187)

101. Alınan Çekler: Bu hesap genel olarak ara dönemlerde görülmektedir. Bankalarda bu hesapla ilgili ilk yapılan işlem vade ayrımıdır. Eğer vadesi bir yıldan uzun süreli çekler bulunuyorsa 221 nolu senetli ticari alacaklar hesabına aktarılır.

Söz konusu hesaptaki bakiyeler bankaların reyting modellerine göre değişmekle beraber genel olarak hazır değerler içerisinde gösterilmediği, formatlarda genel olarak 121 nolu senetli alacaklar içerisinde gösterildiği görülmüştür.

Takipteki çekler, avukata verilen senetler, karşılıksız çekler, protestolu senetler adı altında muhasebe kayıtlarındaki tutarlar ihtiyatlılık esası gereği bankalarca özkaynaklardan tenzil edilir. (Karademir, 2016, s.189)

Alınan çekler ticari amaçlı çekler değil ise, vadesine göre 136 veya 236 nolu "Diğer Alacaklar" hesabına aktarılır.

Ortaklardan alınan çekler ise detaylıca incelenerek, sermaye avansı için alınıp alınmadıkları tespit edilir. Sermaye avansı için alınmışlarsa vadelerine göre 131 veya 231 nolu "Ortaklardan Alacaklar" hesabına aktarılır.

Eğer alınan çeklerin detayı mevcut ise, hangi firmadan alındığı biliniyorsa ilgili firmanın moraliter sorgulamasındaki olumsuzluklara istinaden şüpheli ticari alacak olarak değerlendirilip özkaynaklardan düşülmesi söz konusu olabilir.

Bazı firmaların bankalardan kredi almak için hatır çekleri/bonoları alarak aktiflerini olduğundan yüksek gösterebilmektedir. Böyle bir durumun tespiti halinde ilgili çeklerin pasifte karşılığı aranır ve söz konusu tutarlar hesaplardan karşılıklı olarak tenzil edilir. Ancak karşılığı yok ise, ilgili bakiyeler özkaynaklardan indirilir.

102. Bankalar: Öncelikle bu hesapta vadeli veya blokeli mevduat olup olmadığına bakılır. Eğer blokeli mevduat bulunuyorsa ve vadesi de bir yıldan uzun ise, ilgili tutarlar diğer duran varlıklar hesabına aktarılır. (Akgüç, 2014, s.40)

Bazı işletmelerin aktiflerini yüksek göstermek adına sene sonlarında bankalardan kredi çektiği ve karşılığında banka mevduatlarını yükselttiği

görülmüştür. Eğer söz konusu mevduatların takip eden sene başında kredinin kapamasında kullanıldığı biliniyorsa, ilgili bakiyeler sene sonlarında banka kredileri ile karşılıklı mahsuplaştırılır.

Tahsil veya teminat amaçlı alınan çeklerin banka hesapları içerisinde izlendiği tespit ediliyorsa, bu bakiyeler alınan çekler hesabına aktarılır.

Menkul kıymetlerin (repo, hazine bonosu, devlet tahvili vb.) bankalar hesabında izlendiğine rastlanması durumunda, söz konusu tutarlar ilgili menkul kıymet hesaplarına aktarılır. (Demiral, 2012, s.69)

Döviz cinsinden banka hesaplarındaki mevduatlar, TCMB döviz alış kuru baz alınarak hesaplanır kayıttaki tutarlar ile çevrim arasındaki farklar özkaynaklardan tenzil edilir. Ancak bazı bankalarda ilgili farkların kambiyo kar veya zararları hesaplarına aktarıldığı da görülmektedir. (Karademir, 2016, s.191)

103. Verilen Çekler ve Ödeme Emirleri: Bankaların reyting modellerine göre değişmekle beraber, söz konusu hesaptaki bakiyeler genel olarak hazır değerler içerisinde gösterilmediği, formatlarda 321 nolu "Senetli Borçlar" hesabı içerisinde gösterildiği görülmüştür.

Vade ayrımı yapılarak, çeklerin veya senetlerin vadeleri bir yıldan uzun ise, uzun vadeli 421 nolu uzun vadeli "Senetli Borçlar" hesabına aktarılması yapılır.

Hesapta yer alan borçlar ticari niteliğe haiz değilse, ilgili bakiyeler vadesine göre 336 veya 436 nolu "Diğer Çeşitli Borçlar" hesabına aktarılır.

Hesapta yer alan avans çeklerinin aktifte karşılığı biliniyorsa, söz konusu tutarlar hesaplardan karşılıklı olarak tenzil edilmelidir. (Karademir, 2016, s.192)

4.1.1.2. Menkul Kıymetlerde Yapılan Düzeltme İşlemleri

Menkul kıymetler içerisinde yer alan kısa vadeli yatırımlar için değer düşüklüğü karşılığı ayrılıp ayrılmadığına bakılır, ayrılmayan karşılıkların özkaynaklardan indirimi sağlanır.

Burada tutulan finansal yatırımların vadelerine göre ayrımları yapılır ve vadesi uzun olan yatırımlar mali duran varlıklar hesabına aktarılır.

Borsada işlem gören hisse senetleri ile diğer menkul kıymetler borsa rayici (yatırım fonu katılma belgeleri yatırım fonunun bilanço tarihi için açıkladığı alış fiyatları üzerinden) ile değerlendirilir. "Hisse senedi dışındaki menkul kıymetlerin borsa rayici yoksa değerlemeye esas bedel, menkul kıymetin alış bedeline vadesinde elde edilecek gelirin (kur farkları dahil) iktisap tarihinden değerleme gününe kadar geçen süreye isabet eden kısmın eklenmesi suretiyle belirlenebilir. " (Demiral, 2012, s.71)

4.1.1.3. Ticari Alacaklarda Yapılan Düzeltme İşlemleri

120. Ticari Alacaklar: Söz konusu hesapta yer alan ticari nitelik taşımayan tüm bakiyelerin içeriğine ve vadesine göre ilgili hesaplara aktarılması sağlanır. Borç karakterli hesap olan ticari alacaklarda alacak bakiyeleri yani ters bakiyeler mevcut ise, ilgili bakiyeler toplanıp hem 120 ticari alacaklara eklenir, hem de 340 nolu alınan avanslar hesabına aktarılır. (Karademir, 2016, s.197)

Bankaların almış olduğu detay mizanlardan hesap detayları tek tek incelenir, hareketsiz görülen bakiyeler varsa ve bir önceki dönem mizanları ile karşılaştırıldığında bu bakiyelerin aynı şekilde korunduğu gözlemlenmişse, ilgili bakiyeler "donuk alacak" olarak dikkate alınır ve özkaynaklardan tenzil edilir. Ayrıca ilgili hesapta yer alan yüksek hacimli bakiyelerin moraliter sorgulaması

yapılarak bir olumsuzluk tespit edilirse, özkaynaklardan indirimi sağlanır. Hakkında basına yansımış olumsuz haberleri bulunan, konkordato veya tasfiye edilmiş firmalardan olan alacaklar da aynı şekilde özkaynaklardan tenzil edilir. Özetle analize konu firmanın ticari alacaklarında tahsil kabiliyeti şüpheli olan tüm alacakların bankalar tarafından ihtiyatlılık esası gereği özkaynaklardan indirildiği söylenebilir. (Türkiye Finans Katılım Bankası, Eğitim Notları, 2007, s.11)

Alacaklar içerisinde yer alan firma ortaklarından olan alacaklar vadesine göre 131 veya 231 nolu ortaklardan alacaklar hesaplarına aktarılır. Ancak yine ilgili hesaptaki bakiyelerin fiktif bakiyeler olduğu tespit edilmişse, bakiyelerin özkaynaklardan indirimi sağlanır.

Alacaklar içerisinde iştirak edilen grup firmaları veya kurumlar vergi beyannamesi transfer fiyatlandırmasına konu ilişkili firmalara ait ticari nitelik taşımayan bakiyeler bulunuyorsa, grup firmalardan(iştirakler veya bağlı ortaklıklar) olan alacaklara (132 veya 133) aktarımı sağlanır. Eğer konsolidasyon yapılıyorsa, bu bakiyeler konsolide bilançoda karşılıklı olarak elemine edilir. Söz konusu bakiyeler ticari nitelikteki bakiyeler ise bankaların bu bakiyeleri kendi reyting modellerinde 120 nolu alıcılar hesabının altında ayrı bir hesap gibi gösterdiği, konsolide formatta ise yine 120 ticari alacaklar hesabı ve 320 ticari borçlar hesabı ile karşılıklı olarak tenzil ettiği görülmüştür.

Hesapta izlenen çekli veya senetli alacaklar, 101 nolu alınan çekler veya vadesine göre 221 nolu alacak senetleri hesaplarına aktarılır.

121. Senetli Alacaklar: 101 nolu alınan çekler hesabına yapılan tüm işlemler bu hesaba da uygulanmakta olup, çalışmanın daha önceki bölümlerinde ele alınmış olduğundan, bu bölümde tekrardan bahsedilmemiştir.

128. Şüpheli Ticari Alacaklar: Söz konusu hesapta izlenen şüpheli ticari alacaklar için karşılık ayrılmadığı (129 nolu hesaba bakılır) görülmüşse, ilgili bakiyeler özkaynaklardan tenzil edilir.

VUK Madde 323'e göre bir alacağın şüpheli ticari alacak olarak kaydedilebilmesi için,

1. Dava veya icra safhasında bulunması;
2. Yapılan protestoya veya yazı ile bir defadan fazla istenilmesine rağmen borçlu tarafından ödenmemiş olması şartı aranır. (VUK, 1961, md.323)

4.1.1.4. Diğer Alacaklarda Yapılan Düzeltme İşlemleri

131. Ortaklardan Alacaklar Hesabı: İlgili hesabın yüksek kasa bakiyeleri gibi bazen faturasız/belgesiz mal alışlarında kullanıldığı görülmektedir. Bu hesapta böyle fiktif bir işlemden kaynaklı bakiyeler bulunuyor ise, ilgili bakiyeler özkaynaklardan tenzil edilir. Ancak ülkemizde bazı firmalarda bu hesabın başka hesaplarla mahsuplaştırma yapılarak kapatıldığına da sıklıkla rastlanmaktadır. Bu nedenle bu hesabın kümülatif işlem hareketleri firmalardan istenip, hareketlerindikkatlice incelenmesi gerekmektedir.

Gerçekten ortakların firmadan reel olarak para çektiğinin tespiti halinde, bankalarda bu bakiyelerin bazen direkt olarak özkaynaklardan tenzil edildiği görülürken, bazen de uzun vadeli olarak değerlendirildiği bilgisine ulaşılmıştır. Burada önemli olan husus bakiyenin yıllar içerisinde artış ve azalışıdır. Eğer reel geri ödeme taahhüdü ile alınan ortaklardan alacaklar bir sonraki dönemlerde de artarak devam ediyorsa, kesinlikle uzun vadede değerlendirilir. Ancak bir sonraki dönemde bakiyede azalış var ise, ortaklar cari aynen korunur.

İnşaat sektöründe faaliyet gösteren firmalarda devam eden işlerle ilgili kayıt dışı harcamalar için ortaklar tarafından çekilen paralar, eğer yıllara sari izlenen iş varsa, "Yıllara Yaygın İnşaat Onarım Maliyetleri" hesabına aktarılır.

Aktifleştirilen finansman giderlerinin bu hesapta izlendiği tespit edilirse ilgili bakiyeler finansman giderleri hesabına aktarılır.

Bu hesapta bulunan bakiyelerin yıllar itibariyle 6111, 6552, 6731, 7441 vb. torba yasalardaki af maddelerine istinaden bazen gelir tablosuna kanunen kabul edilemeyen gider olarak aktarıldığı, bazen de diğer çeşitli duran varlıklar hesabında izlendiği görülmüştür. Söz konusu bakiyeler ile ilgili olarak ortak cariden yararlanıldığı tespit edildiği durumda, tüm dönem boyunca burada izlenen bakiyeler ihtiyatlılık esası gereği fiktif olarak değerIendirilip özkaynaklardan tenzil edilir. Ancak bazı dönemlerde ortak alacağının detayı biliniyorsa ve kısa sürede tahsil edildiyse, herhangi bir işlem yapılmayabilir.

132/133. İştiraklerden ve Bağlı Ortaklardan Alacaklar: İştirak edilen veya kontrol edilen firmalardan olan alacaklar ticari niteliğe sahip ise, vadesine göre kısa veya uzun vadeli ticari alacaklar hesabında değerlendirilir.

Ticari nitelik taşımayan grup şirketlerinden olan finansal alacaklar yıllar itibariyle süreklilik arz ediyor ve artma eğiliminde ise uzun vadede değerlendirilir.

Grup şirketleri birbirlerinden olan alacakları için faiz geliri ve faiz giderli hesaplayabilmektedir. Ancak grup şirketlerinden borç veren taraf faiz geliri tahakkuk ettirmesine karşın, borç alan tarafın faiz gideri hesaplatmadığı durumlar tespit edildiğinde grup içi hesap mutabakatsızlığı meydana gelmektedir. Böyle bir durumda borç veren şirketin tahakkuk ettirdiği faiz gelirleri ile ortak alacakları karşılıklı olarak mahsup edilmelidir.

Grup olarak değerlendirilen ve konsolide çalışma yapılan finansal tablolarda iştirak ve bağlı ortaklıklardan olan borçlar ve alacaklar karşılıklı olarak tenzil edilmektedir. Aynı şekilde ilgili borçlar ve alacaklar için hesaplanan faiz gelirleri ve giderleri arasında mutabakatsızlık olması durumunda ise, tahakkuk ettirilen tutarlar finansman giderlerinden ve faiz gelirlerinden karşılıklı mahsuplaştırılır.

İştirak edilen veya ortaklık konumunda olan firmaların tasfiye edilmesi veya konkordato ilan etmesi durumunda ilgili bakiyeler özkaynaklardan indirilir.

136. Diğer Çeşitli Alacaklar: Bu hesapta genel itibariyle KDV iade alacaklarının izlendiği görülmektedir. Ancak bazı firmaların şüpheli ticari alacakları da bu hesapta izlediği görülmektedir. Bu nedenle bu hesabın detayının incelenip şüpheli olabilecek bakiyelerin özkaynaklardan indirilmesi gerekmektedir.

Yatırım amaçlı verilen avans tutarlarının tespiti halinde ise, ilgili bakiyeler maddi duran varlıklar altında verilen avanslar hesabına aktarılır.

4.1.1.5. Stoklarda Yapılan Düzeltme İşlemleri

Stokların incelenmesi ve değerlendirilmesi, gerek dönem karının doğru hesaplanması, gerekse firmanın mali durumunun gerçekçi bir şekilde ortaya koyulması açısından büyük önem arz etmektedir.

Satıcılar hesabında yer alan ters bakiyeler 159 nolu verilen sipariş avansları hesabına aktarılır.

Satış kabiliyetini yitirmiş ve değer düşüklüğüne uğramış mallar için karşılık ayrılır veya özkaynaklardan tenzil edilerek aktiften düşülür. Modası geçmiş mallar ise diğer çeşitli duran varlıklar kalemine aktarılır. Aynı şekilde rehinli stokların bulunması halinde ilgili bakiyeler vadesine göre diğer çeşitli dönen veya diğer çeşitli duran varlıklar kalemine aktarılır. (Akgüç, 2014, s.49)

Kayıt dışı satışlardan dolayı aslında satılmış olmakla beraber hala finansal tablolarda raporlanan stoklar aktif yapıda şişkinliğe neden olmaktadır. Böyle bir durumda, satıştan gelen fon mali tablolarda ortaklar üzerinden firmaya konulmuşsa, bu bakiyeler ortaklara borçlar kalemi ile karşılıklı tenzil edilir. (Karademir, 2016, s.204) Ancak bazı firmalarda kayıt dışı oluşan fonlar zaman içerisinde sermaye artırımında kullanılmaktadır. Böyle bir durumda fiktif stok bakiyeleri özkaynaklardan tenzil edilir. Eğer satıştan gelen fon ortak üzerinden dahi olsa firmaya dönmemişse, ilgili bakiyeler bankadan bankaya göre değişmekle beraber ortak alacaklarında değerlendirilir veya yine özkaynaklardan tenzil edilmek suretiyle aktiften silinir.

Stoklarda aktifleştirilen vade farkları, kur farkları ve finansman giderleri gibi bakiyeler giderin türüne göre gelir tablosunda olağan giderlere veya finansman giderlerine aktarılır.

Stoklarda konsinye malları bulunan firmaların mali tablolarında ilgili bakiyeler pasifteki karşılığından düşülür.

Stok kalemlerinde kırtasiye malzemeleri, reklam malzemeleri, mevcut makineleri için yedek parça bakım onarım giderleri ile personellere verilecek yemeklere ait bakiyelerin bulunması halinde ilgili bakiyeler gelecek aylara ait giderler kalemine aktarılır.

İthalat amacıyla akreditife konu verilen sipariş avansları hesabında izlenen bakiyelerin vadesi bir yıldan uzun ise, 259 nolu verilen avanslar hesabına aktarılır.

Satış sözleşmesi henüz gerçekleşmemiş, firmaya gönderilen mallar ticari borçlar hesabı ile karşılıklı mahsup edilir.

Kat karşılığı yapılan konut projeleri ile satışa konu işletme arazisi üzerine yapılacak konut projelerine ait maliyetler yarı mamuller hesabı içerisine aktarılır. Şayet proje tamamlanmış ve konutlar satışa hazır hale gelmişse, ilgili bakiyeler inşaat firmalarında mamuller hesabına aktarılır. (Karademir, 2016, s.205-206)

4.1.1.6. Yıllara Yaygın İnşaat Onarım Maliyetlerinde Yapılan Düzeltme İşlemleri

Bu hesap yıllara yaygın inşaat taahhüt ve onarım işleri yapan firmaların kullandığı hesaptır. Hesapta taahhüt kapsamında proje maliyetleri izlenmekte olup, projeye ait diğer maliyetlerin aktifteki diğer hesaplardan tespit edilerek bu hesaba aktarılması gerekmektedir. Örneğin personel avanslarının, iş avanslarının, sipariş avanslarının, kayıtdışı proje maliyetlerinin izlendiği ortaklar cari ve fiktif kasa hesaplarındaki bakiyelerin bu hesaba aktarılması gerekmektedir. Yapılan aktarmalar neticesinde harcama hakediş dengesinin sağlıklı bir şekilde analiz edilmesi sağlanır.

Bu hesapta izlenmesi gereken grup firmalarına ait projelerin stoklarda yarı mamuller hesabında izlendiği tespit edilmişse, ilgili bakiyeler 170 nolu yıllara yaygın inşaat ve onarım maliyetleri hesabına aktarılır. Bu tip durumları tam olarak tespit edebilmek için firma ile görüşme yapılırken, devam eden işlerin ve projelerin detaylıca öğrenilmesi gerekir.

Yurt dışında yapılan projelerle ilgili olarak Türkiye'den yapılan harcamalar, vadelerine göre grup şirketlerinden olan kısa ve uzun vadeli alacaklar hesabına aktarılır. (Karademir, 2016, s.210)

Hesapta tamamlanmış bir projeye ait maliyetlerin izlendiği tespit edilirse, detayı firmaya sorularak eğer ilave bir iş alınmamışsa ilgili bakiyeler gelir tablosuna aktarılır. (Karademir, 2016, s.210)

Bazı bankalarda KKB verilerinden elde edilen banka kredileri ile firma bilançosunda raporlanan krediler arasındaki farklar proje maliyetlerine ilişkin ise, söz konusu farkların özkaynaklardan indirilmeyip, yıllara yaygın inşaat ve onarım maliyetlerine aktarıldığı görülmüştür.

Ara dönem bilançoları ve detay mizanları incelenirken 170 nolu hesap ile beraber 700'lü maliyet hesaplarının da kontrol edilmesi gerekmektedir.

4.1.1.7. Gelecek Aylara Ait Giderler ve Gelir Tahakkukları Hesaplarında Yapılan Düzeltme İşlemleri

Kira, sigorta, kırtasiye ve diğer sair peşin ödenen giderlerin izlendiği gelecek aylara ait giderler hesabı muhasebenin dönemsellik ilkesinden kaynaklı olarak bilanço içerisinde gösterilen geçici aktif hesaplar olarak görülmektedir. (Karademir, 2016, s.211) Bu itibarla hem gelecek aylara ait giderler hem de gelir tahakkukları hesaplarında cari dönem haricinde bir sonraki döneme ait gelir ve giderlerin tespiti halinde ilgili bakiyeler uzun vadeli gelecek yıllara ait giderler veya gelir tahakkukları hesaplarına aktarılır.

Firmaların kanunen kabul edilmeyen giderleri gelir tablosunda göstermemek amacıyla aktifleştirmeleri çok sık rastlanan bir durumdur. Böyle bir durumda ilgili bakiyeler özkaynaklardan tenzil edilir.

Gelecek aylara ait giderler hesabında sıklıkla rastlanan bir diğer durum ise banka kredilerinin gelecek dönemlere isabet eden faizlerinin ilgili hesapta aktifleştirilmesidir. Böyle bir durumda ilgili bakiyeler pasifte banka kredileriyle karşılıklı olarak tenzil edilir. (Karademir, 2016, s.212)

Gelir tahakkukları hesabında izlenen kur farkları detayı sorgulanmak suretiyle banka kredileri, stoklar, alacak senetleri vb. hesaplara aktarılır.

4.1.1.8. Diğer Dönen Varlıklarda Yapılan Düzeltme İşlemleri

Bu hesap grubunun altında yapılan aktarma arındırma işlemleri genel olarak vergilere ait yapılan düzeltme işlemleridir.

191. İndirilecek KDV: Hesapta yer alan bakiyelerin karşılığında 391 nolu hesaplata KDV bakiyesi mevcut ise, ilgili bakiyeler karşılıklı olarak tenzil edilir. Şayet 191 hesabın bakiyesi daha büyükse aradaki fark 190 nolu devreden KDV hesabına, 391 nolu hesabın bakiyesi daha büyükse aradaki fark 360 nolu ödenecek vergi ve fonlar hesabına aktarılır. (MSUGT,1992, Ek C, Hesap Planı Açıklamaları)

193. Peşin Ödenen Vergi ve Fonlar: Bu hesapta yer alan bakiyeler 371 nolu dönem kârının peşin ödenen vergi ve diğer yükümlülükleri hesabına aktarılır. Ancak aktarılan hesaptaki bakiyeler 370 nolu dönem karı vergi ve diğer yasal yükümlülük karşılıkları hesabından fazla ise ilgili fark bakiyeleri 193 nolu hesapta aynen korunur. (MSUGT,1992, Ek C, Hesap Planı Açıklamaları)

195. İş Avansları: İnşaat taahhüt firmalarında proje maliyetlerine ait iş avansı bakiyeleri yıllara yaygın inşaat ve onarım maliyetleri hesabına aktarılır.

4.1.2. Duran Varlıklarda Yapılan Düzeltme İşlemleri

İşletmelerin bir yıl veya faaliyet süresi içerisinde nakde çeviremeyeceği varlıkların bilançoda gösterildiği bölüm duran varlıkları ihtiva etmektedir. (Karacan, 2007, s.165)

4.1.2.1. Uzun Vadeli Ticari Alacaklarda Yapılan Düzeltme İşlemleri

Bu hesap grubunda yer alan uzun vadeli alıcılar, alacak senetleri ve verilen depozito ve teminatlar hesapları ile ilgili yapılan düzeltme işlemleri aşağıdaki gibidir:

Söz konusu hesaplarda izlenen, vadesi bir yılın altına düşen bakiyeler dönen varlıklardaki alıcılar, alacak senetleri veya verilen depozito ve teminatlar hesaplarına aktarılır. Böyle bir durumun tespiti için firmanın faaliyet gösterdiği sektörün ortalamaları ve çalışma koşulları göz önüne alınmadır.

Söz konusu hesaplarda grup şirketlerinden, iştirakler veya bağlı ortaklardan olan alacak bakiyeleri bulunuyorsa ilgili bakiyeler vadesine göre iştiraklerden ve veya bağlı ortaklardan alacaklar hesabına aktarılır. (Acer, 2010, s.129) Söz konusu bakiyeler ticari nitelikteki bakiyeler ise bankaların bu bakiyeleri kendi reyting modellerinde 220 nolu alıcılar hesabının altında ayrı bir hesap gibi gösterdiği, konsolide formatta ise yine 220 alıcılar hesabı ve 420 ticari borçlar hesabı ile karşılıklı olarak tenzil ettiği görülmüştür.

Kısa vadeli alıcılar hesabına uygulanan düzeltme işlemlerinin büyük bir kısmı bu hesaba da uygulanır. Aradaki tek fark vadenin bir yıldan fazla olmasıdır. Örneğin donuk alacakların, şüpheli ticari alacakların, konkordato ilan etmiş veya tasfiye olmuş firmalardan olan alacakların uzun vadeli alıcılar hesabında izlendiğinin tespiti halinde ilgili bakiyeler özkaynaklardan tenzil edilir. Diğer işlemler için detaylı açıklamalar ticari alacak hesabında yapılan düzeltme işlemleri içerisinde verilmiştir.

4.1.2.2. Uzun Vadeli Diğer Alacaklarda Yapılan Düzeltme İşlemleri

Bu hesap grubunda yer alan tüm hesaplarla ilgili olarak gerekli durumlarda vadelerle ilgili düzeltme yapılır. Hesapta yer alan tüm kalemlerdeki bakiyelerin vadesi bir yılın altına düşenler, kısa vadeli ilgili hesaplara aktarılır.

4.1.2.3. Mali Duran Varlıklarda Yapılan Düzeltme İşlemleri

Yasal zorunluluk nedeniyle veya işletmelerin uzun vadeli elde tutma amacıyla edindikleri bilançolarında tuttukları menkul kıymetler ile nakde çevrilmesi uzun süren menkul kıymetler bu grupta izlenir. Bu hesap grubunda yer alan hesaplarla ilgili yapılan düzeltme işlemleri aşağıdaki gibidir: (Karademir, s.216-218)

Elde tutulan tüm mali duran varlıklar bilançoda maliyet bedelleri ile yer alırken, borsa veya teşkilatlanmış diğer piyasalarda işlem gören menkul kıymetler borsa rayici ile değerlenir. Yapılan değerleme sonucunda işletmenin fazladan yazdığı değerleme farkları özkaynaklardan tenzil edilir. Aynı şekilde değer düşüklüğüne uğramış mali duran varlıklar için değer düşüklüğü karşılığı ayrılıp ayrılmadığı kontrol edilerek ayrılmayan tutarlar özkaynaklardan düşülür.

Mali duran varlıklarda izlenen değerini yitirmiş, konkordato ilan etmiş veya tasfiye sürecindeki firmalara ait bakiyeler özkaynaklardan indirilir.

Hesapta izlenen iştiraklere ve bağlı ortaklıklara ait aktifleştirilen giderler, pasifte karşılığı varsa ilgili hesaptan düşülmeli; karşılığı yok ise özkaynaklardan tenzil edilmelidir. Ancak kredi kullanılarak satın alınan iştirak veya bağlı ortaklıklara ait ilk yıl kredi faiz giderlerinin aktifleştirilebileceği dikkat edilmesi gereken bir husustur. (Poyraz, 2010, s.113)

Bankalarda yapılan konsolide mali analiz raporunda konsolidasyona dahil olan tüm firmaların birbirlerine olan iştirak ve bağlı ortaklık bakiyeleri konsolide sermaye hesabı ile karşılıklı olarak tenzil edilir.

4.1.2.4. Maddi Duran Varlıklarda Yapılan Düzeltme İşlemleri

İşletmelerin bir yıldan daha uzun süreli olarak kullandığı veya kullanacağı, zaman içerisinde yıpranmaya ve aşınmaya maruz kalan, satış amacıyla elde tutulmayan net sabit kıymetler maddi duran varlıklar grubunda yer alır. (Akgüç, 2014, s.61)

Bu hesap grubunda yer alan hesaplar aşağıdaki gibidir:

- Arazi ve arsalar
- Yer altı ve yer üstü düzenleri
- Binalar
- Tesis, makine ve cihazlar
- Taşıtlar
- Demirbaşlar
- Diğer maddi duran varlıklar
- Birikmiş amortismanlar (-)
- Yapılmakta olan yatırımlar
- Verilen avanslar

İşletmenin maddi duran varlıkları incelenirken aşağıdaki hususlara dikkat etmek gerekir. (Akgüç, 2014, s.62-70)

- Aktife kayıtlı maddi duran varlıkların satılabilme olasılığının bulunup bulunmadığı detaylı araştırılmalı, satılma olasılığı düşük bir maddi duran varlığın kredi teminatına alınamayacağı unutulmamalıdır.

- Herhangi bir finansal kuruluştan kullanılan krediye verilen bir teminat olup olmadığına bakılarak ilgili gayrimenkulün acil durumda üzerinde bulunan ipotekten kaynaklı olarak hemen satılamayacağı unutulmamalıdır.

- Ayrılmayan amortismanlar var ise ilgili amortismanlar hesaplanıp, gelir tablosuna aktarılmalıdır. Ara dönem mizanlarında karşılık olarak pasifte bir kalemde hesaplanmışsa ilgili bakiyeler ilgili olduğu birikmiş amortismanlara çekilmelidir.

- Yeniden değerleme yapılıp yapılmadığına bakılarak, özkaynaklar altında ilgili farkların izlenip izlenmediğinin tespit edilmesi gerekir. Şayet yeniden değerleme yapılmamışsa firmadan ilgili yerin güncel değerini gösteren ekspertiz raporunun istenmesi gerekmektedir.

- Kredi ile alınan maddi duran varlıkların ilk yıl edinim haricinde diğer dönemlerine ait kredi faiz ve kur farklarının aktifleştirilip aktifleştirilmediğin tespit edilmesi gerekir. Aktifleştirme varsa, ilgili bakiyeler banka kredileri ile mahsuplaştırılır veya gelir tablosunda finansman giderlerine aktarılır.

- Maddi duran varlıklarla ilgili yapılan bakım onarım giderlerinin aktifleştirildiğinin tespiti halinde ilgili bakiyeler gelir tablosunda dönem giderlerine aktarılmalıdır.

- Mülkiyeti firmada bulunmayan gayrimenkullere yapılan harcamalara ait bakiyeler maddi olmayan duran varlıklar grubunda özel maliyetler hesabına aktarılmalıdır.

- Satış amacıyla yapıldığı tespit edilen maddi duran varlıklar satışa konu olduğu yıl baz alınarak stoklara aktarılmalıdır.

- Firma ortakları tarafından firmaya ayni sermaye olarak konulmayan, ancak maddi duran varlıklarda izlenen gayrimenkuller pasifte karşılığı varsa ortaklara borçlar hesabından, yoksa özkaynaklardan tenzil edilir. (Acer, 2010, s.133)

- Mülkiyeti firma bünyesinde olmasına karşın, üretimde ve işletme faaliyetlerinde fiili olarak kullanılmayan duran varlıklar maddi duran varlıklardan çıkarılıp, diğer duran varlıklar kalemine çekilmelidir. (Akgüç, 2014, s.63)

- Firma aktifine kayıtlı gayrimenkullerin sigortasının bulunup bulunmadığı önem arz etmekte olup, sigortası var ise, tüm risklere karşı sigortalanıp sigortalanmadığı ve hangi bedel üzerinden sigortalandığı dikkatle araştırılmalıdır. Çünkü yangın, deprem veya hırsızlık gibi durumlarda firmanın üretim veya hizmet faaliyetlerini durdurma riski her zaman mevcuttur.

- Yap-işlet-devret modeli ile proje gerçekleştiren firmaların ilgili projelere ait maliyetleri, maddi olmayan duran varlıklar içerisinde özel maliyet hesaplarına aktarılır. (Karademir, 2016, s.221)

- 259 nolu verilen avanslar hesabı içerisinde izlenen stok alımlarına konu bakiyeler vadesine göre 159 nolu verilen sipariş avansları hesabına alınır.

4.1.2.5. Maddi Olmayan Duran Varlıklarda Yapılan Düzeltme İşlemleri

Maliye Bakanlığı, Muhasebe Sistemi Genel Tebliği'nde maddi olmayan duran varlıklar *"Herhangi bir fiziksel varlığı bulunmayan ve işletmenin belli bir şekilde*

yararlandığı veya yararlanmayı beklediği aktifleştirilen giderler ile belli koşullar altında hukuken himaye gören haklar ve şerefiyelerin izlendiği hesap grubudur. " şeklinde tanımlanır. (MSUGT,1992, Ek C, Hesap Planı Açıklamaları)

Maddi olmayan duran varlıklar hesap grubunda yapılan düzeltme işlemleri aşağıdaki gibidir:

- Firma aktifine kaydettiği kullanım süresi dolan, firmaya geliştirici bir katkısı olmayan ve güncel olarak yararlanmadığı ekonomik değeri bulunmayan ar-ge harcamalarının tespiti halinde, ilgili bakiyeler özkaynaklardan tenzil edilir.

- Aktifleştirilen giderlerin tespiti halinde ilgili bakiyeler pasifte gelir tablosu ile ilişkilendirilerek dönem karından ve böylece özkaynaklardan indirimi sağlanır. (Acer, 2010, s.134)

- Şerefiye tutarlarının mahiyeti araştırılarak; firmaya güncel bir yararının olmadığı tespit edilirse, söz konusu tutarlar özkaynaklardan tenzil edilir. Ayrıca ilgili hesabın itfa edilip edilmediği dikkat incelenmeli, itfa edilmeyen tutarlar gelir tablosuna gider olarak aktarılmalıdır.

4.1.2.6. Gelecek Yıllara Ait Giderler ve Gelir Tahakkuklarında Yapılan Düzeltme İşlemleri

Hesap grubuna yapılan işlemler kısa vadede gelecek aylara ait giderler ile gelir tahakkukları hesabına yapılan işlemlere paralellik arz etmektedir. Aradaki tek fark vadenin 1 yıldan uzun olmasıdır.

Kira, sigorta ve diğer sair peşin ödenen giderlerin izlendiği gelecek yıllara ait giderler hesabı muhasebenin dönemsellik ilkesinden kaynaklı olarak bilanço

içerisinde gösterilen geçici aktif hesaplar olarak görülmektedir. (Karademir, 2016, s.225)

Firmaların kanunen kabul edilmeyen giderleri gelir tablosunda göstermemek amacıyla aktifleştirdikleri çok sık rastlanan bir durumdur. Böyle bir durumda ilgili bakiyeler özkaynaklardan tenzil edilir.

Gelecek yıllara ait giderler hesabında sıklıkla rastlanan bir diğer durum ise banka kredilerinin gelecek dönemlere isabet eden faizlerinin ilgili hesapta aktifleştirilmesidir. Böyle bir durumda ilgili bakiyeler pasifte banka kredilerinden karşılıklı olarak tenzil edilir. (Karademir, 2016, s.212)

Gelir tahakkukları hesabında izlenen kur farkları detayı sorgulanmak suretiyle banka kredileri, stoklar, alacak senetleri vb. hesaplara aktarılır.

4.1.2.7. Diğer Duran Varlıklarda Yapılan Düzeltme İşlemleri

Hesap grubuna yapılan işlemler kısa vadede diğer dönen varlıklar hesap grubuna yapılan işlemlere paralellik arz etmektedir. Aradaki tek fark vadenin 1 yıldan uzun olmasıdır.
Bu hesap grubunun altında yapılan aktarma arındırma işlemleri genel olarak vergilere ait yapılan düzeltme işlemleri ile son dönemde çıkarılan torba yasalardan kaynaklı bu hesap grubu altında izlenen bakiyelere ait düzeltmelerdir.

Ülkemizde son yıllarda çıkan 6111 (2011), 6552 (2014), 6736 (2016), 7020 (2017), 7143 (2018) ve 7144 (2018) sayılı torba yasalar muhasebesel olarak firmaların bilançolarına doğrudan etki etmektedir. Bu durum mali analistler için de ekstra düzeltme işlemleri yapmayı gerektirmektedir. Örneğin 6111 ve 6552 sayılı torba yasalar fiktif kasa bakiyelerinin ve ortak alacaklarının bilançolardan temizlenerek ilgili yıllarda 689 nolu diğer olağandışı gider hesabında kanunen

kabul edilmeyen gider olarak aktarılmasını sağlıyordu. (7144, 2018, md.74) Böyle bir durumda mali analistin bir önceki dönemlerdeki ortak cari ve kasa bakiyelerini de özkaynaklardan tenzil ederek yatay analizi sağlıklı hale getirmesi gerekir. Ancak 2016 yılında çıkan 6736 sayılı torba yasa ise ilgili kanunen kabul edilmeyen giderlerin aktifte diğer duran varlıklar altında 296 nolu geçici bir hesapta izlenmesine olanak sağlamıştır. (6736, 2017, md. 6/3) Bu son yasa kapsamından yararlanan firmalar ortaklar cari ve fiktif kasa bakiyelerine ait giderleri 296 nolu geçici bir hesapta izlemişlerdir. Böyle bir durumun tespiti halinde mali analist ilgili bakiyeler ile geçmiş dönem ortaklar cari ve fiktif kasa bakiyelerini ihtiyatlılık esası doğrultusunda geçmiş dönemde olduğu gibi diğer olağandışı gider kalemine aktarır.

7143 sayılı torba yasada matrah artırımına konusu da yer almakta olup, bu yasa kapsamında firmalar vergi borçlarını vadesine göre 368 veya 438 nolu hesaplara aktarmış, karşılığını ise diğer duran varlıklar hesabında izlemiştir. (7143, 2018, md. 5-7)

7144 sayılı torba yasanın hükümleri doğrultusunda firmalar aktifine kayıtlı taşınmazlarını yurtiçi üretici fiyat endeksini baz alarak yeniden değerlemeye tabi tutmuş, bu kapsamda maddi duran varlıklarını değerleyerek, karşılığında da özkaynaklarını güçlendirmişlerdir. (7144, 2018, md. 5) Mali analistler böyle bir durumun tespiti halinde değerlemenin BDDK'nın bankalara değerleme hizmeti vermeye yetkili kuruluşlar listesindeki değerleme firması tarafında mı yapıldığını, ayrıca değerlemeyi yapan uzmanın SPK gayrimenkul değerleme lisansına sahip olup olmadığını araştırır. Sadece YMM veya SMMM onaylı değerlemeleri kabul etmeyip, ilgili değerleme farklarını karşılıklı olarak tenzil etmelidir. Ancak bu durum bankaların kendi iç yönetmelikleri ve uygulama genel tebliğlerine göre değişkenlik gösterebilir.

4.2. Pasif Hesaplarda Yapılan Düzeltme İşlemleri

4.2.1. Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklarda Yapılan Düzeltme İşlemleri

İşletmelerin bir yıl ve daha az faaliyet süresi içerisinde vadesi gelen borçlarını bilançoda gösterdikleri bölüm kısa vadeli yabancı kaynaklardır. (Karacan, 2007, s.167)

4.2.1.1. Mali Borçlarda Yapılan Düzeltme İşlemleri

“Kredi kurumlarına olan kısa vadeli borçlar ile kısa vadeli para ve sermaye piyasası araçları ile sağlanan krediler ve vadesine bir yıldan daha az bir süre kalan uzun vadeli mali borçların anapara taksit ve faizlerini kapsar." (MSUGT,1992, Ek C, Hesap Planı Açıklamaları)

Mali borçlar hesap grubunda yapılan düzeltme işlemleri aşağıdaki gibidir:

- Firmaların mali borçları ile ilgili olarak TBB Risk Merkezi’nden alınan veriler ve firmalardan alınan kredi itfa tabloları ile karşılaştırılarak verilerin teyidi ve vade ayrımı sağlanır. (Akgüç, 2014, s.80) Ancak bu işlemin genel olarak diğer tüm aktarma arındırma işlemlerinin tamamlanması müteakip en son yapılması gerekmektedir. Aksi takdirde banka kredilerine tekrardan yapılacak bir düzeltme işlemi TBB Risk Merkezi ile uyumsuzluk yaratacak tekrardan bir fark oluşturacaktır. Karşılaştırma neticesinde ortaya çıkan farklar mali borçlara eklenir, karşılığı tespit edilebiliyorsa aktifte ilgili kaleme aktarılır aksi takdirde özkaynaklardan indirimi sağlanır. Örneğin stok alımı için çekilen banka kredileri ile mali borçlar arasındaki farklar stoklar hesabına aktarılmakta, gayrimenkul alımı için çekilen banka kredileri ile mali borçlar arasındaki

farklar maddi duran varlıklarda ilgili kaleme, karşılığı bulunmadığı zaman da uzun vadeli diğer duran varlıklar hesabına aktarılmaktadır.

- Banka mevduatlarını yüksek göstermek için yıl sonlarında çekilen ve bir sonraki hesap döneminde kapatılan banka kredileri karşılığı bankalar hesabında tenzil edilir. (Akgüç, 2014, s.81)

- Stok ve makine alımlarına konu akreditiflerin banka kredilerinde izlendiği tespit edilirse, ilgili gayri nakdi krediler vadesine göre kısa ve uzun vadeli ticari borçlar hesabına aktarılır. (Karademir, 2016, s.227)

- TBB Risk Merkezi verilerinde yer alan faktoring borçları firma kayıtlarında bulunmuyorsa, ilgili farklar diğer mali borçlar hesabına, karşılığı ise senetli alacaklar hesabına aktarılır. (Karademir, 2016, s.228)

- TBB Risk Merkezi verileri ile mali borçlar içerisindeki finansal kiralama borçları (leasing borçları) arasında farkların tespiti halinde, ilgili farklar finansal kiralama borçları hesabına, karşılığı ise finansal kiralamaya konu varlıkların izlendiği 260 nolu haklar hesabına aktarılır. (Karademir, 2016,s.229)

- İnşaat firmalarında banka kredileri ile TBB Risk Merkezi arasındaki aleyhte farklar aktifte proje maliyetlerinin izlendiği yıllara yaygın inşaat ve onarım maliyetlerine aktarılır.

- TBB Risk Merkezi ile banka kredileri arasında firma lehine bir fark bulunduğunun tespiti halinde herhangi bir düzeltme işlemi yapılmaz. Ancak bu durumda firmanın kayıtlarında yer alan banka kredilerinin neden yüksek olduğu araştırılır, firmanın yurt dışı bir kredisi varsa itfa tablosu istenir.

4.2.1.2. Ticari Borçlarda Yapılan Düzeltme İşlemleri

320. Satıcılar: Satıcılar hesabında yapılan düzeltme işlemleri aşağıdaki gibidir:

- Ticari nitelikte olmayan borçların satıcılar hesabı içerisinde izlendiğinin tespiti halinde ilgili borçlar diğer borçlar hesabına aktarılır. (Akgüç, 2014, s.83)

- Satıcılar hesabı içerisinde vadesi bir yıldan daha uzun ticari nitelikte borçların tespiti halinde ilgili borçlar uzun vadeli ticari borçlar hesabına aktarılır. (Akgüç, 2014, s.83)

- Satıcılar hesabı içerisinde grup firmalarına veya grup firmalarına ait ticari nitelikte olmayan borçların tespiti halinde, vadesine göre ortaklara/iştiraklere/bağlı ortaklıklara borçlar hesabına aktarılır. Grup firmalarının konsolide edilmesi halinde konsolide bilançoda ilgili borçlar ve alacaklar karşılıklı tenzil edilir.

- Bir firmaya ait borcun satıcılar hesabında izlenmesine ek olarak aynı firmadan da alacağın aktif hesaplarda görülmesi durumunda, ilgili borç alacaklar düşük tutar baz alınarak karşılıklı olarak mahsup edilir. (Karademir, 2016, s.231)

- Satıcılar hesabı alacak bakiyesi veren bir hesap olup, ilgili hesapta borç bakiyesi veren kalemler tespit edilirse, ilgili bakiyeler stoklar içerisinde 159 nolu verilen sipariş avansları hesabına aktarılır. Şayet ilgili bakiye duran varlık alımı ile ilişkili ise maddi duran varlıklar hesap grubu altında 259 nolu uzun vadeli verilen sipariş avansları hesabına aktarılır. (Karademir, 2016, s.231)

- Satıcılar hesabı içerisinde banka kredilerinin (özellikle katılım bankalarından kullanılan murabaha kredileri) izlendiğinin tespiti halinde ilgili bakiyeler vadesine göre kısa ve uzun vadeli mali borçlar hesaplarına aktarılır.

- Satıcılar hesabı faktoring borçlarının tespiti halinde ilgili borçlar diğer mali borçlar hesabına, finansal kiralama borçlarının tespiti halinde ise vadesine göre 301 veya 401 nolu finansal kiralama borçları hesaplarına aktarılır.

- Ticari mal alımına konu ithalat işleminden kaynaklı bir poliçeye bağlı olarak oluşan borçlar senetli borçlar hesabına aktarılır. Bu işleme ağırlıkla kabul kredili akreditiflerde kredilerde sıklıkla rastlanmaktadır.

- Yabancı para cinsinden borçlar bilanço tarihindeki TCMB alış kuru baz ile çevrilir. Söz konusu çevrim sonucunda kur farkı oluşuyorsa ilgili farklar aktifte stoklara ve karşılığında ticari borçlara aktarılır.

- Alınan depozito ve teminatların satıcılar hesabı içerisinde izlendiğinin tespiti halinde ilgili bakiyeler 326 alınan depozito ve teminatlar hesabına aktarılır.

321. Senetli Borçlar: Senetli ticari borçlarda yapılan düzeltme işlemleri aşağıdaki gibidir:

- Söz konusu hesapta vade ayrımı yapılarak vadesi bir yıldan uzun süreli senetli borçlar 421 nolu uzun vadeli senetli borçlar hesabına aktarılır.

- Grup firmalarına ait ticari nitelikte olmayan borçların satıcılar hesabı içerisinde izlendiğinin tespiti halinde vadesine ve niteliğine göre ortaklara borçlar, iştiraklere borçlar veya bağlı ortaklıklara borçlar hesaplarına aktarılır.

- VUK'un 285. maddesi uyarınca borç senetleri reeskonta tabi tutulabilir. Ancak bu durum firmalar için zorunlu değil ihtiyaridir. İşletme ticari borçlarını bilanço tarihine göre reeskont ettiriyorsa, aynı şekilde ticari alacaklarını da reeskont ettirmesi zorunludur. (VUK, 1961, md.285) Bu itibarla reeskonta tabi tutulmamış senetli borçlar ile ilgili gerekli işlem yapılır. Bu işlemin yapılmaması işletmenin borcunun olduğundan fazla, dönem karının ise olduğundan daha az hesaplanmasına yol açabilir. (Akgüç, 2014, s.84)

- Yabancı para cinsinden senetli borçlar bilanço tarihindeki TCMB alış kuru baz alınarak çevrilir. Söz konusu çevrim sonucunda kur farkı oluşuyorsa ilgili farklar aktifte stoklar karşılığında ticari borçlara aktarılır. (Sevilengül, 1993, s.59)

- Alınan depozito ve teminatların senetli borçlar hesabı içerisinde izlendiğinin tespiti halinde ilgili bakiyeler alınan depozito ve teminatlar hesabına aktarılır.

- Bankaların reyting modellerinde 103 nolu verilen çekler hesabındaki bakiyelerin genel olarak hazır değerler içerisinde gösterilmediği, onun yerine 321 nolu senetli borçlar içerisinde gösterildiği görülmüştür. Bu aktarım otomatik değil ise ilgili bakiyeler senetli borçlar hesabına alınmalıdır.

- Bir firmaya ait borcun senetli borçlar hesabında izlenmesine ek olarak aynı firmadan da alacağın aktif hesaplarda görülmesi durumunda, ilgili borç alacaklar düşük tutar baz alınarak karşılıklı olarak mahsup edilir.

- Bağlantı çeklerinin (hatır çeklerinin) tespiti halinde ilgili bakiyeler aktifte karşılığından mahsup edilir. (Sevilengül, 1993, s.59)

4.2.1.3. Diğer Borçlarda Yapılan Düzeltme İşlemleri

331. Ortaklara Borçlar: Söz konusu hesabın ülkemizde sıklıkla kayıt dışı ekonominin sonucu olarak kullanıldığı söylenebilir.

Kayıt dışı satışlar nedeniyle stoklardan reel olarak düşülen ancak bilançoda hala raporlanan stoklar aktif tarafta şişkinliğe neden olmaktadır. Böyle bir durumda eğer satıştan gelen fon mali tabloda ortaklar üzerinden firmaya konulmuşsa, ortaklara borçlar kalemi ile satılmış olan stoklar karşılıklı tenzil edilir. (Karademir, 2016, s.204) Ancak bazı firmalarda kayıt dışı oluşan fonlar zaman içerisinde sermaye artırımında kullanılmaktadır. Böyle bir durumda fiktif stok bakiyeleri özkaynaklardan tenzil edilir.

Adi ortaklıklarda, tek pay sahipli şirketlerde ve şahıs şirketlerinde ortaklara borçlarda yer alan, reel finansman amacıyla tutulan bakiyeler sermayeye ilave edilir.

Reel ortak finansmanı olduğu düşünülen ve dönemler boyunca süreklilik arz eden tutarların kısa zamanda firmadan geri çekilmesi düşünülmüyorsa ve ilerleyen süreçte sermayeye ilave edilmesi düşünülüyorsa, uzun vadede ortaklara borçlar kalemine çekilir. (Karademir, 2016, s.234) Bu durum firmanın kısa vadeli borçlarını daha az uzun vadeli finansmanını daha fazla göstererek net işletme sermayesine, cari orana ve likidite oranlarına pozitif yönde etki etmiş olur.

Hem ortaklardan alacaklar, hem de ortaklara borçlar kalemlerinin mevcut olması halinde ilgili borç alacaklar karşılıklı olarak tenzil edilir.

4.2.1.4. Alınan Avanslarda Yapılan Düzeltme İşlemleri

Alınan avanslar hesabında yapılan düzeltme işlemleri aşağıdaki gibidir:

- 340 nolu alınan avanslar hesabı alacak karakterli bir hesap olup, hesabın borç bakiyesi vermesinde durumunda ilgili ters bakiyelerin mahiyeti tespit edilerek söz konusu bakiyeler 120 alıcılar, 159 verilen sipariş avansları veya grup firması ise iştirakler veya bağlı ortaklardan alacaklar hesabına çekilmelidir. (Karademir, 2016, s.236)

- Müşterilerden alınan vadeli çeklerin veya senetlerin, kredi kullanımında teminat olarak verildiğinin tespiti halinde ilgili bakiyeler ticari alacaklardan ve alınan avanslardan karşılıklı olarak mahsup edilir.

- Vadesi bir yıldan uzun olan avanslar 440 nolu uzun vadeli alınan avanslar hesabına aktarılır.

- Konut satışı yapan bir firmanın projesi tamamlanmamış olduğu için aktifte yarı mamuller hesabında izlenen projeler için müşterilerden alınan avanslar, teslimaat cari yılda gerçekleşmeyecekse söz konusu hesapta hesapta bırakılır. Ancak 1 yıldan uzun sürede teslimatı yapılacak konut, dükkân vb. gayrimenkullere ait bakiyeler 440 nolu uzun vadeli alınan sipariş avansları hesabına aktarılır. (Karademir, 2016, s.237)

- Söz konusu hesapta izlendiği tespit edilen grup firmalarına ait ticari nitelikte olmayan borçlar, vadesine ve niteliğine göre ortaklara borçlar, iştiraklere borçlar veya bağlı ortaklıklara borçlar hesaplarına aktarılır.

4.2.1.5. Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Hakedişlerinde Yapılan Düzeltme İşlemleri

Yıllara yaygın inşaat projeleri gerçekleştiren firmaların tamamlamış oldukları kısım için işverenlerden almış oldukları hakedişlerin izlendiği hesaptır. (Poyraz, 2010, s.128)

Mali analiz aşamasında söz konusu firmalardan hakediş kapakları alınır. Eğer hakediş kapaklarında onaylanmamış hakedişlerin bulunduğu tespiti edilirse, ilgili bakiyeler aktifte bağlı oldukları hesaptan mahsuplaştırılır.

Proje bazlı takip edilen bir hesaptaki hakedişler, 170 nolu maliyet hesapları ile karşılıklı kontrol edilerek projelerin güncel olarak maliyet fazlası veya hakediş fazlası ile mi ilerlediğinin tespit edilmesi gerekir.

Hakedişler pasif tarafta firma borcu olarak raporlansa da, aslında bu hesap gerçek anlamda borç niteliği taşımamaktadır. Bu hesapta yer alan projelerin tamamlanması ile birlikte tutarların gelir tablosuna aktarıldığı karşılığında ödeme alınmadıysa 120 ticari alacaklara kaydedildiği unutulmamalıdır. Hakedişler alacağa dönmüşse ve uzun süredir firma bilançosunda yer alıyorsa, işveren ihale makamının ödeme konusunda sıkıntıları olduğuna dikkat etmek gerekir. (Türkiye Finans Katılım Bankası Eğitim Notları, 2007, s.28)

4.2.1.6. Ödenecek Vergi ve Diğer Yükümlülüklerde Yapılan Düzeltme İşlemleri

Vergi dairesi, SGK vb. kamu kuruluşlarına olan borçlarla ilgili olarak torba yasalardan yararlanılarak vadelendirme yapılmış ise, firmadan alınan belgeye göre vade ayrımı yapılarak uzun vadeli kısmı 438 nolu kamuya olan ertelenmiş veya taksitlendirilmiş borçlar hesabına aktarılır.

191 nolu indirilecek KDV hesabında yer alan bakiyelerin karşılığında 391 nolu hesaplanan KDV hesabında bakiye mevcut ise, ilgili bakiyeler karşılıklı olarak tenzil edilir. Şayet 191 nolu hesabın bakiyesi daha büyükse, fark 190 nolu devreden KDV hesabına, 391 nolu hesabın bakiyesi büyükse, fark 360 nolu ödenecek vergi ve fonlar hesabına aktarılır. (MSUGT,1992, Ek C, Hesap Planı Açıklamaları)

4.2.1.7. Borç ve Gider Karşılıklarında Yapılan Düzeltme İşlemleri

Ara dönemlerde geçici vergi beyannamesinde hesaplanan vergi 370 nolu dönem karı vergi ve diğer yasal yükümlülük karşılıkları hesabına kaydedilerek kar düzeltmesi yapılır. Ardından 193 nolu hesapta yer alan bakiyeler 370 nolu hesabı aşmayacak şekilde 371 nolu hesaba aktarılarak vergi mahsuplaştırılması yapılır. İşlemlerin detayı 193 nolu peşin ödenen vergi ve fonlar hesabında anlatılmıştır.

373 nolu maliyet giderleri karşılığı hesabında tespit edilen amortisman ve itfa tutarları, aktifte ilgili birikmiş amortisman hesaplarına aktarılır.

Diğer borç ve gider karşılıkları hesabında banka kredilerine ait faizlerin tespiti halinde ilgili bakiyeler vadelerine göre ve TBB Risk Merkezi kayıtları da baz alınarak kısa ve uzun vadeli banka kredileri hesaplarına aktarılır.

4.2.1.8. Gelecek Aylara Ait Gelirler ve Gider Tahakkuklarında Yapılan Düzeltme İşlemleri

Muhasebenin dönemsellik ilkesinden kaynaklı olarak bilanço içerisinde gösterilen geçici aktif hesaplar olarak görülmektedir. Hesapta yer alan kredi faiz ve kur farkları vadelerine göre banka kredileri hesabına aktarılır.

4.2.2. Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklarda Yapılan Düzeltme İşlemleri

İşletmelerin bir yıl veya daha fazla faaliyet süresi içerisinde vadesi gelen borçlarının bilançoda gösterildiği bölüm uzun vadeli yabancı kaynaklardır. (Sevilengül, 1993, s.24)

4.2.2.1. Mali Borçlarda Yapılan Düzeltme İşlemleri

Bu hesap grubunda yer alan hesaplarda yapılan düzeltme işlemleri kısa vadeli mali borçlar hesap grubunda yer alan düzeltme işlemlerine paralellik arz etmekte olup, aradaki tek fark kalemlerin uzun vadeli mali borç niteliğinde olmasıdır. TBB Risk Merkezi kayıtları dikkate alınarak bu hesapta düzeltmeler yapılır.

4.2.2.2. Ticari Borçlarda Yapılan Düzeltme İşlemleri

Bu hesap grubunda yer alan uzun vadeli satıcılar, borç senetleri ve alınan depozito ve teminatlar hesapları ile ilgili yapılan düzeltme işlemleri kısa vadeli ticari borç hesap grubunda yer alan düzeltme işlemlerine paralellik arz etmekte olup, aradaki tek fark bu gruptaki kalemlerin uzun vadeli borç niteliğinde olmasıdır.

4.2.2.3. Alınan Avanslarda Yapılan Düzeltme İşlemleri

Bu hesap grubunda yer alan hesaplarda yapılan düzeltme işlemleri kısa vadeli alınan avanslar hesap grubunda yer alan düzeltme işlemlerine paralellik arz etmekte olup, aradaki tek fark bu gruptaki kalemlerin uzun vadeli avans niteliğinde olmasıdır.

4.2.2.4. Borç ve Gider Karşılıklarımda Yapılan Düzeltme İşlemleri

Bu hesap grubunda yer alan kıdem tazminat karşılıkları büyük önem arz etmektedir. Söz konusu kıdem tazminatları firmalar tarafından hesaplanarak karşılığında bilançoya borç olarak kaydedilmektedir. VUK'un ilgili hükümleri kapsamında kıdem tazminatları ancak ödendiğinde gider olarak kabul edilmektedir. Bu nedenle birçok işletme, kanunen kabul edilmeyen gider olduğu için kıdem tazminatı karşılıklarını bilançoya yansıtmamaktadır.

Mali analiz yapan personelin firmaların bu uzun vadeli borçları dikkate alması gerekmektedir. (Akgüç, 2014, s.93)

4.2.2.5. Gelecek Aylara Ait Gelirler ve Gider Tahakkuklarında Yapılan Düzeltme İşlemleri

Bu hesap grubunda yer alan hesaplarda yapılan düzeltme işlemleri kısa vadeli gelecek aylara ait gelirler ve gider tahakkukları hesap grubunda yer alan düzeltme işlemlerine paralellik arz etmekte olup, aradaki tek fark bu gruptaki kalemlerin uzun vadeli olmasıdır.

4.2.3. Özkaynaklarda Yapılan Düzeltme İşlemleri

İşletme ortaklarının bilançoda hak sahibi oldukları payları gösteren bölüm bilançoda özkaynaklardır. (Sevilengül, 1993, s.25)

Özkaynaklar hesap grubunda yapılan düzeltme işlemleri aşağıdaki gibidir:

- Geçmiş yıl karları/zararları içerisinde ortaklara ilerde dağıtılması öngörülen bakiyelerin bulunması halinde ilgili bakiyeler dağıtılacak zaman dilimi göz önüne alınarak 331 veya 431 nolu ortaklara borçlar hesabına aktarılır. (Karademir, 2016, s.246)

- Firmalardan alınan bilançolarda ve gelir tablolarında dönem sonu vergi veyasal yükümlülük karşılık tutarlarının kayıtlara yansıtılmadığının tespiti halinde ilgili bakiyeler alınacak beyannamelerden ve tahakkuk fişlerinden tespit edilip, hem gelir tablosuna yazılarak kar düzeltmesi yapılır, hem de bilançoda dönem karı karşılığında 370 nolu dönem karı vergi ve diğer yasal yükümlülük karşılıkları hesabına yazılır.

4.3. Gelir Tablosunda Yapılan Düzeltme İşlemleri

İşletmenin faaliyet dönemine ilişkin brüt satışlarını, satış indirimlerini, satışların maliyetini, faaliyet giderlerini, diğer faaliyetlerden olağan gelir ve karlarını, diğer faaliyetlerden olağan gider ve zararlarını, olağandışı gelir ve karlar ile olağandışı gider ve zararlarını ihtiva etmektedir. (Karacan, 2007, s.109)

Firmalar çeşitli yöntemlerle gelirini ve giderlerini hatalı veya ait oldukları dönem dışında göstererek dönem sonu karlarını yüksek veya düşük olarak raporlayabilirler. Örneğin gider yazılması gereken bir tutar bilançoda aktifleştirilerek dönem karı yüksek gösterilebildiği gibi, gelecek dönemlere ait bir giderin aktifleştirilmeyerek gelir tablosuna gider olarak kaydedilmesi dönem karını azaltıcı etki yapabilir. Böyle durumların mali analiz yapacak kişiler tarafından dikkatle incelenip düzeltilmesi gerekmektedir. Aşağıda bankaların gelir tablosunda yaptıkları bazı düzeltme işlemleri verilmiştir.

- Satış hasılatı içerisinde izlendiği tespit edilen KDV, BSMV vb. bakiyeler ilgili hesaptan düşülerek bilanço içerisine alınır. (Karademir, 2016, s.249)

- Satış hasılatı içerisinde izlenen vade farkları diğer olağan gelir kalemine aktarılır.

- Serbest Bölgelere yapılan satışlar ve ihraç kayıtlı satışları bulunan firmaların söz konusu satışları yurt dışı satışlar kalemine aktarılır. (Karademir, 2016, s.250)

- Satış hasılatı içerisinde izlenen satışlara ait kur farları kambiyo karlarına, maliyetlerde izlenen kur farkı giderleri ise kambiyo zararlarına aktarılır.

- Önceki dönemlerde satılan ve inceleme döneminde iade olarak alınan mallara ait bakiyeler satıştan iadeler kaleminde izlenmişse, ilgili bakiyeler diğer olağandışı gider kalemine aktarılır.

- Döneme ait finansman giderlerinden özellikle mal alımları için kullanılan kredilere ait olan kısmın stoklarda izlendiğinin tespiti halinde ilgili bakiyeler stoklardan düşülerek finansman giderlerine aktarılır.

- Hesaplanmamış amortisman giderleri hesaplanarak gelir tablosuna gider olarak aktarılmalıdır.

- Pazarlama, satış ve dağıtım giderlerinin gelecek aylara ve yıllara ait giderler içerisinde izlendiğinin tespiti halinde ilgili bakiyeler gelir tablosunda pazarlama, satış ve dağıtım giderlerine aktarılmalıdır.

- Yabancı para cinsinden kullanılan kredilere ait kur farklarının kambiyo zararlarında izlendiğinin tespiti halinde ilgili bakiyeler finansman giderlerine aktarılır.

- Yeniden değerleme neticesinde iştirakler ile maddi duran varlıkların değer artışlarının gelir tablosunda kar olarak yazıldığının tespiti halinde, ilgili bakiyeler gelir tablosundan düşülerek bilançoda özkaynaklar altında 522 nolu MDV yeniden değerleme artışları veya 523 nolu iştirakler finansal

varlık değer artışları hesabına aktarılmalıdır. Böylece firmanın gerçek karlılık rakamlarına ulaşılır. (Sevilengül, 1993, s.70-71)

- Firmalardan alınan bilanço gelir tablolarında dönem sonu vergi veyasal yükümlülük karşılık hesaplarının kayıtlara yansıtılmadığının tespiti halinde ilgili bakiyeler alınacak beyanname ve tahakkuk fişlerinden tespit edilip, hem gelir tablosuna yazılarak kar düzeltmesi yapılır hem de bilançoda dönem karı karşılığında ise 370 nolu dönem karı vergi ve diğer yasal yükümlülük karşılıkları hesabı düzeltilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

5. ÖRNEK MALİ TAHLİL UYGULAMASI

Bu bölümde bir bankadan belli bir büyüklükte kredi talebinde bulunan plastik ambalaj malzemeleri sektöründe faaliyet gösteren iki tane grup firmasının mali tahlil çalışması yapılacaktır. Çalışmaya konu firmalara ait bilgiler ve veriler varsayımsal olarak hazırlanmıştır. Mali tablo analizi için Brat Plastik ve Sre Plastik firmalarının 2015, 2016 ve 2017 yıllarına ait bilançoları ve gelir tabloları dikkate alınmıştır.

Kredi talebinde bulunan firmaların ilgili banka ile daha önce herhangi bir kredi ilişkisine girmediği, dolayısıyla banka tarafından herhangi bir mali tahlil çalışmasının hazırlanmadığı varsayılmıştır.

Grup firmaları hakkında şubeler tarafından gerekli ön inceleme yapılmış, firmalar ziyaret edilmiş, gerekli belgeler temin edilmiş ve kredi kullanım amacı ithalata konu işletme finansmanı olarak belirlenmiştir. Bu doğrultuda firma taleplerinin sistemsel olarak Mali Tahlil ve İstihbarat Birimi'ne gönderildiği kurgulanmıştır.

5.1. Firmalar Hakkında Genel Bilgiler

5.1.1. Brat Plastik Üretim İthalat İhracat San. Tic. Ltd. Şti.

1995 yılında kurulan Brat Plastik Üretim İthalat İhracat San. Tic. Ltd. Şti. gıda ve gıda dışı ürünlere yönelik koruma amaçlı nitelikli ambalaj imalatı yapmaktadır. Firmanın merkezi Eyüpsultan/İstanbul'da, üretim tesisleri ise Çermik/Diyarbakır'dadır. Merkez adres kiralık olup aylık 7.500 TL kira ödenmektedir. Diyarbakır'daki tesisler ise 95.000 m² açık alan üzerine kurulu

8.300 m² kapalı alana sahip olup, kardeş kuruluş olan Sre Plastik firmasının aktifine kayıtlıdır. Firmada toplam 198 personel istihdam edilmektedir.

Ağırlıklı olarak İngiltere, Almanya olmak üzere kısmen de Ortadoğu ülkelerine ihracat gerçekleştiren firmanın 2017 yılı ihracat rakamı 1,5 milyon USD seviyelerindedir. Firma hammaddeleri yurt içinde 90-120 gün vadeli olarak almakta, satışlarını yurt içine 90-120 gün vadeli cari hesap veya çekli; yurt dışına satışlarını ise mal mukabili ve cari hesap şeklinde gerçekleştirmektedir.

Tarihçe:

Kuruluş: Firma, 01.01.1995 tarihinde, güncel unvanıyla, 50 Bin TL sermaye ile %100 Berat Altunkılıç ortaklık yapısıyla Eyüpsultan/İstanbul'da kurulmuştur.

Sermaye Artırımı: Muhtelif defalarda sermaye artırımları yapan firmada son olarak 12.12.2012 tarihinde tamamı dağıtılmamış karlardan ve ortakların alacaklarından karşılanmak suretiyle sermaye artırımı yapılmış ve firmanın sermayesi 14.600.000 TL'ye yükseltilmiştir.

Ortaklık Değişikliği/Merkez Nakli: Firmada kuruluşundan itibaren ortaklık değişikliği ve merkez nakli ile ilgili herhangi bir değişiklik olmamıştır. Güncel ortaklık yapısı %100 Berat Altunkılıç şeklindedir.

5.1.2. Sre Plastik Ambalaj İthalat İhracat San. ve Tic. A.Ş.

1995 yılında kurulan firma muhtelif koruyucu ambalaj ve paketleme ürünleri imalatı alanında faaliyet göstermektedir.

Kuruluş: Firma, 12.05.2008 tarihinde, güncel unvanıyla, 100 Bin TL sermaye ile Berat Altunkılıç %90, Sare Altunkılıç %10 ortaklık yapısıyla Eyüpsultan/İstanbul'da kurulmuştur.

Sermaye Artırımı: Muhtelif defalarda sermaye artırımları yapan firmada son olarak 13.13.2013 tarihinde tamamı sermaye yedeklerinden karşılanmak suretiyle sermaye artırımı yapılmış ve firmanın sermayesi 1.400.000 TL'ye yükseltilmiştir.

Ortaklık Değişikliği/Merkez Nakli: 05.05.2011 tarihinde Brat Plastik firması bu şirketin %90'ına iştirak etmiş, ortaklık yapısı %90 Brat Plastik, %10 Sare Altunkılıç şeklinde değişmiştir.

Ortaklar Hakkında Bilgiler:

Berat Altunkılıç, 1963 yılında Diyarbakır'da doğmuş; ilk, orta ve lise tahsilini Çermik/Diyarbakır'da, yükseköğrenimini İngiltere'deki Portsmouth Üniversitesi'nde Ekonomi bölümünde tamamlamıştır. İş hayatına küçük yaşlarda plastik atölyesinde çalışarak başlayan şahıs, 1995 yılında kurduğu Brat Plastik Üretim İthalat İhracat San. Tic. Ltd. Şti. ile ticaret hayatına atılmıştır. Bu tarihten itibaren aynı görevini devam ettiren Berat Altunkılıç, hem söz konusu firma, hem de 2008'de kurduğu Sre Plastik Ambalaj İthalat İhracat San ve Tic. Ltd. Şti firmada yöneticilik görevini ifa etmektedir. Evli ve iki çocuk babasıdır.

Sare Altunkılıç 1974 yılında İstanbul'da doğmuş, lisans eğitimini İstanbul Bilgi Üniversitesi İşletme bölümünde tamamlamış, 2010 senesinde Boğaziçi Üniversitesi İngilizce MBA bölümünde yüksek lisans yapmıştır. Eğitim hayatının ardından çeşitli büyük sanayi kuruluşlarında sırasıyla Izman, Müdür ve Genel Müdür Yrd. olarak çalışmış, 2008 yılında ağabeyi Berat Altunkılıç'ın kurduğu Brat Plastik firmasında Yönetim Kurulu Başkan Yardımcılığı görevine başlamış olup, hala bu görevini sürdürmektedir. Sare Altunkılıç evli ve bir çocuk sahibidir.

5.1.3. İstihbarat Sorgulaması

TBB Risk Merkezi Sorgulaması: Grup firmaları hakkında yapılan risk merkezi sorgulamasında herhangi bir olumsuz husus ile karşılaşılmamıştır. İlgili rapora göre bankalardaki kredi risklerinde kayda değer değişiklik görülmemiş, sorgulamada görülen mali borçların 2017 yılı bilançosunda raporlanan mali borçlara paralel seviyelerde olduğu tespit edilmiştir.

Ortaklar FİNDEKS sorgulaması: Ortakların kullanmış olduğu kredi kartılarının ödemelerinde inceleme dönemlerinden önce yaşanmış birer adet gecikme kaydına rastlanmıştır.

Karşılıksız Çek Sorgulaması: Grup firmaları ve ortakları hakkında yapılan çek sorgulamasında herhangi bir olumsuz husus ile karşılaşılmamıştır.

İcra/Dava Kaydı Sorgulaması: Rapor tarihi itibariyle yapılan sorgulamada icra kaydı, konkordato kaydı ve olumsuz dava kaydı tespit edilmemiştir.

Piyasa İstihbaratı: Yapılan piyasa istihbaratında grup firmaları ile düzenli çalışıldığı, ödemelerin ortalama 90-120 gün vadeli çek veya cari hesap bazında yapıldığı bugüne kadar herhangi bir olumsuzluk yaşanmadığı öğrenilmiştir.

Banka İstihbaratı: Yapılan diğer banka istihbaratında, grup limitlerinin alınan kefaletlere ek olarak müşteri çeki karşılığı olduğu, kredi geri ödemelerinde herhangi bir olumsuzluk yaşanmadığı bilgisine ulaşılmıştır.

İnternet Sorgulaması: Yapılan internet sorgulamasında firma ve ortakları hakkında olumsuz bir husus ile karşılaşılmamıştır. Firma ve ortaklarının ihracat ödülleri aldıklarına ve sanayi odalarının yayınladığı büyük sanayi kuruluşları listesinde yer aldıklarına dair haberlere rastlanmıştır.

MERSİS Sorgulaması: MERSİS kayıtlarından firma ortaklarının TC kimlik numaraları ile yapılan sorgulamada ortakların Brat Plastik ve Sre Plastik dışında ortaklıklarının bulunduğu başka bir firma tespit edilmemiştir.

İhale Yasaklısı Sorgulaması: Firma ve ortakları hakkında herhangi bir olumsuz kayda rastlanmamıştır.

TAKPAS Sorgulaması: Firma ve ortakları hakkında yapılan tapu kaydı sorgulamasında Diyarbakır'da bir adet fabrika binası ve arazsinin Sre Plastik adına kayıtlı olduğu, İstanbul Eyüpsultan'da ise firma ortakları adına kayıtlı 2 adet daire tespit edilmiştir.

5.1.4. Firmaların Düzeltme Yapılmamış Solo Mali Tabloları ve Kombine Edilmiş Mali Tabloları

Firmaların düzeltme yapılmamış solo mali tabloları ve kombine edilmiş mali tabloları çalışmanın sonunda ekler kısmında verilmiştir.

Firmaların düzeltme yapılmamış bilanço ve gelir tabloları üzerinden hesaplanan finansal yapı oranlar ve finansal göstergeleri aşağıdaki gibidir.

5.1.4.1. Brat Plastik Düzeltme Yapılmadan Önceki Finansal Oranlar ve Finansal Göstergeler

Tablo-1 : Brat Plastik Düzeltme Yapılmadan Önceki Finansal Yapı Oranlar

FİNANSAL ORANLAR			
R A S Y O L A R	**31.12.2017**	**31.12.2016**	**31.12.2015**
LİKİDİTE (%)			
Cari Oran	165,73	133,40	153,47
Likidite Oranı	105,86	84,61	99,46
Nakit Oranı	3,03	5,91	12,71
Stoklar / Aktif Toplamı	22,64	20,54	21,13
K. V. Alacaklar / Aktif Toplamı	41,79	37,58	35,36
FİNANSAL YAPI (%)			
Kaldıraç Oranı	74,25	71,79	69,69
Özkaynaklar / Y. K. Toplamı	34,68	39,30	43,48
K.V.Y.K. / Aktif Toplamı	40,64	47,74	40,76
Duran Varlıklar / Özkaynaklar	126,78	128,71	123,57
Duran Varlıklar / Devamlı Sermaye	55,00	69,49	63,21
Dönen Varlıklar / Aktif Toplamı	67,36	63,69	62,55
K.V. Mali Borçlar / K.V.Y.K.	7,12	32,37	21,15
K.V. Mali Borçlar / Y.K. Toplamı	3,90	21,53	12,37
K.V. Mali Borçlar/ Aktif Toplamı	2,89	15,45	8,62
Top. Mali Borçlar / Aktif Toplamı	36,47	39,43	37,56
Top. Mali Borçlar / Net Satışlar	33,61	37,75	44,90
DEVİR HIZLARI			
Stok Devir Hızı	4,68	4,24	3,53
Alacaklar Devir Hızı	2,62	2,79	2,46
Net İşletme Sermayesi Devir Hızı	4,06	6,55	3,84
Özkaynak Devir Hızı	4,21	3,70	2,76
Aktif Devir Hızı	1,09	1,04	0,84
Finansman Süresi (Gün)	101,76	106,94	129,58
KARLILIK (%)			
Net Kar (Zarar) / Öz Kaynaklar	18,55	5,27	2,80
Net Kar (Zarar) / Aktif Toplamı	4,78	1,49	0,85
Faaliyet Karı (Zararı) / Net Satışlar	13,12	14,49	3,93
Brüt Satış Karı (Zararı) / Net Satışlar	18,24	20,48	10,89
Net Kar (Zarar) / Net Satışlar oranı	4,40	1,42	1,02
Net Kar (Zarar) ve Faiz Gid. / Faiz Gid.	223,59	133,93	115,20
Faaliyet Karı/Finansman Gid. (Kez)	3,68	3,45	0,59

Tablo-2 : Brat Plastik Düzeltme Yapılmadan Önceki Finansal Göstergeler

FİNANSAL GÖSTERGELER VE REEL BÜYÜME ORANLARI						
ÜFE	15,47%		9,94%		5,71%	
	31.12.2017	**Artış Azalış (%)**	**31.12.2016**	**Artış Azalış (%)**	**31.12.2015**	**Artış Azalış (%)**
Aktif Toplamı	79.115.322	16,5	58.816.494	3,1	51.866.279	
Net Satışlar	85.850.688	21,0	61.425.190	28,8	43.380.333	
Net İşletme Sermayesi	21.135.333	95,2	9.378.580	-24,5	11.303.229	
Dönen Varlıklar	53.288.451	23,2	37.460.038	5,0	32.442.478	
Duran Varlıklar	25.826.871	4,7	21.356.456	0,0	19.423.801	
Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar	32.153.119	-0,8	28.081.458	20,8	21.139.249	
Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar	26.590.726	62,8	14.141.703	-14,3	15.008.284	
Özkaynaklar	20.371.477	6,3	16.593.333	-4,0	15.718.746	
Hazır Değerler	974.400	-49,1	1.659.331	-43,8	2.686.549	
Kısa Vadeli Ticari Alacaklar	32.805.375	29,3	21.971.967	13,6	17.599.163	
Kısa ve Uzun Vadeli Ticari Alacaklar	32.817.828	29,3	21.984.420	13,5	17.611.616	
Toplam Grup Şirketlerden Alacaklar	0		0		0	
Stoklar	17.910.715	28,4	12.082.566	0,3	10.957.893	
Mali Duran Varlıklar	2.465.384	-13,4	2.465.384	-9,0	2.465.384	
Maddi Duran Varlıklar	10.800.377	24,7	7.502.013	25,5	5.436.726	
Maddi Olmayan Duran Varlıklar	12.293.974	-5,0	11.210.733	-10,4	11.384.675	
Kısa Vadeli Banka Kredileri	2.273.000	-78,3	9.053.687	86,1	4.426.037	
Uzun Vadeli Banka Kredileri	24.958.632	90,3	11.356.821	-10,2	11.506.543	
Toplam Mali Borçlar	28.852.502	7,7	23.190.865	8,3	19.479.784	
Kısa ve Uzun Vadeli Ticari Borçlar	22.259.203	31,2	14.691.548	3,4	12.928.744	
Kısa ve Uzun Vadeli Ort. Borçlar	0		0		0	
Toplam Grup Şirketlere Borçlar	0		0		0	
Kısa ve Uzun Vadeli Alınan Avanslar	5.667.542	21,5	4.038.546	4,3	3.522.115	
Brüt Kar / Zarar	15.657.500	7,8	12.582.794	142,4	4.722.016	
Faaliyet Karı / Zararı	11.262.906	9,6	8.900.531	374,8	1.705.248	
Vergi, Temettü Öncesi Kar	4.348.596	245,0	1.091.444	70,5	582.200	
Net Kar / Zarar	3.778.143	274,1	874.588	80,5	440.848	

Finansman Giderleri	3.056.987	2.577.963	2.900.064
Amortisman/İtfa Giderleri	1.453.070	889.811	0

Stok Devir Süresi (Gün)	78	86	103
Ticari Alacak Tahsil Süresi (Gün)	140	131	148
Ticari Borç Ödeme Süresi (Gün)	116	110	122

5.1.4.2. Sre Plastik Düzeltme Yapılmadan Önceki Finansal Oranlar ve Finansal Göstergeler

Tablo-3 : Sre Plastik Düzeltme Yapılmadan Önceki Finansal Oranlar

FİNANSAL ORANLAR			
R A S Y O L A R	**31.12.2017**	**31.12.2016**	**31.12.2015**
LİKİDİTE (%)			
Cari Oran	219,62	105,63	68,10
Likidite Oranı	149,82	62,29	51,95
Nakit Oranı	24,23	8,68	10,75
Stoklar / Aktif Toplamı	13,81	11,92	4,13
K. V. Alacaklar / Aktif Toplamı	39,86	29,68	28,20
FİNANSAL YAPI (%)			
Kaldıraç Oranı	64,94	55,52	68,94
Özkaynaklar / Y. K. Toplamı	53,98	80,11	45,06
K.V.Y.K. / Aktif Toplamı	31,74	55,36	68,44
Duran Varlıklar / Özkaynaklar	86,44	93,34	171,88
Duran Varlıklar / Devamlı Sermaye	44,39	93,01	169,17
Dönen Varlıklar / Aktif Toplamı	69,70	58,48	46,61
K.V. Mali Borçlar / K.V.Y.K.	8,32	2,96	4,28
K.V. Mali Borçlar / Y.K. Toplamı	4,07	2,95	4,24
K.V. Mali Borçlar/ Aktif Toplamı	2,64	1,64	2,93
Top. Mali Borçlar / Aktif Toplamı	35,77	1,64	2,93
Top. Mali Borçlar / Net Satışlar	15,30	0,68	1,43
DEVİR HIZLARI			
Stok Devir Hızı	18,64	28,13	43,54
Alacaklar Devir Hızı	5,88	8,15	7,27
Net İşletme Sermayesi Devir Hızı	6,16	77,36	
Özkaynak Devir Hızı	6,67	5,42	6,57
Aktif Devir Hızı	2,34	2,41	2,04
Finansman Süresi (Gün)	41,04	-22,60	-61,84
KARLILIK (%)			
Net Kar (Zarar) / Öz Kaynaklar	42,10	48,45	32,19
Net Kar (Zarar) / Aktif Toplamı	14,76	21,55	10,00
Faaliyet Karı (Zararı) / Net Satışlar	6,83	10,20	9,33
Brüt Satış Karı (Zararı) / Net Satışlar	9,76	12,73	11,77
Net Kar (Zarar) / Net Satışlar oranı	6,31	8,93	4,90
Net Kar (Zarar) ve Faiz Gid. / Faiz Gid.	842,76	1.280,46	1.635,06
Faaliyet Karı/Finansman Gid. (Kez)	8,03	13,48	29,22

Tablo-4 : Sre Plastik Düzeltme Yapılmadan Önceki Finansal Göstergeler

FİNANSAL GÖSTERGELER VE REEL BÜYÜME ORANLARI						
ÜFE	15,47%		9,94%		5,71%	
	31.12.2017	**Artış Azalış (%)**	**31.12.2016**	**Artış Azalış (%)**	**31.12.2015**	**Artış Azalış (%)**
Aktif Toplamı	24.055.111	17,0	17.808.216	23,2	13.146.061	
Net Satışlar	56.232.614	13,4	42.950.933	45,7	26.819.558	
Net İşletme Sermayesi	9.131.685	1.324,3	555.241		-2.869.728	
Dönen Varlıklar	16.765.599	39,4	10.414.668	54,6	6.127.400	
Duran Varlıklar	7.289.512	-14,6	7.393.548	-4,2	7.018.661	
Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar	7.633.914	-32,9	9.859.427	-0,3	8.997.128	
Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar	7.987.979	24.568,5	28.043	-61,0	65.469	
Özkaynaklar	8.433.218	-7,8	7.920.746	76,4	4.083.464	
Hazır Değerler	1.849.877	87,2	855.721	-19,5	967.308	
Kısa Vadeli Ticari Alacaklar	9.568.773	57,3	5.268.744	29,9	3.687.962	
Kısa ve Uzun Vadeli Ticari Alacaklar	9.568.773	57,3	5.268.744	29,9	3.687.962	
Toplam Grup Şirketlerden Alacaklar	0		0		0	
Stoklar	3.323.043	35,6	2.122.021	255,1	543.479	
Mali Duran Varlıklar	0		0		0	
Maddi Duran Varlıklar	7.205.314	-15,1	7.349.871	-4,5	6.999.241	
Maddi Olmayan Duran Varlıklar	39.162	97,9	17.134	-10,6	17.424	
Kısa Vadeli Banka Kredileri	635.434	88,9	291.355	-31,1	384.654	
Uzun Vadeli Banka Kredileri	7.968.821		0		0	
Toplam Mali Borçlar	8.604.255	2.457,5	291.355	-31,1	384.654	
Kısa ve Uzun Vadeli Ticari Borçlar	5.651.253	-40,7	8.251.360	-3,9	7.806.548	
Kısa ve Uzun Vadeli Ortaklara Borçlar	0		0		0	
Toplam Grup Şirketlere Borçlar	0		0		0	
Kısa ve Uzun Vadeli Alınan Avanslar	227.346	48,5	132.546	-3,8	125.306	
Brüt Kar / Zarar	5.490.204	-13,0	5.466.760	57,5	3.156.471	
Faaliyet Karı / Zararı	3.839.265	-24,1	4.381.652	59,3	2.502.244	
Vergi, Temettü Öncesi Kar	4.005.791	-17,3	4.192.748	143,0	1.569.351	
Net Kar / Zarar	3.550.118	-19,9	3.837.282	165,5	1.314.669	

Finansman Giderleri	477.965	325.068	85.643
Amortisman/İtfa Giderleri	153.572	240.876	0

Stok Devir Süresi (Gün)	20	13	8
Ticari Alacak Tahsil Süresi (Gün)	62	45	50
Ticari Borç Ödeme Süresi (Gün)	41	80	120

5.1.4.3. Brat-Sre Plastik Grubu'nun Düzeltme Yapılmadan Önceki Finansal Oranlar ve Finansal Göstergeler

Tablo-5: Brat-Sre Plastik Grubu'nun Düzeltme Yapılmadan Önceki Finansal Oranlar

FİNANSAL ORANLAR			
R A S Y O L A R	**31.12.2017**	**31.12.2016**	**31.12.2015**
LİKİDİTE (%)			
Cari Oran	177,07	126,18	127,98
Likidite Oranı	115,80	78,81	85,28
Nakit Oranı (%)	7,19	6,63	12,12
Stoklar / Aktif Toplamı	20,68	18,54	17,69
K. V. Alacaklar / Aktif Toplamı	41,55	35,74	33,91
FİNANSAL YAPI (%)			
Kaldıraç Oranı	71,94	68,01	69,54
Özkaynaklar / Y. K. Toplamı	39,00	47,04	43,80
K.V.Y.K. / Aktif Toplamı	38,26	49,52	46,35
Duran Varlıklar / Özkaynaklar	114,97	117,28	133,53
Duran Varlıklar / Devamlı Sermaye	52,25	74,32	75,82
Dönen Varlıklar / Aktif Toplamı	67,74	62,48	59,33
K.V. Mali Borçlar / K.V.Y.K.	7,45	24,72	16,11
K.V. Mali Borçlar / Y.K. Toplamı	3,96	18,00	10,74
K.V. Mali Borçlar/ Aktif Toplamı	2,85	12,24	7,47
Top. Mali Borçlar / Aktif Toplamı	36,49	30,65	30,55
Top. Mali Borçlar / Net Satışlar	26,36	22,50	28,30
DEVİR HIZLARI			
Stok Devir Hızı	6,83	6,72	5,42
Alacaklar Devir Hızı	3,35	3,83	3,30
Net İşletme Sermayesi Devir Hızı	4,69	10,51	8,32
Özkaynak Devir Hızı	4,93	4,26	3,55
Aktif Devir Hızı	1,38	1,36	1,08
Finansman Süresi (Gün)	78,13	52,64	56,67
KARLILIK (%)			
Net Kar (Zarar) / Öz Kaynaklar	25,44	19,22	8,87
Net Kar (Zarar) / Aktif Toplamı	7,14	6,15	2,70
Faaliyet Karı (Zararı) / Net Satışlar	10,63	12,73	5,99
Brüt Satış Karı (Zararı) / Net Satışlar	14,88	17,29	11,22
Net Kar (Zarar) / Net Satışlar oranı	5,16	4,51	2,50
Net Kar (Zarar) ve Faiz Gid. / Faiz Gid.	307,31	262,31	158,80
Faaliyet Karı/Finansman Gid.(Kez)	4,27	4,58	1,41

Tablo-6: Brat-Sre Plastik Grubu'nun Düzeltme Yapılmadan Önceki Finansal Göstergeler

FİNANSAL GÖSTERGELER VE REEL BÜYÜME ORANLARI						
ÜFE	15,47%		9,94%		5,71%	
	31.12.2017	**Artış Azalış (%)**	**31.12.2016**	**Artış Azalış (%)**	**31.12.2015**	**Artış Azalış (%)**
Aktif Toplamı	102.654.091	16,0	76.624.710	7,2	65.012.340	
Net Satışlar	142.083.302	17,9	104.376.123	35,2	70.199.891	
Net İşletme Sermayesi	30.267.017	163,9	9.933.821	7,1	8.433.501	
Dönen Varlıklar	69.537.708	25,8	47.874.706	12,9	38.569.878	
Duran Varlıklar	33.116.383	-0,2	28.750.004	-1,1	26.442.462	
Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar	39.270.691	-10,4	37.940.885	14,5	30.136.377	
Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar	34.578.705	111,3	14.169.746	-14,5	15.073.753	
Özkaynaklar	28.804.695	1,8	24.514.079	12,6	19.802.210	
Hazır Değerler	2.824.277	-2,7	2.515.052	-37,4	3.653.857	
Kısa Vadeli Ticari Alacaklar	42.374.148	34,7	27.240.711	16,4	21.287.125	
Kısa ve Uzun Vadeli Ticari Alacaklar	42.386.601	34,7	27.253.164	16,4	21.299.578	
Toplam Grup Şirketlerden Alacaklar	0		0		0	
Stoklar	21.233.758	29,5	14.204.587	12,3	11.501.372	
Mali Duran Varlıklar	2.465.384	-13,4	2.465.384	-9,0	2.465.384	
Maddi Duran Varlıklar	18.005.691	5,0	14.851.884	8,6	12.435.967	
Maddi Olmayan Duran Varlıklar	12.333.136	-4,9	11.227.867	-10,4	11.402.099	
Kısa Vadeli Banka Kredileri	2.908.434	-73,0	9.345.042	76,7	4.810.691	
Uzun Vadeli Banka Kredileri	32.927.453	151,1	11.356.821	-10,2	11.506.543	
Toplam Mali Borçlar	37.456.757	38,1	23.482.220	7,5	19.864.438	
Kısa ve Uzun Vadeli Ticari Borçlar	27.910.456	5,4	22.942.908	0,6	20.735.292	
Kısa ve Uzun Vadeli Ortaklara Borçlar	0		0		0	
Toplam Grup Şirketlere Borçlar	0		0		0	
Kısa ve Uzun Vadeli Alınan Avanslar	5.894.888	22,4	4.171.092	4,0	3.647.421	
Brüt Kar / Zarar	21.147.704	1,5	18.049.554	108,4	7.878.487	
Faaliyet Karı / Zararı	15.102.171	-1,5	13.282.183	187,1	4.207.492	
Vergi, Temettü Öncesi Kar	8.354.387	36,9	5.284.192	123,4	2.151.551	
Net Kar / Zarar	7.328.261	34,7	4.711.870	144,1	1.755.517	

Finansman Giderleri	3.534.952	2.903.031	2.985.707
Amortisman/İtfa Giderleri	1.606.642	1.130.687	0

Stok Devir Süresi (Gün)	53	54	67
Ticari Alacak Tahsil Süresi (Gün)	109	95	111
Ticari Borç Ödeme Süresi (Gün)	84	97	121

5.2. Firmaların Solo Mali Verilerinde Yapılan Düzeltme İşlemleri

5.2.1. Brat Plastik Firmasının Bilançosunda ve Gelir Tablosunda Yapılan Düzeltme İşlemleri

1. 102 Bankalar hesabında yer alan son dönemdeki 100.000 TL'lik bakiyenin bankalarda blokeli olarak tutulduğu öğrenilmiş, bu itibarla ilgili bakiyeler 198 diğer dönen varlıklar hesabına aktarılmıştır.

2. 120 Alıcılar hesabında izlenen ve incelenen dönemler boyunca hiç hareket görmemiş olan 650.000 TL özkaynaklardan indirilmiştir.

3. 120 Alıcılar hesabı içerisinde izlenen 2015 yılında 500.000 TL, 2016 yılında 760.000 TL ve 2017 yılında 840.000 TL çek bakiyeleri, 121 alacak senetleri hesabına aktarılmıştır.

4. 120 Alıcılar hesabında yer alan ters bakiyeler 2015 yılında 150.000 TL, 2016 yılında 250.000 TL ve 2017 yılında 350.000 TL'lik bakiyeler 340 alınan avanslar hasabına karşılıklı olarak aktarılmıştır.

5. 120 Alıcılar hesabı içerisinde sektörde konkordato ilan etmiş olduğu bilenen ABC ve XYZ firmalarına ait bakiyeler olan 2015 yılında 130.000 TL, 2016 yılında 120.000 TL, 2017 yılında 190.000 TL özkaynaklardan indirilmiştir.

6. 121 Alacak senetleri hesabında izlenen vadesine 12 aydan daha fazla kalan 2015 yılında 75.000 TL, 2016 yılında 125. 000 TL, 2017 yılında 150.000 TL senetli alacak bakiyeleri 221 nolu uzun vadeli alacak senetleri hesabına aktarılmıştır.

7. 121 Alacak senetleri hesabında takibe düşen ve avukata verildiği tespit edilen tutarlar ve protestolu senetler ile karşılıksız çek bakiyeleri özkaynaklardan indirilmiştir. 2015 yılında 50.000 TL, 2016 yılında 100.000 TL, 2017 yılında 200.000 TL özkaynaklardan indirilmiştir.

8. 121 Alacak senetleri içerisinde hatır çekleri/bağlantı çekleri olduğu tespit edilmiş olup, karşılığının 321 senetli ticari borçlar hesabında takip edildiği öğrenilmiştir. 2015 yılında 500.000 TL, 2016 yılında 750.000 TL ve 2017 yılında 650.000 TL tutarlı bakiyeler pasifteki karşılığından düşülmüştür.

9. 128 Şüpheli ticari alacaklarda dönemler boyunca izlenen 233.000 TL'lik bakiyelere karşılık ayrılmadığı tespit edildiğinden, söz konusu tutarlar özkaynaklardan indirilmiştir.

10. 131 Ortaklardan alacaklar hesabında 2015 yılında yer alan 384.563 TL'lik bakiyelerin faturasız mal alımlarına konu olduğunun öğrenilmesi sebebiyle söz konusu tutarlar ilgili yılda özkaynaklardan indirilmiştir.

11. 150 İlk madde ve malzemeler hesabı içerisinde 2015 yılında aktifleştirilen 150.000 TL'lik finansman giderleri gelir tablosuna aktarılarak dönem net karından indirilmiştir.

12. 157 Diğer stoklar hesabı içerisinde dönemler boyunca izlenen 225.000 TL'lik satış kabiliyetini yitirmiş mallar özkaynaklardan indirilmiştir.

13. 180 Gelecek aylara ait giderler hesabında izlenen banka kredilerine ait kredi faiz giderleri 300 nolu banka kredileri hesabından düşülmüştür. Söz konusu tutarlar 2015 yılında 200.000 TL, 2016 yılında 800.000 TL ve 2017 yılında 300.000 TL olup, pasifteki karşılıklarından düşülmüştür.

14. 2017 yılında 371 nolu hesap ile 370 nolu hesap arasındaki 325.088 TL'lik fark 193 nolu peşin ödenen vergi ve fonlar hesabından çekilerek 371 nolu dönem karı peşin ödenen vergi ve diğer yükümlülükler hesabına aktarılmıştır.

15. 191 İndirilecek KDV hesabı ile 391 hesaplanan KDV hesabında yer alan 191.254 TL'lik tutar karşılıklı olarak mahsup edilmiştir.

16. 195 İş avansları hesabında 2016 yılında izlenen 107.000 TL'lik tutarın yurt içi mal alımına konu bakiyeler olduğunun öğrenilmesini müteakip söz konusu tutarlar 159 nolu verilen sipariş avansları hesabına aktarılmıştır.

17. 245 Bağlı ortaklıklar hesabında izlenen grup firması Sre Plastik'e ait 2.465.384 TL'lik bakiye ile, ilgili firmaya iştirak oranının %90 olması ve söz konusu firmanın 1.400.000 TL ödenmiş sermayesi bulunması sebebiyle aradaki 1.205.384 TL'lik fark firmanın güncel değeri de göz önüne alınarak 261 nolu şerefiye hesaplarına aktarılmıştır.

18. 253 Tesis makine ve cihazlar hesabında kredi ile alınan makinelere ait kredi faiz giderlerinin 2016 yılında aktifleştirildiği tespit edilmiştir. Bu bağlamda 275.000 TL'lik bakiye ilgili yılda gelir tablosunda finansman giderleri hesabına aktarılmıştır.

19. Aktifinde dönemler boyunca var olan 355.677 TL'lik araştırma ve geliştirme giderleri, firmaya geliştirici bir katkısı bulunmaması ve firmanın güncelde de yararlanmaması nedeniyle özkaynaklardan indirilmiştir.

20. 280 Gelecek yıllara ait giderler hesabında izlenen banka kredilerine ait bakiyeler 400 nolu banka kredileri hesabından düşülmüştür. Söz konusu işlemle ilgili olarak 2015 yılı için 85.000 TL, 2016 yılı için 115.000 TL ve

2017 yılı için 205.000 TL tutarında pasifteki karşılığından düşüm yapılmıştır.

21. 320 Satıcılar hesabında yer alan ters bakiyeler 2015 yılı için 250.000 TL, 2016 yılı için 600.000 TL ve 2017 yılı için 1.100.000 TL, 159 nolu verilen sipariş avansları hesabına aktarılmıştır.

22. 320 ve 120 hesaplarda yer alan aynı firmalara ait hem borç hem de alacak tutarları küçük olan tutarlar baz alınarak aktif ve pasifte karşılıklı olarak mahsuplaştırılmıştır. Bu bağlamda 2015 yılında 133.000 TL, 2016 yılında 148.000 TL, 2017 yılında ise 98.000 TL, 120 ve 320 nolu hesaplardan karşılıklı olarak mahsuplaştırılmıştır.

23. 320 ticari borçlar hesabında takip edilen ancak ticari bir niteliği olmayan borçlara ait bakiyeler 336 nolu diğer çeşitli borçlar hesabına aktarılmıştır. Bu bağlamda 2015 yılında 43.000 TL, 2016 yılında 68.000 TL, 2017 yılında ise 58.000 TL'lik bakiyeler diğer çeşitli borçlar hesabına aktarılmıştır.

24. 320 Ticari borçlar hesabında izlenen, grup firması Sre Plastik'e ait bakiyelerin ticari nitelikli borçlar olduğu tespit edilmiştir. Söz konusu hesapta yer alan 2015 yılı için 1.200.000 TL, 2016 yılı için 1.600.000 TL ve 2017 yılı için 1.900.000 TL'lik bakiyeler aynen bırakılmış, konsolide mali tabloda karşılıklı olarak indirilmesine karar verilmiştir.

25. TBB Risk Merkezi kayıtlarına göre 300 ve 400 nolu banka kredileri toplamının, firma kayıtlarında eksik raporlandığı tespit edilmiştir. Söz konusu farklar 2015 yılı için 1.517.856 TL, 2016 yılı için 1.485.211 TL ve 2017 yılı için 1.358.666 TL'dir. Bu tutarlar kısa vadeli mali borçlara eklenmiş ve karşılığında stok alımına konu tutarlar olduğu için aktifte 150 ilk madde ve malzemeler hesabına aktarılmıştır.

26. TBB Risk Merkezi verilerinde yer alan faktoring borçlarının firma kayıtlarında 320 nolu ticari borçlar hesabında izlendiği tespit edilmiştir. Bu bağlamda 2015 yılında 870.000 TL, 2016 yılında 980.000 TL ve 2017 yılında 1.250.000 TL tutarındaki bakiyeler 309 nolu diğer mali borçlar hesabına aktarılmıştır.

27. Firma kayıtlarında yer alan finansal kiralama borçlarının TBB Risk Merkezi verilerinde yer alan finansal kiralama borçlarından bir miktar fazla olduğu tespit edilmiş; vade ayrımına da bakılmış ancak herhangi bir düzeltme işlemi yapılmamıştır.

28. Firmanın gelir tablosunda 602 nolu diğer gelirler hesabında izlenen yurt içi satışlara ait vade farkı gelirleri, diğer olağan gelir kalemine aktarılmıştır. Bu bağlamda düzeltme yapılan tutarlar 2015 yılı için 125.683 TL, 2016 yılı için 155.368 TL ve 2017 yılı için 170.009 TL'dir.

5.2.2. Sre Plastik Firmasının Bilançosunda ve Gelir Tablosunda Yapılan Düzeltme İşlemleri

1. 102 Bankalar hesabında yer alan son dönemdeki 250.000 TL'lik bakiyenin bankalarda blokeli olarak tutulduğu öğrenilmiş, bu itibarla ilgili bakiyeler 198 diğer dönen varlıklar hesabına aktarılmıştır.

2. 120 Alıcılar hesabında izlenen ve incelenen dönemler boyunca hiç hareket görmemiş olan firmalara ait bakiyeler, 2015 yılı için 450.000 TL, 2016 yılı için 650.000 TL ve 2017 yılı için 1.250.000 TL özkaynaklardan indirilmiştir.

3. 120 Alıcılar hesabında yer alan ters bakiyeler 2015 yılında 400.000 TL, 2016 yılında 300.000 TL ve 2017 yılında 150.000 TL'lik bakiyeler 340 alınan avanslar hesabına karşılıklı olarak aktarılmıştır.

4. 120 Alıcılar hesabı içerisinde, sektörde konkardato ilan etmiş olduğu bilenen ABC ve XYZ firmalarına ait bakiyeler olan 2015 yılında 30.000 TL, 2016 yılında 90.000 TL, 2017 yılında 240.000 TL özkaynaklardan indirilmiştir.

5. 120 ticari alacaklar hesabında izlenen grup firması Brat Plastik firmasına ait bakiyeler ticari nitelikli alacaklar olduğu tespit edilmiştir. Söz konusu hesapta 2015 yılında 1.200.000 TL, 2016 yılında 1.600.000 TL ve 2017 yılında 1.900.000 TL'lik bakiyeler aynen bırakılmış, konsolide mali tabloda karşılıklı olarak indirilmesine karar verilmiştir.

6. 180 Gelecek aylara ait giderler hesabında izlenen banka kredilerine ait faiz giderleri 300 nolu banka kredileri hesabından düşülmüştür. Söz konusu tutarlar 2017 yılında 1.617 TL olup, pasifteki karşılığından düşülmüştür.

7. 371 nolu hesap ile 370 nolu hesap arasında 2016 yılında 355.466 TL, 2017 yılında ise 130.147 TL'lik farklar tespit edilmiştir. 193 nolu peşin ödenen vergi ve fonlar hesabında 2017 yılında 56.482 TL'lik tutarlar, 371 nolu dönem karı peşin ödenen vergi ve diğer yükümlülükler hesabına aktarılmıştır.

8. 280 Gelecek yıllara ait giderler hesabında izlenen banka kredilerine ait bakiyeler 400 nolu banka kredileri hesabından düşülmüştür. Söz konusu hesapla ilgili olarak 2017 yılı için 45.036 TL tutarında pasifteki karşılığından düşüm yapılmıştır.

9. 320 Satıcılar hesabında yer alan ters bakiyeler, 2015 yılı için 200.000 TL, 2016 yılı için 300.000 TL ve 2017 yılı için 400.000 TL, 159 nolu verilen sipariş avansları hesabına aktarılmıştır.

10. 320 ve 120 hesaplarda yer alan aynı firmalara ait hem borç hem de alacak tutarları küçük olan tutarlar baz alınarak aktif ve pasifte karşılıklı olarak mahsuplaştırılmıştır. Bu bağlamda 2015 yılında 645.000 TL, 2016 yılında 860.000 TL, 2017 yılında ise 998.000 TL, 120 ve 320 nolu hesaplardan karşılıklı olarak mahsuplaştırılmıştır.

11. 320 Ticari borçlar hesabında takip edilen ancak ticari bir niteliği olmayan borçlara ait bakiyeler 336 nolu diğer çeşitli borçlar hesabına aktarılmıştır. Bu bağlamda 2015 yılında 58.000 TL, 2016 yılında 24.000 TL, 2017 yılında ise 36.000 TL'lik düzeltme yapılmıştır.

12. TBB Risk Merkezi kayıtlarına göre 300 ve 400 nolu banka kredileri toplamının firma kayıtlarında eksik raporlandığı tespit edilmiştir. Söz konusu farklar 2016 yılı için 1.265.110 TL'dir. Bu tutar uzun vadeli mali borçlara eklenmiş ve karşılığı tespit edilemediğinden özkaynaklardan indirilmiştir.

13. Firma gelir tablosunda 602 nolu diğer gelirler hesabında izlenen yurtiçi satışlara ait vade farkı gelirleri, diğer olağan gelir kalemine aktarılmıştır. Bu bağlamda düzeltme yapılan tutarlr 2015 yılı için 2.285.486 TL, 2016 yılı için 2.564.065 TL ve 2017 yılı için 2.235.403 TL'dir.

5.2.3. Brat-Sre Plastik Grubu Kombine Mali Verilerinde Yapılan Düzeltme İşlemleri

1. Grup firmalarına ait ticari borçlar ve ticari alacaklar 120 ve 320 nolu hesaplardan karşılıklı olarak tenzil edilmiştir. Söz konusu hesaplarda 2015 yılında 1.200.000 TL, 2016 yılında 1.600.000 TL ve 2017 yılında 1.900.000 TL bakiye bulunmakta olup, bu bakiyeler karşılıklı olarak elimine edilmiştir.

2. Brat Plastik firması Sre Plastik firmasının %90'ına sahiptir. Sre Plastik firmasının 1.400.000 TL'lik toplam ödenmiş sermayesinin %90'ına tekabül eden 1.260.000 TL'lik bakiyenin Brat Plastik firmasının mali duran varlıkları arasında yer aldığı tespit edilmiş, grup içi iştirak bakiyeleri her dönem için karşılıklı olarak tenzil edilmiştir.

3. Grup firmalarının birbirlerine olan satışları konsolide gelir tablosunda 600 nolu yurt içi satışlar hesabı ile 621 nolu ticari mal maliyetleri hesabından karşılıklı olarak tenzil edilmiştir. Bu bağlamda 2015 yılında 15.000.000 TL'lik, 2016 yılında 25.000.000 TL'lik ve 2017 yılında 35.000.000 TL'lik eliminasyon yapılmıştır. Söz konusu bakiyeler firmalardan temin edilmiş, ayrıca kurumlar beyannamelerinde yer alan transfer fiyatlandırması bölümünden de ayrıca teyit edilmiştir.

5.2.4. Brat-Sre Plastik Grubu'nun Düzeltme Yapılmış Bilanço ve Gelir Taloları

Tablo-7 : Brat-Sre Plastik Grubu'nun Düzeltme Yapılmış Bilançosu

B İ L A N Ç O						
A K T İ F	**31.12.2017**	**%**	**31.12.2016**	**%**	**31.12.2015**	**%**
Dönen Varlıklar Toplamı	**65.754.275**	68	**44.103.451**	62	**36.032.171**	59
Hazır Değerler	**2.474.277**	3	**2.515.052**	4	**3.653.857**	6
Kasa	10.619	0	5.953	0	2.262	0
Banka	2.463.658	3	2.509.099	4	3.651.595	6
Diğer Hazır Değerler	0		0		0	
Ticari Alacaklar	**36.315.148**	37	**22.464.711**	32	**17.741.125**	29
Senetsiz Alacaklar	13.910.296	14	13.602.187	19	14.357.158	24
Senetli Alacaklar	22.404.852	23	8.862.524	12	3.383.967	6
Grup Şirk. Ticari Alacaklar	*0*		*0*		*0*	
Grup Şirk. Diğer Alacaklar	**0**		**0**		**0**	
Diğer Alacaklar	**275.120**	0	**146.578**	0	**374.231**	1
Ortaklardan Alacaklar	0		0		0	
Stoklar	**23.867.424**	25	**16.471.798**	23	**13.094.228**	22
Hammadde	15.509.605	16	9.654.469	14	10.552.023	17
Yarı Mamuller	310.638	0	452.368	1	214.658	0
Mamuller	2.158.763	2	2.800.485	4	685.354	1
Ticari Mallar	0		0		0	
Diğer Stoklar	299.893	0	289.820	0	296.168	0
Ver.Sipariş Avansları	5.588.525	6	3.274.656	5	1.346.025	2
Diğer Dönen Varlıklar	**2.822.306**	3	**2.505.312**	4	**1.168.730**	2
Duran Varlıklar Toplamı	**31.400.670**	32	**26.869.327**	38	**24.816.785**	41
Ticari Alacaklar	**162.453**	0	**137.453**	0	**87.453**	0
Grup Şirk. Ticari Alacaklar	*0*		*0*		*0*	
Grup Şirk. Diğer Alacaklar	**0**		**0**		**0**	
Diğer Alacaklar	**0**		**0**		**0**	
Ortaklardan Alacaklar	0		0		0	
Mali Duran Varlıklar	**0**		**0**		**0**	
Maddi Duran Varlıklar	**18.005.691**	19	**14.576.884**	21	**12.435.967**	20
Arazi, Arsa, Bina	0		0		0	
Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri	0		0		0	
Binalar	6.987.760	7	6.987.760	10	6.987.760	11
Tesis, Makine ve Cihazlar	11.396.661	12	8.717.965	12	8.630.797	14
Taşıtlar	712.455	1	557.253	1	526.871	1
Demirbaşlar	6.264.211	6	4.627.371	7	2.007.926	3
Diğer Maddi Duran Varlıklar	0		0		0	
Birikmiş Amortismanlar	-7.710.083		-6.568.288		-5.968.531	
Yap.Olan Yatırımlar, Avanslar	354.687	0	254.823	0	251.144	0
Maddi Olmayan Duran Varlıklar	**13.182.843**	14	**12.077.574**	17	**12.251.806**	20
Yıl.Yay.İnşaat ve Onarım Maliyeti	**0**		**0**		**0**	
Diğer Duran Varlıklar	**49.683**	0	**77.416**	0	**41.559**	0
AKTİF TOPLAMI	**97.154.945**	100	**70.972.778**	100	**60.848.956**	100

B İ L A N Ç O						
P A S İ F	**31.12.2017**	%	**31.12.2016**	%	**31.12.2015**	%
Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar	**38.625.258**	40	**36.362.630**	51	**29.976.233**	49
Mali Borçlar	**5.231.726**	5	**11.045.876**	16	**7.044.010**	12
Banka Kredileri	3.965.483	4	10.030.253	14	6.128.547	10
Ticari Borçlar	**24.421.456**	25	**19.412.908**	27	**17.736.292**	29
Senetsiz Borçlar	6.506.703	7	8.404.224	12	8.681.469	14
Senetli Borçlar	17.914.753	18	11.008.684	16	9.054.823	15
Grup Şirk. Ticari Borçlar	*0*		*0*		*0*	
Grup Şirk. Borçlar	**0**		**0**		**0**	
Ortaklara Borçlar	**0**		**0**		**0**	
Alınan Avanslar	**6.394.888**	7	**4.721.092**	7	**4.197.421**	7
Diğer Borçlar	**2.577.188**	3	**1.182.754**	2	**998.510**	2
Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar	**34.328.669**	35	**15.319.856**	22	**14.988.753**	25
Mali Borçlar	**34.282.044**	35	**15.251.665**	21	**14.923.284**	25
Banka Kredileri	32.677.417	34	12.506.931	18	11.421.543	19
Ticari Borçlar	**0**		**0**		**0**	
Grup Şirk. Ticari Borçlar	*0*		*0*		*0*	
Grup Şirk. Borçlar	**0**		**0**		**0**	
Ortaklara Borçlar	**0**		**0**		**0**	
Alınan Avanslar	**0**		**0**		**0**	
Yıl.Yay.İnş. ve On. Hakediş Bed.	**0**		**0**		**0**	
Diğer Borçlar	**46.625**	0	**68.191**	0	**65.469**	0
Özkaynaklar	**24.201.018**	25	**19.290.292**	27	**15.883.970**	26
Ödenmiş Sermaye	**14.740.000**	15	**14.740.000**	21	**14.740.000**	24
Sermaye Yedekleri	**0**		**0**		**0**	
Kar Yedekleri	**1.741.058**	2	**1.469.239**	2	**1.148.693**	2
Geçmiş Yıl Karları / Zararları (Net)	**3.735.376**	4	**2.332.970**	3	**898.000**	1
Net Kar / Zarar	**7.328.261**	8	**4.436.870**	6	**1.605.517**	3
Ekleme - İndirim	**-3.343.677**		**-3.688.787**		**-2.508.240**	
PASİF TOPLAMI	**97.154.945**	100	**70.972.778**	100	**60.848.956**	100
Net İşletme Sermayesi	***27.129.017***		***7.740.821***		***6.055.938***	

Tablo-8 : Brat-Sre Plastik Grubu'nun Düzeltme Yapılmış Gelir Tablosu

GELİR TABLOSU						
G E L İ R T A B L O S U	**31.12.2017**	%	**31.12.2016**	%	**31.12.2015**	%
Brüt Satışlar	**108.462.375**	100	**78.815.036**	100	**54.388.093**	100
Yurt İçi Satışlar	104.022.509	96	73.148.586	93	52.420.586	96
Yurt Dışı Satışlar	4.439.866	4	5.666.450	7	1.967.507	4
Diğer Gelirler	0		0		0	
Satışlardan İndirimler	-3.784.485	3	-2.158.346	3	-1.599.321	3
Net Satışlar	**104.677.890**	100	**76.656.690**	100	**52.788.772**	100
Satışların Maliyeti	-85.935.598	82	-61.326.569	80	-47.321.404	90
Brüt Kar / Zarar	**18.742.292**	18	**15.330.121**	20	**5.467.368**	10
Faaliyet Giderleri	-6.045.533	6	-4.767.371	6	-3.670.995	7
Faaliyet Karı / Zararı	**12.696.759**	12	**10.562.750**	14	**1.796.373**	3
Finansman Giderleri	-3.534.952	3	-3.178.031	4	-3.135.707	6
Kambiyo Karları	7.019.247	7	2.112.496	3	4.135.415	8
Kambiyo Zararları	-9.774.108	9	-8.136.281	11	-2.256.841	4
Diğer Gelirler	2.682.639	3	3.980.156	5	2.956.551	6
Diğer Giderler	-735.198	1	-331.899	0	-1.494.240	3
Vergi, Temettü Öncesi Kar	**8.354.387**	8	**5.009.192**	7	**2.001.551**	4
Öd. Vergi ve Diğ. Yükümlülükler	-1.026.126	1	-572.322	1	-396.034	1
Net Kar / Zarar	**7.328.261**	7	**4.436.870**	6	**1.605.517**	3
Dönem Amortisman / İtfa Tutarı	**1.606.642**	2	**1.130.687**	2	**897.831**	2

Tablo-9 : Brat-Sre Plastik Grubu'nun Düzeltmeler Sonrasında Finansal Oranları

FİNANSAL ORANLAR			
R A S Y O L A R	**31.12.2017**	**31.12.2016**	**31.12.2015**
LİKİDİTE (%)			
Cari Oran	170,24	121,29	120,20
Likidite Oranı	101,14	69,10	72,62
Nakit Oranı (%)	6,41	6,92	12,19
Stoklar / Aktif Toplamı	24,57	23,21	21,52
K. V. Alacaklar / Aktif Toplamı	37,66	31,86	29,77
FİNANSAL YAPI (%)			
Kaldıraç Oranı	75,09	72,82	73,90
Özkaynaklar / Y. K. Toplamı	33,17	37,32	35,33
K.V.Y.K. / Aktif Toplamı	39,76	51,23	49,26
Duran Varlıklar / Özkaynaklar	129,75	139,29	156,24
Duran Varlıklar / Devamlı Sermaye	53,65	77,63	80,38
Dönen Varlıklar / Aktif Toplamı	67,68	62,14	59,22
K.V. Mali Borçlar / K.V.Y.K.	13,54	30,38	23,50
K.V. Mali Borçlar / Y.K. Toplamı	7,17	21,37	15,67
K.V. Mali Borçlar/ Aktif Toplamı	5,38	15,56	11,58
Top. Mali Borçlar / Aktif Toplamı	40,67	37,05	36,10
Top. Mali Borçlar / Net Satışlar	37,75	34,31	41,61
DEVİR HIZLARI			
Stok Devir Hızı	4,26	4,15	3,61
Alacaklar Devir Hızı	2,87	3,39	2,96
Net İşletme Sermayesi Devir Hızı	3,86	9,90	8,72
Özkaynak Devir Hızı	4,33	3,97	3,32
Aktif Devir Hızı	1,08	1,08	0,87
Finansman Süresi (Gün)	109,13	80,06	87,47
KARLILIK			
Net Kar (Zarar) / Öz Kaynaklar	30,28	23,00	10,11
Net Kar (Zarar) / Aktif Toplamı	7,54	6,25	2,64
Faaliyet Karı (Zararı) / Net Satışlar	12,13	13,78	3,40
Brüt Satış Karı (Zararı) / Net Satışlar	17,90	20,00	10,36
Net Kar (Zarar) / Net Satışlar oranı	7,00	5,79	3,04
Net Kar (Zarar) ve Faiz Gid. / Faiz Gid.	307,31	239,61	151,20
Faaliyet Karı/Finansman Gid. (Kez)	3,59	3,32	0,57

Tablo-10 : Brat-Sre Plastik Grubu'nun Düzeltmeler Sonrasında Finansal Göstergeleri

FİNANSAL GÖSTERGELER VE REEL BÜYÜME ORANLARI						
ÜFE	15,47%		9,94%		5,71%	
	31.12.2017	**Artış Azalış (%)**	**31.12.2016**	**Artış Azalış (%)**	**31.12.2015**	**Artış Azalış (%)**
Aktif Toplamı	97.154.945	18,6	70.972.778	6,1	60.848.956	
Net Satışlar	104.677.890	18,3	76.656.690	32,1	52.788.772	
Net İşletme Sermayesi	27.129.017	203,5	7.740.821	16,3	6.055.938	
Dönen Varlıklar	65.754.275	29,1	44.103.451	11,3	36.032.171	
Duran Varlıklar	31.400.670	1,2	26.869.327	-1,5	24.816.785	
Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar	38.625.258	-8,0	36.362.630	10,3	29.976.233	
Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar	34.328.669	94,1	15.319.856	-7,0	14.988.753	
Özkaynaklar	24.201.018	8,6	19.290.292	10,5	15.883.970	
Hazır Değerler	2.474.277	-14,8	2.515.052	-37,4	3.653.857	
Kısa Vadeli Ticari Alacaklar	36.315.148	40,0	22.464.711	15,2	17.741.125	
Kısa ve Uzun Vadeli Ticari Alacaklar	36.477.601	39,8	22.602.164	15,3	17.828.578	
Toplam Grup Şirketlerden Alacaklar	0		0		0	
Stoklar	23.867.424	25,5	16.471.798	14,4	13.094.228	
Mali Duran Varlıklar	0		0		0	
Maddi Duran Varlıklar	18.005.691	7,0	14.576.884	6,6	12.435.967	
Maddi Olmayan Duran Varlıklar	13.182.843	-5,5	12.077.574	-10,3	12.251.806	
Kısa Vadeli Banka Kredileri	3.965.483	-65,8	10.030.253	48,9	6.128.547	
Uzun Vadeli Banka Kredileri	32.677.417	126,3	12.506.931	-0,4	11.421.543	
Toplam Mali Borçlar	39.513.770	30,1	26.297.541	8,9	21.967.294	
Kısa ve Uzun Vadeli Ticari Borçlar	24.421.456	8,9	19.412.908	-0,4	17.736.292	
Kısa ve Uzun Vadeli Ortaklara Borçlar	0		0		0	
Toplam Grup Şirketlere Borçlar	0		0		0	
Kısa ve Uzun Vadeli Alınan Avanslar	6.394.888	17,3	4.721.092	2,3	4.197.421	
Brüt Kar / Zarar	18.742.292	5,9	15.330.121	155,0	5.467.368	
Faaliyet Karı / Zararı	12.696.759	4,1	10.562.750	434,8	1.796.373	
Vergi, Temettü Öncesi Kar	8.354.387	44,4	5.009.192	127,6	2.001.551	
Net Kar / Zarar	7.328.261	43,0	4.436.870	151,4	1.605.517	

Finansman Giderleri	3.534.952	3.178.031	3.135.707
Amortisman/İtfa Giderleri	1.606.642	1.130.687	897.831

Stok Devir Süresi (Gün)	86	88	101
Ticari Alacak Tahsil Süresi (Gün)	127	108	123
Ticari Borç Ödeme Süresi (Gün)	104	116	137

5.3. Ham Veriler ile Düzeltme Yapılmış Veriler Arasındaki Farklar

Grubun düzeltmeler yapılmadan önceki bilançosu ve gelir tablosu Ekler bölümünde, finansal oranları Tablo-5'de, finansal göstergeleri ise Tablo-6'da gösterilmiştir. Düzeltme yapılmış bilançosu Tablo-7'de, gelir tablosu Tablo-8'de, finansal oranları Tablo-9'da, finansal göstergeleri ise Tablo-10'da gösterilmiştir. Aşağıda bahsedilen farklar bu tablolar dikkate karşılaştırılarak tespit edilmiştir.

1. Grubun ham verilerinde aktif toplamları yıllar itibariyle sırasıyla 65 milyon TL, 76,6 milyon TL ve 103,2 milyon TL seviyelerindedir. Ancak düzeltme sonrası bu rakamlar 2015 yılında 60,8 milyon TL'ye, 2016 yılında 70,9 milyon TL'ye 2017 yılında ise 97,2 milyon TL seviyelerine gerilemiştir.

2. Grubun ham verilerinde net satış toplamları yıllar itibariyle 70,2 milyon TL, 104,4 milyon TL ve 142,1 milyon TL'dir. Ancak düzeltme sonrası bu rakamlar 2015 yılında 52,3 milyon TL'ye, 2016 yılında 70,9 milyon TL'ye 2017 yılında ise 97,2 milyon TL seviyelerine gerilemiştir.

3. Grubun ham verilerinde net işletme sermayesi sırasıyla 8,4 milyon TL, 9,9 milyon TL ve 30,3 milyon TL iken düzeltme sonrası bu rakamlar 2015 yılında 6,1 milyon TL'ye, 2016 yılında 7,7 milyon TL'ye 2017 yılında ise 27,2 milyon TL seviyelerine gerilemiştir.

4. Grubun ham verilerinde özkaynak toplamı sırasıyla 19,8 milyon TL, 24,5 milyon TL ve 28,8 milyon TL'dir. Ancak düzeltme sonrası bu rakamlar 2015 yılında 15,9 milyon TL'ye, 2016 yılında 19,3 milyon TL'ye 2017 yılında ise 24,2 milyon TL seviyelerine gerilemiştir.

5. Grubun ham verilerinde mali duran varlık toplamı her dönem 2,5 milyon TL seviyelerindeydi. Ancak grup içi iştirak bakiyelerinin özkaynaklardan tenzili ve şerefiye tutarlarının ilgili hesaba aktarılması neticesinde mali duran kalmamıştır.

6. Grubun ham verilerinde mali borçlar toplamı sırasıyla 19,9 milyon TL, 23,5 milyon TL ve 37,5 milyon TL seviyelerindeydi. Ancak düzeltme sonrası bu rakamlar 2015 yılında 21,9 milyon TL'ye, 2016 yılında 26,3 milyon TL'ye ve 2017 yılında ise 39,5 milyon TL'ye yükselmiştir.

7. Grubun ham verilerinde brüt kar toplamı sırasıyla 7,8 milyon TL, 18,1 milyon TL ve 21,2 milyon TL seviyelerinde iken düzeltme sonrası bu rakamlar 2015 yılında 5,5 milyon TL'ye, 2016 yılında 15,3 milyon TL'ye ve 2017 yılında ise 18,7 milyon TL'ye gerilemiştir.

8. Grubun ham verilerinde faaliyet karı toplamı sırasıyla 4,2 milyon TL, 13,3 milyon TL ve 15,1 milyon TL seviyelerindeydi. Ancak düzeltme sonrası bu rakamlar 2015 yılında 1,8 milyon TL'ye, 2016 yılında 10,6 milyon TL'ye ve 2017 yılında ise 12,7 milyon TL seviyelerine gerilemiştir.

9. Grubun ham verilerinde stok devir süresi sırasıyla 67 gün, 54 gün ve 67 gündü. Ancak düzeltme sonrası bu oranlar 101 gün, 88 gün ve 86 güne seviyelerine yükselmiştir. Stok devir sürelerinin artması nedeniyle stok devir hızları bir miktar düşüş göstermiştir.

10. Grubun ham verilerinde ticari alacak tahsil süresi sırasıyla 111 gün, 95 gün ve 109 gündür. Ancak düzeltme sonrası bu oranlar tahsil süreleri 123 gün, 108 gün ve 127 gün seviyelerine yükselmiştir. Tahsil sürelerindeki artış nedeniyle alacak devir hızları bir miktar düşüş göstermiştir.

11. Grubun ham verilerinde ticari borç ödeme süresi sırasıyla 121 gün, 97 gün ve 84 gündür. Ancak düzeltme sonrası bu oranlar 137 gün, 116 gün ve 104 gün seviyelerine yükselmiştir.

12. Grubun ham verilerinde cari oranlar %127, %126 ve son dönemde %176 seviyelerindeydi. Ancak düzeltme sonrası borç ödeme süreleri 2015 yılında %120, 2016 yılında %121 ve son dönemde %170 seviyelerine gerilemiştir.

13. Grubun ham verilerinde likidite oranları %85, %79 ve son dönemde %114 seviyelerindeydi. Ancak düzeltme sonrası bu oranlar 2015 yılında %73, 2016 yılında %69 ve son dönemde %101 seviyelerine gerilemiştir.

14. Grubun ham verilerinde nakit oranları sırasıyla %12, %6 ve son dönemde %7 seviyelerindeydi. Ancak düzeltme sonrası bu oranlar sadece son dönemde %6 seviyelerine gerilemiştir. Dolayısıyla kayda değer bir değişiklik yaşanmamıştır.

15. Grubun ham verilerinde kaldıraç oranları %69,5, %68 ve son dönemde %72 seviyelerindeydi. Ancak düzeltme sonrası bu oranlar 2015 yılında %73,9, 2016 yılında %72,8 ve son dönemde %75 seviyelerine yükselmiştir.

16. Toplam özkaynakların toplam yabancı kaynaklara bölünmesi ile elde edilen finansman oranı 2015 yılında %43,8, 2016 yılında %47 ve son dönemde %38,7 seviyelerindeydi. Düzeltme sonrası bu oranlar sırasıyla %35,3, %37,3 ve %33,1 seviyelerine gerilemiştir.

17. Düzeltme öncesi K.V.Y.K. / Aktif Toplamı oranı 2015 yılında %46, 2016 yılında %49,5 ve son dönemde %38,6 seviyelerindeydi. Ancak düzeltme

sonrası bu oranlar sırasıyla %49,2, %52,2 ve %39,8 seviyelerine yükselmiştir.

18. Düzeltme öncesi Net Kar (Zarar) / Aktif Toplamı oranı 2015 yılında %2,7, 2016 yılında %6,1 ve son dönemde %7,1 seviyelerindeydi. Ancak düzeltme sonrası bu oranlar sırasıyla %2,6, %6,2 ve %7,5 olarak değişmiştir.

19. Düzeltme öncesi Faaliyet Karı / Net Satışlar oranı 2015 yılında %5,9, 2016 yılında %12,7 ve son dönemde %10,6 seviyelerindeydi. Ancak düzeltme sonrası bu oranlar sırasıyla %3,4, %13,7 ve %12,1 olarak değişmiştir.

20. Düzeltme öncesi Brüt Satış Karı / Net Satışlar oranı 2015 yılında %11,22, 2016 yılında %17,2 ve son dönemde %14,9 seviyelerindeydi. Ancak düzeltme sonrası bu oranlar sırasıyla %10,3, %20 ve %17,9 olarak değişmiştir.

21. Düzeltme öncesi Dönem Sonu Kar (zarar) / Net Satışlar oranı 2015 yılında %2,5, 2016 yılında %4,5 ve son dönemde %5,1 seviyelerindeydi. Ancak düzeltme sonrası bu oranlar sırasıyla %3, %5,7 ve %7 olarak değişmiştir.

Tablo-11 : Grubun Düzeltme Yapılmamış Kombine Mali Verilerine Göre Özet Nakit Akış Tablosu

	31. 12. 2017	31. 12. 2016
Dönem Başı Nakit Mevcudu	**2. 515. 052**	**3. 653. 857**
Dönem Sonu Nakit Artışı - Azalışı	**309. 225**	**-1. 138. 805**
Dönem Sonu Nakit Mevcudu	**2. 824. 277**	**2. 515. 052**

	ÖZET NAKİT AKIŞLARI	
	31. 12. 2017	31. 12. 2016
A - İşletme Faaliyetlerine İlişkin Nakit Akışı	**-4. 761. 949**	**-1. 768. 778**
B – Yatırım Faaliyetlerine İlişkin Nakit Akışı	**-5. 865. 718**	**-3. 372. 372**
C - Finansman Faaliyetlerine İlişkin Nakit Akışı	**10. 936. 893**	**4. 002. 344**
D – Diğer Nakit Akışları	**0**	**0**
Dönem Sonu Nakit Artışı - Azalışı	**309. 225**	**-1. 138. 805**

Tablo-12 : Grubun Düzeltme Yapılmış Kombine Mali Verilerine Göre Özet Nakit Akış Tablosu

	31. 12. 2017	31. 12. 2016
Dönem Başı Nakit Mevcudu	**2. 515. 052**	**3. 653. 857**
Dönem Sonu Nakit Artışı - Azalışı	**-40. 775**	**-1. 138. 805**
Dönem Sonu Nakit Mevcudu	**2. 474. 277**	**2. 515. 052**

	ÖZET NAKİT AKIŞLARI	
	31. 12. 2017	31. 12. 2016
A - İşletme Faaliyetlerine İlişkin Nakit Akışı	**-4. 698. 751**	**-1. 341. 133**
B – Yatırım Faaliyetlerine İlişkin Nakit Akışı	**-6. 140. 718**	**-3. 097. 372**
C - Finansman Faaliyetlerine İlişkin Nakit Akışı	**10. 798. 695**	**3. 299. 699**
D – Diğer Nakit Akışları	**0**	**0**
Dönem Sonu Nakit Artışı - Azalışı	**-40. 775**	**-1. 138. 805**

5.4. Grup Hakkında Yapılan Değerlendirme

Brat Plastik ve Sre Plastik firmaları konsolide çalışmaya dahil edilmiş, 2015, 2016 ve 2017 dönemlerinin düzeltilmiş mali verileri üzerinden genel bir değerlendirme yapılmıştır.

Grubun net satışları yıllar itibariyle artış trendinde olup, söz konusu durumun yurt içi müşteri portföyünün genişlemesine ek olarak fiyatlarda yaşanan artıştan kaynaklandığı bilgisine ulaşılmıştır. 2016 yılında faaliyet karında kayda değer seviyede bir artış olduğu dikkat çekerken, ilgili durumun uygulanan maliyet azaltıcı politikalardan kaynaklandığı öğrenilmiştir. Grubun 2015 yılında dönem sonu karlılık durumuna kambiyo karları ile vade farklarının izlendiği diğer gelirler etkili olduğu görülmüştür. Grubun 2016 ve 2017 yıllarında artan faaliyet karına rağmen yüksek kambiyo ve finansman giderlerinin olumsuz etkisiyle vergi sonrası karlılık ancak %6-7 seviyelerinde gerçekleşmiştir. Grubun nakit çıkışı gerektirmeyen amortisman giderleri de göz önüne alındığında dönem sonu karlılık oranları %7-9 seviyelerinde gerçekleşmiştir. Plastik imalat sektöründe faaliyet gösteren grubun karlılık rakamları ve oranları sektörüne göre makul olarak değerlendirilmiştir.

Aktif toplamının ağırlıklı kısmı dönen varlıklardan oluşmakta olup, ticari alacaklar ve stoklar önem arz etmektedir. Ticari alacaklarının ağırlıklı kısmı senetsiz alacaklardan oluşmakla birlikte, yoğunlaşma bulunmamaktadır. Yani grubun ticari alacakları çeşitli müşterilere dağınık şekilde olduğu tespit edilmiş, yüksek tutarlı bir alacağının bulunmadığı görülmüştür. Bu durum alacak tahsil riski açısından olumlu bir husus olarak görülmüştür. Stoklar kaleminde ağırlıklı kısım üretimde kullanılan hammaddeler ile ithalata konu verilen sipariş avanslarından kaynaklanmaktadır.

Grup aktiflerinin önemli kısmını yabancı kaynaklarla finanse etmektedir. Yabancı kaynakların %54,2'lik kısmı mali borçlanmasına yönelik olup, grubun

mali borçlanmasının önemli kısmı ithalata konu krediler ile işletme destek amaçlı kullanılan kredileri içermektedir. Ayrıca grubun pasif yapılanmasında banka kredileri önem arz etmekte iken, kullanılan kredilerin %86,8'lik kısmının uzun vadeli olması olumlu bir husus olarak görülmüştür. Öte yandan, dönemler boyunca faktoring çalışması görülen grubun mali borçlanması içerisinde faktoring yapılanması kayda değer seviyelerde görülmemiştir.

Grubun ödenmiş sermayesi 14,8 milyon TL olup, dönem karlarının bünyede tutulması nedeniyle özkaynaklar artan bir seyir izlemiştir. Grubun faaliyet hacmi, satışa konu önden alınan avansları (her dönem %7 seviyelerinde) ve pasif yapısı göz önüne alındığında özkaynak yeterliliği ve likidite bakımından söz konusu grup makule yakın bir görünüm sergilemektedir.

Grubun her dönem pozitif net işletme sermayesi ile çalışıyor olması, cari ve likidite oranlarının makul seviyelerde olması olumlu bir husus olarak dikkat çekmektedir. Öte yandan Tablo-12'de yer alan grubun özet nakit akış tablosu irdelendiğinde işletme faaliyetlerinden 4,7 milyon TL nakit çıkışı görülürken, yatırım faaliyetlerinden 6,2 milyon TL nakit çıkışı görülmüştür. Buna karşılık finansman faaliyetlerinden elde edilen 10,8 milyon TL bu nakit çıkışlarını tolere edememiş ve grup dönem sonu nakit akış tablosunda 40 Bin TL ekside kalmıştır. Grubun 2017 yılında işletme faaliyetlerinden fon yaratamaması, ticari alacak ve stok devir hızlarının düşük olmasından kaynaklanmaktadır. Grubun satışlarında görülen artış, stoklarında ve ticari alacaklarında görülen artıştan düşük olup, bu durum grubun alacak tahsilat sürelerinin uzadığını, işletme faaliyetlerinden elde edilecek nakit akışlarının ticari alacakların tahsil kabiliyetine ve stoklarının nakde çevrilmesine bağlı olduğuna işaret etmektedir. Sektörde vadelerin 2017 yılında uzadığı bilinmekle beraber grubun dönen ticari alacak ve stoklarında yaşanan artışa karşılık ilgili yılda uzun vadeli kredi kullanması olumlu bir husus olarak görülmüştür. Güncel olarak kredi kullanım amacı ithalata konu işletme finansmanı olan gruba, tekrar uzun vadeli kredi kullandırımının yapılmasının uygun

olmayacağı, diğer bankalardaki kefaletli çalışma koşulları da dikkate alınarak, kısa vadeli düşük bir limit çalışılmasının uygun olacağı kanaatine varılmıştır.

Sonuç olarak kredi talebinde bulunan, plastik ambalaj malzemeleri sektöründe faaliyet gösteren Brat-Sre Plastik Grubu'nun kredi başvurusu, ön inceleme ve istihbarat çalışması yapılmış, gerekli belgeleri temin edilmiş, kredi ihtiyacı ve talep koşulları belirlenmiş, mali tahlil ve istihbarat çalışması yapılmıştır. Son aşama olan değerlendirme, kabul veya red kararı ile teklif, onay ve tebliğ aşaması mali tahlil ve istihbarat çalışmasından sonra bağımsız olarak değerlendirildiği için, bu çalışmada yer verilmemiştir.

SONUÇ

Mali analiz, işletmelerin belirli bir geçmiş zamandan inceleme yapılan döneme kadar olan performanslarının ölçülmesini sağlarken, ileri dönük performanslarının ise nasıl olacağı konusunda finansal tablo kullanıcılarına fikir vermektedir. Bu kapsamda bankalar da işletmelere verecekleri krediler için mali analiz çalışmalarına ve buna ek olarak istihbarat çalışmalarına ihtiyaç duyarlar.

Yapılan çalışmamızda bankalarda uygulanan mali analiz teknikleri ve mali analiz ve istihbarat süreçlerinin önemi üzerinde durulmuştur. Süreçler ve uygulama teknikleri bankadan bankaya göre farklılık gösterse de, yapılan tüm çalışmaların genel çerçevede kapsamlı çalışmalar olduğu söylenebilir. Buna ek olarak bankaların genel olarak bilançolarda ve gelir tablolarında yapmış oldukları düzeltme işlemleri ile plastik sektöründe faaliyet gösteren ikili konsolide bir grubun mali analiz çalışmasının nasıl yapıldığı anlatılmıştır. İlgili mali tablolara yapılan düzeltme işlemleri neticesinde çıkan sonuçlar ile düzeltilmemiş ham veriler karşılaştırılmış, ne derece farklılık oluşturduğu ortaya konmuştur.

Mali analiz çalışmalarının sağlıklı bir şekilde sonuçlandırılabilmesi için kullanılan tüm tekniklerin, yararlanılan tüm rasyoların ve yapılan istihbarat çalışmalarının bir bütün olarak değerlendirilmesi gerekmektedir. Bankaların uygulamış oldukları mali analiz çalışmalarında işletmelerden alınan bilançolara ve gelir tablolarına yapılan düzeltme işlemlerinin ne derece önemli olduğu, yapılan çalışmamızda ortaya çıkmaktadır. Ancak yapılan tüm mali analiz ve istihbarat çalışmalarının tek başına yeterli olmadığı, bunlara ek olarak tam olarak ölçülemeyen dışsal risklerin var olduğu da söylenebilir. Likidite riski, piyasa riski, faiz oranı riski, kur riski, politik risk, ülke riski, yönetim riski, işletme riski, pazar riski, kredi riski, hammadde temin riski, teknolojik risk, kaynak temin riski (finansman riski), finansal yatırım riski, iştirak ve bağlı ortaklık riski vb. risklerin her zaman var olduğu, bu risklerin de ölçülmesi ve değerlendirmeye dahil edilmesi ile kararların daha sağlıklı verilebileceği söylenebilir.

Mali analiz neticesinde verilecek kararın doğru ve sağlıklı olabilmesi için mali tablolardaki bilgilerin güvenilir, eksiksiz ve gerçeğe uygun olması gerekir. Bu nedenle UFRS'ye uygun olarak hazırlanmış ve bağımsız denetimden geçmiş mali veriler ile çalışma yapılmasının ve UFRS'ye uyumlu reyting modellerinin bankacılık sistemlerine entegre edilmesinin daha sağlıklı sonuçlar vermesi beklenmektedir. Öte yandan ülkemizde bağımsız denetimden geçmiş mali tablo hazırlayan firma sayısının az olması nedeniyle, bankaların uygulamış oldukları mali tahlil çalışmaları ağırlıkla MSUGT'ye göre hazırlanmış finansal tablolar çerçevesinde gerçekleşmektedir. İlgili muhasebe ilkelerine göre hazırlanan mali tabloların manipüle edilebilmesi imkanı yapılacak çalışmayı zorlaştırmaktadır. Bu nedenle de çalışmanın kalitesine çalışmayı yapacak personellerin bilgilerinin, birikimlerinin ve tecrübelerinin ağırlıklı olarak yön vereceği unutulmaması gereken bir unsurdur. Kalitenin artırılabilmesi için de bankaların veya diğer finansal kurumların analist kadrosunda çalışan personellerine yönelik sektörel ve ekonomik değişikler ile yasal mevzuat değişiklikleri konularında güncel eğitimler vermesi gerekmektedir. Örneğin 29 Temmuz 2017 tarihinde Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Büyük ve Orta Boy İşletmeler için Finansal Raporlama Standardı Hakkında Tebliğ ile ilk kez 01.01.2018 tarihinden itibaren BOBİ FRS uygulanmaya başlanmış olup, bu konuyla ilgili gerekli eğitimlere bankacılık eğitim planlamasında yer verilmesi gerekmektedir. İlgili tebliğin 4. maddesinde "19/12/2012 tarihli ve 2012/4213 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Bağımsız Denetime Tabi Olacak Şirketlerin Belirlenmesine Dair Karar uyarınca bağımsız denetime tabi olup, 26/8/2014 tarihli ve 29100 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Kurul Kararı kapsamında TFRS uygulamayan işletmelerin münferit ve konsolide finansal tablolarının hazırlanmasında uygulanması zorunludur." hükmü yer almaktadır.

BOBİ FRS'nin uygulanması açısından, aşağıdaki üç ölçütten en az ikisinin eşik değerlerini, varsa bağlı ortaklıklarıyla birlikte, art arda iki raporlama döneminde aşan işletmeler müteakip raporlama döneminde büyük işletme olarak

değerlendirilmektedir: (Büyük ve Orta Boy İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standartları Hakkında Tebliğ, 2017, Sıra No: 56, Md. 6)

a) Aktif toplamı 75 milyon ve üstü Türk Lirası.
b) Yıllık net satış hasılatı 150 milyon ve üstü Türk Lirası.
c) Ortalama çalışan sayısı 250 ve üstü.

Yayınlanan tebliğler ile, her geçen yıl eşik değerlerinin düşürülmesi ve BOBİ FRS uygulamak zorunda olan işletme sayısının artması beklenmektedir. Bu nedenle mali tahlil yapan personellerin MSUGT'ye ve vergi mevzuatına uygun olarak hazırlanmış finansal tabloların yanında BOBİ FRS'ye göre hazırlanmış finansal raporları da analiz etmeleri gerekeceği için, BOBİ FRS ilkelerine de önemli ölçüde hakim olmaları gerekecektir.

Kredi kararı verilirken, bankaların önemle baz aldıkları mali tahlil raporlarının, kredi kararının sonuçlarına ve ülke ekonomisine olan etkileri son derece önemlidir. Çünkü kredi kararlarının hatalı verilmesi, bankaların sorunlu kredilerinde artışlara neden olacağı gibi, bankaların sorunlu kredilerinde yaşanan artışlar da ülke ekonomisindeki kaynakların etkin kullanılamamasına yol açarak, ülke ekonomisine kayda değer zararlar verecektir. O nedenle, bankaların bilgili ve tecrübeli finansal analistler ile çalışmaları, doğru mali analiz tekniklerini kullanarak, kredi tahsis süreçlerini riskleri asgari seviyede tutacak şekilde yönetmeleri gerekmektedir.

KAYNAKÇA

Acer, Ali, Mali Analiz Çalışmaları ve Bilanço Aktarma Arındırma Politikaları Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2010.

Akdoğan, Nalân ve Tenker, Nejat, Finansal Tablolar ve Mali Analiz Teknikleri, 12. Baskı, Gazi Kitabevi, 2007.

Akgüç, Öztin, Mali Tablolar Analizi, 16. Baskı, Arayış Basım ve Yayıncılık, 2017.

Akgüç, Dr. Öztin, Kredi Taleplerinin Değerlendirilmesi, 10. Baskı, Arayış Basım veyayıncılık, 2014.

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu, Bankaların Kuruluş ve Faaliyetleri Hakkında Yönetmelik, Türkiye Bankalar Birliği, 2001.

Büyük ve Orta Boy İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardı Hakkında Tebliğ, 2017.

Demiral, Arif, Ticari Banka Kredi Analizinde Bilanço Arındırma Tekniklerinin Önemi, Yüksek Lisans Tezi, 2012, İstanbul.

Çabuk, Adem ve Lazol, İbrahim, Mali Tablolar Analizi, 17. Baskı, Ekin Basım ve Yayın Dağıtım, 2017.

Çetiner, Ertuğrul, Genel Muhasebe Teori ve Uygulama, Gazi Kitabevi, Ankara, 2006.

Çetiner, Ertuğrul, İşletmelerde Mali Analiz, Ankara, Gazi Yayınevi, 2008.

Güruş, Alp, Ticaret Bakanlarımızda Finansal Analiz ve Rasyo Metodunun Uygulanması, Başnur Matbaası, 1972.

Karacan, Yrd. Doç. Dr. Sami, Muhasebe Dönem Sonu İşlemleri, Kocaeli Üniversitesi Yayınları,2. Baskı, 2007.

Karademir, Figen, Finansal Analiz ve Kredi İşlemleri, 1. Basım, Elma Yayınevi, 2016.

Lee, T.A., Company Financial Reporting, Issues and Analysis, Thomas Nelson and Sons. Ltd., London, 1976.

Maliye Bakanlığı, Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği, 1992.

Muhasebe Denetimi ve Mali Analiz, T. C Anadolu Üniversitesi Yayınları No:1585, 2004.

Poyraz, Orhan, Kredi Talebinde Bulunan İşletmelerin Finansal Tablolarında Düzeltme ve Arındırma İşlemleri Üzerine Bir İnceleme, Yüksek Lisans Tezi, 2010.

Sevilengül, Orhan, Bankalarda Kredi Müşterilerinin Finansal Tablolarının Analizi ve Türkiye Uygulamasının Değerlendirilmesi, 1993.

Stickney, Cleyde P. ve Brown Paul R., Financial Reporting and Statement Analysis, The Dryden Press, 1999.

Şakar, Hakan, Bankalarda Kredilendirilme Teknikleri, Strata Yayıncılık, İstanbul, 2002.

TFRS 10 Konsolide Finansal Raporlama.

Türkiye Finans Katılım Bankası İnsan Kaynakları Müdürlüğü, Bankacılık Okulu Ders Notları, 2007.

Vergi Usul Kanunu, 1961.

6736 Sayılı Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılmasına İlişkin Kanun, 2017.

7143 Sayılı Vergi ve Diğer Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılmasına İlişkin Kanun, 2018.

7144 Sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun, 2018.

http://www. tdk. gov. tr

EKLER

Brat Plastik Firmasının Düzeltme Yapılmamış Bilançosu ve Gelir Tablosu

B İ L A N Ç O						
A K T İ F	**31. 12. 2017**	%	**31. 12. 2016**	%	**31. 12. 2015**	%
Dönen Varlıklar Toplamı	**53. 288. 451**	**67**	**37. 460. 038**	**64**	**32. 442. 478**	**63**
Hazır Değerler	**974. 400**	**1**	**1. 659. 331**	**3**	**2. 686. 549**	**5**
Kasa	7. 265	0	4. 500	0	1. 306	0
Banka	967. 135	1	1. 654. 831	3	2. 685. 243	5
Diğer Hazır Değerler	0		0		0	
Ticari Alacaklar	**32. 805. 375**	**41**	**21. 971. 967**	**37**	**17. 599. 163**	**34**
Senetsiz Alacaklar	10. 240. 523	13	12. 894. 443	22	14. 090. 196	27
Senetli Alacaklar	22. 564. 852	29	9. 077. 524	15	3. 508. 967	7
Grup Şirk. Ticari Alacaklar	*0*		*0*		*0*	
Grup Şirk. Diğer Alacaklar	**0**		**0**		**0**	
Diğer Alacaklar	**256. 577**	**0**	**129. 701**	**0**	**740. 131**	**1**
Ortaklardan Alacaklar	0		0		384. 563	1
Stoklar	**17. 910. 715**	**23**	**12. 082. 566**	**21**	**10. 957. 893**	**21**
Hammadde	14. 150. 939	18	8. 169. 258	14	9. 184. 167	18
Yarı Mamuller	310. 638	0	452. 368	1	214. 658	0
Mamuller	2. 158. 763	3	2. 800. 485	5	685. 354	1
Ticari Mallar	0		0		0	
Diğer Stoklar	524. 893	1	514. 820	1	521. 168	1
Ver. Sipariş Avansları	765. 482	1	145. 635	0	352. 546	1
Diğer Dönen Varlıklar	**1. 341. 384**	**2**	**1. 616. 473**	**3**	**458. 742**	**1**
Duran Varlıklar Toplamı	**25. 826. 871**	**33**	**21. 356. 456**	**36**	**19. 423. 801**	**37**
Ticari Alacaklar	**12. 453**	**0**	**12. 453**	**0**	**12. 453**	**0**
Grup Şirk. Ticari Alacaklar	*0*		*0*		*0*	
Grup Şirk. Diğer Alacaklar	**0**		**0**		**0**	
Diğer Alacaklar	**0**		**0**		**0**	
Ortaklardan Alacaklar	0		0		0	
Mali Duran Varlıklar	**2. 465. 384**	**3**	**2. 465. 384**	**4**	**2. 465. 384**	**5**
Maddi Duran Varlıklar	**10. 800. 377**	**14**	**7. 502. 013**	**13**	**5. 436. 726**	**10**
Arazi, Arsa, Bina	0		0		0	
Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri	0		0		0	
Binalar	0		0		0	
Tesis, Makine ve Cihazlar	11. 318. 007	14	8. 915. 643	15	8. 564. 254	17
Taşıtlar	712. 455	1	557. 253	1	526. 871	1
Demirbaşlar	5. 398. 768	7	3. 761. 928	6	1. 819. 463	4
Diğer Maddi Duran Varlıklar	0		0		0	
Birikmiş Amortismanlar	-6. 983. 540		-5. 987. 634		-5. 628. 463	
Yap. Olan Yatırımlar, Avans.	354. 687	0	254. 823	0	154. 601	0
Maddi Olmayan Duran Varlıklar	**12. 293. 974**	**16**	**11. 210. 733**	**19**	**11. 384. 675**	**22**
Yıl. Yay. İnş. ve Onarım Maliyeti	**0**		**0**		**0**	
Diğer Duran Varlıklar	**254. 683**	**0**	**165. 873**	**0**	**124. 563**	**0**
AKTİF TOPLAMI	**79. 115. 322**	**100**	**58. 816. 494**	**100**	**51. 866. 279**	**100**

B İ L A N Ç O						
P A S İ F	**31.12.2017**	**%**	**31.12.2016**	**%**	**31.12.2015**	**%**
Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar	**32.153.119**	**41**	**28.081.458**	**48**	**21.139.249**	**41**
Mali Borçlar	**2.289.243**	3	**9.089.310**	15	**4.471.500**	9
Banka Kredileri	2.273.000	3	9.053.687	15	4.426.037	9
Ticari Borçlar	**22.259.203**	**28**	**14.691.548**	**25**	**12.928.744**	**25**
Senetsiz Borçlar	3.694.450	5	2.932.864	5	3.373.921	7
Senetli Borçlar	18.564.753	23	11.758.684	20	9.554.823	18
Grup Şirk. Ticari Borçlar	*0*		*0*		*0*	
Grup Şirketlere Borçlar	**0**		**0**		**0**	
Ortaklara Borçlar	**0**		**0**		**0**	
Alınan Avanslar	**5.667.542**	**7**	**4.038.546**	**7**	**3.522.115**	**7**
Diğer Borçlar	**1.937.131**	**2**	**262.054**	**0**	**216.890**	**0**
Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar	**26.590.726**	**34**	**14.141.703**	**24**	**15.008.284**	**29**
Mali Borçlar	**26.563.259**	**34**	**14.101.555**	**24**	**15.008.284**	**29**
Banka Kredileri	24.958.632	32	11.356.821	19	11.506.543	22
Ticari Borçlar	**0**		**0**		**0**	
Grup Şirk. Ticari Borçlar	*0*		*0*		*0*	
Grup Şirketlere Borçlar	**0**		**0**		**0**	
Ortaklara Borçlar	**0**		**0**		**0**	
Alınan Avanslar	**0**		**0**		**0**	
Yıl.Yay.İnş. ve On. Hakediş Bed.	**0**		**0**		**0**	
Diğer Borçlar	**27.467**	0	**40.148**	0	**0**	
Özkaynaklar	**20.371.477**	**26**	**16.593.333**	**28**	**15.718.746**	**30**
Ödenmiş Sermaye	**14.600.000**	18	**14.600.000**	25	**14.600.000**	28
Sermaye Yedekleri	**0**		**0**		**0**	
Kar Yedekleri	**804.831**	1	**533.012**	1	**212.466**	0
Geçmiş Yıl Karları / Zararları (Net)	**1.188.503**	2	**585.733**	1	**465.432**	1
Net Kar / Zarar	**3.778.143**	5	**874.588**	1	**440.848**	1
Ekleme - İndirim	**0**		**0**		**0**	
PASİF TOPLAMI	**79.115.322**	**100**	**58.816.494**	**100**	**51.866.279**	**100**
Net İşletme Sermayesi	***21.135.333***		***9.378.580***		***11.303.229***	

GELİR TABLOSU

G E L İ R T A B L O S U	31.12.2017	%	31.12.2016	%	31.12.2015	%
Brüt Satışlar	**86.159.859**	**100**	**61.904.375**	**100**	**43.947.999**	**100**
Yurt İçi Satışlar	82.335.446	96	59.683.544	96	42.565.463	97
Yurt Dışı Satışlar	3.654.404	4	2.065.463	3	1.256.853	3
Diğer Gelirler	170.009	0	155.368	0	125.683	0
Satışlardan İndirimler	-309.171	0	-479.185	1	-567.666	1
Net Satışlar	**85.850.688**	**100**	**61.425.190**	**100**	**43.380.333**	**100**
Satışların Maliyeti	-70.193.188	82	-48.842.396	80	-38.658.317	89
Brüt Kar / Zarar	**15.657.500**	**18**	**12.582.794**	**20**	**4.722.016**	**11**
Faaliyet Giderleri	-4.394.594	5	-3.682.263	6	-3.016.768	7
Faaliyet Karı / Zararı	**11.262.906**	**13**	**8.900.531**	**14**	**1.705.248**	**4**
Finansman Giderleri	-3.056.987	4	-2.577.963	4	-2.900.064	7
Kambiyo Karları	5.264.563	6	1.469.853	2	3.566.443	8
Kambiyo Zararları	-8.785.643	10	-7.666.016	12	-2.043.187	5
Diğer Gelirler	216.300	0	1.175.279	2	491.528	1
Diğer Giderler	-552.543	1	-210.241	0	-237.768	1
Vergi, Temettü Öncesi Kar	**4.348.596**	**5**	**1.091.444**	**2**	**582.200**	**1**
Öd. Vergi ve Diğ. Yükümlülükler	-570.453	1	-216.856	0	-141.352	0
Net Kar / Zarar	**3.778.143**	**4**	**874.588**	**1**	**440.848**	**1**

Sre Plastik Firmasının Düzeltme Yapılmamış Bilançosu ve Gelir Tablosu

B İ L A N Ç O

A K T İ F	31.12.2017	%	31.12.2016	%	31.12.2015	%
Dönen Varlıklar Toplamı	**16.765.599**	70	**10.414.668**	58	**6.127.400**	47
Hazır Değerler	**1.849.877**	8	**855.721**	5	**967.308**	7
Kasa	3.354	0	1.453	0	956	0
Banka	1.846.523	8	854.268	5	966.352	7
Diğer Hazır Değerler	0		0		0	
Ticari Alacaklar	**9.568.773**	40	**5.268.744**	30	**3.687.962**	28
Senetsiz Alacaklar	9.568.773	40	5.268.744	30	3.687.962	28
Senetli Alacaklar	0		0		0	
Grup Şirk. Ticari Alacaklar	*0*		*0*		*0*	
Grup Şirk. Diğer Alacaklar	**0**		**0**		**0**	
Diğer Alacaklar	**18.543**	0	**16.877**	0	**18.663**	0
Ortaklardan Alacaklar	0		0		0	
Stoklar	**3.323.043**	14	**2.122.021**	12	**543.479**	4
Hammadde	0		0		0	
Yarı Mamuller	0		0		0	
Mamuller	0		0		0	
Ticari Mallar	0		0		0	
Diğer Stoklar	0		0		0	
Ver.Sipariş Avansları	3.323.043	14	2.122.021	12	543.479	4
Diğer Dönen Varlıklar	**2.005.363**	8	**2.151.305**	12	**909.988**	7
Duran Varlıklar Toplamı	**7.289.512**	30	**7.393.548**	42	**7.018.661**	53
Ticari Alacaklar	**0**		**0**		**0**	
Grup Şirk. Ticari Alacaklar	*0*		*0*		*0*	
Grup Şirk. Diğer Alacaklar	**0**		**0**		**0**	
Diğer Alacaklar	**0**		**0**		**0**	
Ortaklardan Alacaklar	0		0		0	
Mali Duran Varlıklar	**0**		**0**		**0**	
Maddi Duran Varlıklar	**7.205.314**	30	**7.349.871**	41	**6.999.241**	53
Arazi, Arsa, Bina	0		0		0	
Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri	0		0		0	
Binalar	6.987.760	29	6.987.760	39	6.987.760	53
Tesis, Makine ve Cihazlar	78.654	0	77.322	0	66.543	1
Taşıtlar	0		0		0	
Demirbaşlar	865.443	4	865.443	5	188.463	1
Diğer Maddi Duran Varlıklar	0		0		0	
Birikmiş Amortismanlar	-726.543		-580.654		-340.068	
Yap.Olan Yatırımlar, Avanslar	0		0		96.543	1
Maddi Olmayan Duran Varlıklar	**39.162**	0	**17.134**	0	**17.424**	0
Yıl.Yay.İnşaat ve Onarım Maliyeti	**0**		**0**		**0**	
Diğer Duran Varlıklar	**45.036**	0	**26.543**	0	**1.996**	0
AKTİF TOPLAMI	**24.055.111**	100	**17.808.216**	100	**13.146.061**	100

B İ L A N Ç O						
P A S İ F	**31.12.2017**	%	**31.12.2016**	%	**31.12.2015**	%
Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar	**7.633.914**	32	**9.859.427**	55	**8.997.128**	68
Mali Borçlar	**635.434**	3	**291.355**	2	**384.654**	3
Banka Kredileri	635.434	3	291.355	2	384.654	3
Ticari Borçlar	**5.651.253**	23	**8.251.360**	46	**7.806.548**	59
Senetsiz Borçlar	5.651.253	23	8.251.360	46	7.806.548	59
Senetli Borçlar	0		0		0	
Grup Şirk. Ticari Borçlar	*0*		*0*		*0*	
Grup Şirketlere Borçlar	**0**		**0**		**0**	
Ortaklara Borçlar	**0**		**0**		**0**	
Alınan Avanslar	**227.346**	1	**132.546**	1	**125.306**	1
Diğer Borçlar	**1.119.881**	5	**1.184.166**	7	**680.620**	5
Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar	**7.987.979**	33	**28.043**	0	**65.469**	0
Mali Borçlar	**7.968.821**	33	**0**		**0**	
Banka Kredileri	7.968.821	33	0		0	
Ticari Borçlar	**0**		**0**		**0**	
Grup Şirk. Ticari Borçlar	*0*		*0*		*0*	
Grup Şirketlere Borçlar	**0**		**0**		**0**	
Ortaklara Borçlar	**0**		**0**		**0**	
Alınan Avanslar	**0**		**0**		**0**	
Yıl.Yay.İnş. ve On. Hakediş Bed.	**0**		**0**		**0**	
Diğer Borçlar	**19.158**	0	**28.043**	0	**65.469**	0
Özkaynaklar	**8.433.218**	35	**7.920.746**	44	**4.083.464**	31
Ödenmiş Sermaye	**1.400.000**	6	**1.400.000**	8	**1.400.000**	11
Sermaye Yedekleri	**0**		**0**		**0**	
Kar Yedekleri	**936.227**	4	**936.227**	5	**936.227**	7
Geçmiş Yıl Karları / Zararları (Net)	**2.546.873**	11	**1.747.237**	10	**432.568**	3
Net Kar / Zarar	**3.550.118**	15	**3.837.282**	22	**1.314.669**	10
Ekleme - İndirim	**0**		**0**		**0**	
PASİF TOPLAMI	**24.055.111**	100	**17.808.216**	100	**13.146.061**	100
Net İşletme Sermayesi	***9.131.685***		***555.241***		***-2.869.728***	

GELİR TABLOSU

G E L İ R T A B L O S U	31.12.2017	%	31.12.2016	%	31.12.2015	%
Brüt Satışlar	**59.707.928**	100	**44.630.094**	100	**27.851.213**	100
Yurt İçi Satışlar	56.687.063	95	38.465.042	86	24.855.123	89
Yurt Dışı Satışlar	785.462	1	3.600.987	8	710.654	3
Diğer Gelirler	2.235.403	4	2.564.065	6	2.285.436	8
Satışlardan İndirimler	-3.475.314	6	-1.679.161	4	-1.031.655	4
Net Satışlar	**56.232.614**	100	**42.950.933**	100	**26.819.558**	100
Satışların Maliyeti	-50.742.410	90	-37.484.173	87	-23.663.087	88
Brüt Kar / Zarar	**5.490.204**	10	**5.466.760**	13	**3.156.471**	12
Faaliyet Giderleri	-1.650.939	3	-1.085.108	3	-654.227	2
Faaliyet Karı / Zararı	**3.839.265**	7	**4.381.652**	10	**2.502.244**	9
Finansman Giderleri	-477.965	1	-325.068	1	-85.643	0
Kambiyo Karları	1.754.684	3	642.643	1	568.972	2
Kambiyo Zararları	-988.465	2	-470.265	1	-213.654	1
Diğer Gelirler	60.927	0	85.444	0	53.904	0
Diğer Giderler	-182.655	0	-121.658	0	-1.256.472	5
Vergi, Temettü Öncesi Kar	**4.005.791**	7	**4.192.748**	10	**1.569.351**	6
Öd. Vergi ve Diğ. Yükümlülükler	-455.673	1	-355.466	1	-254.682	1
Net Kar / Zarar	**3.550.118**	6	**3.837.282**	9	**1.314.669**	5

Brat-Sre Plastik Grubu'nun Düzeltme Öncesi Kombine Bilanço/Gelir Tab.

B İ L A N Ç O						
A K T İ F	**31.12.2017**	%	**31.12.2016**	%	**31.12.2015**	%
Dönen Varlıklar Toplamı	**69.537.708**	68	**47.874.706**	62	**38.569.878**	59
Hazır Değerler	**2.824.277**	3	**2.515.052**	3	**3.653.857**	6
Kasa	10.619	0	5.953	0	2.262	0
Banka	2.813.658	3	2.509.099	3	3.651.595	6
Diğer Hazır Değerler	0		0		0	
Ticari Alacaklar	**42.374.148**	41	**27.240.711**	36	**21.287.125**	33
Senetsiz Alacaklar	19.809.296	19	18.163.187	24	17.778.158	27
Senetli Alacaklar	22.564.852	22	9.077.524	12	3.508.967	5
Grup Şirk. Ticari Alacaklar	*0*		*0*		*0*	
Grup Şirketlerinden Diğer Alacaklar	**0**		**0**		**0**	
Diğer Alacaklar	**275.120**	0	**146.578**	0	**758.794**	1
Ortaklardan Alacaklar	0		0		384.563	1
Stoklar	**21.233.758**	21	**14.204.587**	19	**11.501.372**	18
Hammadde	14.150.939	14	8.169.258	11	9.184.167	14
Yarı Mamuller	310.638	0	452.368	1	214.658	0
Mamuller	2.158.763	2	2.800.485	4	685.354	1
Ticari Mallar	0		0		0	
Diğer Stoklar	524.893	1	514.820	1	521.168	1
Ver.Sipariş Avansları	4.088.525	4	2.267.656	3	896.025	1
Diğer Dönen Varlıklar	**2.830.405**	3	**3.767.778**	5	**1.368.730**	2
Duran Varlıklar Toplamı	**33.116.383**	32	**28.750.004**	38	**26.442.462**	41
Ticari Alacaklar	**12.453**	0	**12.453**	0	**12.453**	0
Grup Şirk. Ticari Alacaklar	*0*		*0*		*0*	
Grup Şirketlerinden Diğer Alacaklar	**0**		**0**		**0**	
Diğer Alacaklar	**0**		**0**		**0**	
Ortaklardan Alacaklar	0		0		0	
Mali Duran Varlıklar	**2.465.384**	2	**2.465.384**	3	**2.465.384**	4
Maddi Duran Varlıklar	**18.005.691**	18	**14.851.884**	19	**12.435.967**	19
Arazi, Arsa, Bina	0		0		0	
Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri	0		0		0	
Binalar	6.987.760	7	6.987.760	9	6.987.760	11
Tesis, Makine ve Cihazlar	11.396.661	11	8.992.965	12	8.630.797	13
Taşıtlar	712.455	1	557.253	1	526.871	1
Demirbaşlar	6.264.211	6	4.627.371	6	2.007.926	3
Diğer Maddi Duran Varlıklar	0		0		0	
Birikmiş Amortismanlar	-7.710.083		-6.568.288		-5.968.531	
Yap.Olan Yatırımlar, Verilen Avanslar	354.687	0	254.823	0	251.144	0
Maddi Olmayan Duran Varlıklar	**12.333.136**	12	**11.227.867**	15	**11.402.099**	18
Yıl.Yay.İnşaat ve Onarım Maliyeti	**0**		**0**		**0**	
Diğer Duran Varlıklar	**299.719**	0	**192.416**	0	**126.559**	0
AKTİF TOPLAMI	**102.654.091**	100	**76.624.710**	100	**65.012.340**	100

B İ L A N Ç O						
P A S İ F	**31.12.2017**	%	**31.12.2016**	%	**31.12.2015**	%
Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar	**39.270.691**	38	**37.940.885**	50	**30.136.377**	46
Mali Borçlar	**2.924.677**	3	**9.380.665**	12	**4.856.154**	7
Banka Kredileri	2.908.434	3	9.345.042	12	4.810.691	7
Ticari Borçlar	**27.910.456**	27	**22.942.908**	30	**20.735.292**	32
Senetsiz Borçlar	9.345.703	9	11.184.224	15	11.180.469	17
Senetli Borçlar	18.564.753	18	11.758.684	15	9.554.823	15
Grup Şirk. Ticari Borçlar	*0*		*0*		*0*	
Grup Şirketlere Borçlar	**0**		**0**		**0**	
Ortaklara Borçlar	**0**		**0**		**0**	
Alınan Avanslar	**5.894.888**	6	**4.171.092**	5	**3.647.421**	6
Diğer Borçlar	**2.540.670**	2	**1.446.220**	2	**897.510**	1
Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar	**34.578.705**	34	**14.169.746**	18	**15.073.753**	23
Mali Borçlar	**34.532.080**	34	**14.101.555**	18	**15.008.284**	23
Banka Kredileri	32.927.453	32	11.356.821	15	11.506.543	18
Ticari Borçlar	**0**		**0**		**0**	
Grup Şirk. Ticari Borçlar	*0*		*0*		*0*	
Grup Şirketlere Borçlar	**0**		**0**		**0**	
Ortaklara Borçlar	**0**		**0**		**0**	
Alınan Avanslar	**0**		**0**		**0**	
Yıl.Yay.İnş. ve On. Hakediş Bed.	**0**		**0**		**0**	
Diğer Borçlar	**46.625**	0	**68.191**	0	**65.469**	0
Özkaynaklar	**28.804.695**	28	**24.514.079**	32	**19.802.210**	30
Ödenmiş Sermaye	**16.000.000**	16	**16.000.000**	21	**16.000.000**	25
Sermaye Yedekleri	**0**		**0**		**0**	
Kar Yedekleri	**1.741.058**	2	**1.469.239**	2	**1.148.693**	2
Geçmiş Yıl Karları / Zararları (Net)	**3.735.376**	4	**2.332.970**	3	**898.000**	1
Net Kar / Zarar	**7.328.261**	7	**4.711.870**	6	**1.755.517**	3
Ekleme - İndirim	**0**		**0**		**0**	
PASİF TOPLAMI	**102.654.091**	100	**76.624.710**	100	**65.012.340**	100
Net İşletme Sermayesi	***30.267.017***		***9.933.821***		***8.433.501***	

GELİR TABLOSU						
G E L İ R T A B L O S U	**31.12.2017**	%	**31.12.2016**	%	**31.12.2015**	%
Brüt Satışlar	**145.867.787**	100	**106.534.469**	100	**71.799.212**	100
Yurt İçi Satışlar	139.022.509	95	98.148.586	92	67.420.586	94
Yurt Dışı Satışlar	4.439.866	3	5.666.450	5	1.967.507	3
Diğer Gelirler	2.405.412	2	2.719.433	3	2.411.119	3
Satışlardan İndirimler	-3.784.485	3	-2.158.346	2	-1.599.321	2
Net Satışlar	**142.083.302**	100	**104.376.123**	100	**70.199.891**	100
Satışların Maliyeti	-120.935.598	85	-86.326.569	83	-62.321.404	89
Brüt Kar / Zarar	**21.147.704**	15	**18.049.554**	17	**7.878.487**	11
Faaliyet Giderleri	-6.045.533	4	-4.767.371	5	-3.670.995	5
Faaliyet Karı / Zararı	**15.102.171**	11	**13.282.183**	13	**4.207.492**	6
Finansman Giderleri	-3.534.952	2	-2.903.031	3	-2.985.707	4
Kambiyo Karları	7.019.247	5	2.112.496	2	4.135.415	6
Kambiyo Zararları	-9.774.108	7	-8.136.281	8	-2.256.841	3
Diğer Gelirler	277.227	0	1.260.723	1	545.432	1
Diğer Giderler	-735.198	1	-331.899	0	-1.494.240	2
Vergi, Temettü Öncesi Kar	**8.354.387**	6	**5.284.192**	5	**2.151.551**	3
Öd. Vergi ve Diğ. Yükümlülükler	-1.026.126	1	-572.322	1	-396.034	1
Net Kar / Zarar	**7.328.261**	5	**4.711.870**	5	**1.755.517**	3